

diuinitate precelleret. Nisi enim esset deus verus, non afferret remedium, nisi esset homo verus, non haberet exemplum. Ab exultantibus angelis nascitur domino, gloria in excelsis deo canitur, et par in terra bone voluntatis hominibus nunciatur. Et idem enim celestem hierusalem ex omnibus mundi gentibus fabricari, de quo inenarrabili diuine pietatis opere, quantum letari debuit humilitas angelorum. Et quam cum tantum gaudeat de beatitudine angelorum. Et quam ergo gratias dilectissimi dei patri per filium eius in spiritali sancto, qui propter multam misericordiam suam qua dilexit nos, miseratus est nostri. Et cum essemus mortui peccatis, conuincit nos in Chri-
 sto, ut essemus in ipso noua creatura nouumque huiusmodi. Deponamus ergo veterem hominem cum actibus suis, et ad patri participationem generatio- nis Christi, carnis renunciamus operibus. Agnosce christiane dignitatem tuam, et diuine confortis factus nature, non in veterem uilitatem degeneri conuersatione recidere. Ad mentem cuius capitis et cuius in corpore membrum, remittit quia erutus de potestate tenebrarum translatus es in dei lumen et regnum. De baptisimatis sacramentum sancti- ritus factus es templi. Non tantum habitatozem prauis de te actibus effugare, et diaboli te iteru seruituti subire, quia peccatum tui sanguis est Christi, qui ueritate te iudicabit, qui misericordia te redemit. Iesus Christus dominus noster.

De eodem festo Sermo beati Leonis Pape.

Exultemus in domi- no dilectissimi, et spiritali iocunditate letemur, quia illuc dies redemptionis nostre, reparatiois antique, felicitatis eterne. Reparatur enim nobis salu- tis in annua reuolutioe sacri- mentum promissum, in fine reditit, sine fine manens. In dignum est nos sursum erectis cordibus diuini adorare mysterii, ut quod magno dei munere agitur, magnis ecclesie gaudijs celebretur. Deus enim omnipotens et clemens, cuius natura bonitas, cuius uoluntas potentia, cuius opus misericordia est, statim ut nos diabolica malignitas, ueneno sue mortis ficatit inuidie, reparata reuolutioe moralibus, pietatis sue remedia in ter ipsa mundi primordia presignauit, denuncians serpentis futurum semen mulie- ris, quod nostri capitis elationem sua uirtute contereret. Christum scilicet in carne deum hominemque significans, qui natus est ex uirgine, uoluptatem hu- mane propagationis in corrupta natiuitate damnaret. Nam quia gloria abatur diabolo, hominem sua frau- de deceptum diuini carnis numeribus, et immo- ralitas uoluntatis duram mortis subisse sententiam, sed in malis suis quoddam de precariarum totio confortio inuenisse solarium, deum quoque ius- ste seueritatis exigente ratione erga hominem, que tanto honore considerat, antiquam mirasse sententiam, opus fuit dilectissimi secreta dispensatione conuili, ut incommutabilis deus (cuius uoluntas non potest sua benignitate priuari) primam pietatis sue dispositionem sacramento occultiori comple- ret, et homo diabolice iniquitatis uersutia actus in culpam, contra dei propolitionem non periret. Ingre- ditur ergo hec mundi infima filius dei, de celesti sede decedens, et a paterna gloria non recedens, nouo ordi- ne, noua natiuitate gignatur. Nouo ordine, quod inuili- bilis in suis, uisibilis est factus in nostris, in corpore

hensibilis uoluit comprehendere: ante tempora ma- nens, esse cepit ex tempore. Inueneritatis dominus seruilem formam obumbrata maiestatis uis dignitate suscepti, impassibilis deus non dignatus est homo esse passibilis, et immortalis mortis legibus subiaceret. Noua autem natiuitate generatur, quia inuoluta uirginitas concupiscentiam non fecit, sub- stantiam ministrat. Alumptra est de matre domi- ni natura, non culpa, creata est forma ferri sine con- ditione ferri, et nouus homo sic contempserat? est ueteri, ut ueritatem suscipere generis, et uirtutem cluderet uersutias. Uerax namq; misericordia dei, cum ad reparandum humanum genus ineffabili- ter ei multa suppetere, hanc potissimum consulendi elegit uiam qua ad destruendum opus diaboli, non uirtute ueretur potentie, sed ratione iustitie. Nam superbia hostis antiqui non immerito sibi in omnes homines insuperantem cum uindicabat, nec indebito dominari premebat, quos a mandato dei spontaneos in obsequium sue uoluntatis illerant. Non itaque iuste amitteret originale humani generis seruitutem, nisi de eo quod subiecerat uinceret. Cum igitur misericordis omnipotentis saluatoz, ita susceptionis humane moderaretur exordia, ut uir- tutem inseparabilis a suo homine deitatis, per uer- lamem nostre infirmitatis absconderet, illusa est es- curi hostis astutia, qui natiuitatem pueri in saluitem humani generis procreari, non aliter sibi quod omni- ualentium putauit obnoxiam. Ad id igitur uagien- tem atq; lachrymantem, uide panis obuolutum, circumcisi subditum, et legalis sacrificij oblatio- ne perfunctum. Agnouit deinceps solita incremen- ta ueritatis, et usq; ad uirtutes annos de naturalibus non dubitauit augmentis. Inter hec contentu contu- melias, multiplicauit iniurias, adhibuit maledicta, opprobria, blasphemias, conuicia. Omnem postre- mo in ipsum uim furoris effudit, omniaque tentamen- torum genera percurrit, et sciens quod humanam na- turam in se esse ueneno, nequaquam creditit transgre- sionis exortem, quem tot documentis didicisse esse mortalem. Perisistit ergo improbus pado et auar- exactor in eu, qui nihil habebat in se uisus insurgere. Et dum uirtute originis preiudicium generale per- sequitur, chyrographum quo nitetur excedit, ab illo iniquitatis erigens penam, in quo nullam repe- rit culpam. Soluitur itaq; letifere pactionis males- suada conscriptio, fortis ille neclitur in vincula su- ia, et ligato mundi principe captiuitatis uasa rapit- tur. Rediit in honorem suum ab antiquo contagijs purgata natura, mors morte destruitur, natiuitas natiuitate reparat, quoniam simul et redemptio au- fert seruitutem, et generatio mutat originem, et fides iustificat peccatorem. Quisquis igitur christiano nomine pie et fideliter gloriari, recollectionis hu- ius gratiam iusto perpende iudicio: Tibi est quon- dam abiecto, tibi extruso paradisi sedibus, tibi per- exilia longa moranti, tibi in cinerem et puluerem dis- soluto, cui iam non erat spes uilla uiuendi, per incarnatione tibi potestas data est, ut de longinquo ad tuum uertaris autorem. Recognoas patrem, liber efficia- ris ex seruo, de extraneo puebaris in filium, ut ex corruptibili carne natus es, ex dei uis renascaris, et obtrineas per gratiam quod non habes per naturam. Habentes ergo tante spei iudicium dilectissimi, in fide qua fundati estis habiles permanete, ne ille id- tentatoz, cuius dominationem a nobis Christus ex- cludit, aliquibus nobis iterum seducat insidias, et hec ipsa presentis diei gaudia fallacia sue arte corum- pat, illudens simplicitates animos de quorundam

Rit? ge- niles ar- gauntur.

pestiferam persuasione, quibus hic dies solemnitaris nostre, non tam de natiuitate Christi, sed de nouo (ut dicitur) solio uidei honorabilis. Quorum corda uastis tenebris obuoluta, et ab omni incremento ue- tre lucis aliena sunt. Trahunt enim adhuc fultis- simis generalitatis erroribus, et ministra mundi lumi- naria diuino honore uenerantur, que et si mirandam habent pulchritudinem, ad adorandam tamen non ha- bent deitatem. Illa ergo uirtus, illa sapientia, illa est ad adoranda iuxta maiestas, que uinculitatem mundi creauit et nihil, in quas uoluit formas atq; me- suras, terrenam celestemque substantiam omnipoten- ti ratione produxit. Sol, luna et sidera sint commo- da uentibus, sint speciosa cernentibus, sed ita ut de illis gratie referantur auctori, et odoratur deus qd hec condidit, non creatura que feruit. Laudare igitur dominum dilectissimi in omnibus operibus eius atq; iudicij. Sit in uobis indubitata credulitas uirginis integritatis et partus, reformationis huma- ne sacrum diuinumque mysterium, sancto atq; synce- ro honore seruitio. Amplectimini Christum in do- stra eam nascentem, ut eum uidere mereamur deo glorie in sua maiestate regnantem, cum deo patre et spiritali sancto, Amen.

De eodem festo Sermo beati Darini episcopi.

Iustissime fratres fe- licitate presentis diei in omne se gaudium totus uobis iungit mundus, quod hodie pro- missus a seculis, uinculo orbi uictus natus est et redemptor, et necesse est, ut in commune nos omnes qui futuri examinis resurrectionisq; promissis salu- tarem suscepimus fidem, habeamus metum quide- de iudice, sed de redemptore letitiam. Omnis namq; fidelis anima timore corrigitur, correctione leru- tur. Et in hoc charissimis, quanta ergo humanis uis omnipotens patris dispensatio est, quanta ue- benignitas, ut quem iudicem preparabat incredu- lia, hunc credituris premitteret redemptore? Qua- tenus precurrens misericordia, seueritatem aduen- entis iudicis preueniret. Hodie itaq; natus est Chri- stus, sed in natiuitate eius nostra omnium habet vi- ta natalem: quod qui privilegia prime natiuitatis ami- simus, uisitante nos Christo sanctiois partu redi- mus ad uitam. Hodie peperit Maria, sed ipsa suu parturienti auctore. Hodie edidit mundo hominem, que non suscepit ab homine. Quid est hoc miraculi fra- tres? Alacritur caro de carne, non tibi generata per car- nem, et secreto quodam incomprehensos conceptu procedit de mortali femina diuina progenies. Hec mix sane si exiit diuina natiuitas, ubi non erat hu- mana conceptio: aut si matrem illam non uiolantur partus, qua cotus non fedatur. At ille quondam su- furozum sanctus Israelis populus et gentibus signu- noue salutis aperies. Etce uirgo in utero concipit et partit filium, et uocabitur nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum deus. Atq; ut ad- uertamus noui ac ueteris testamenti unum esse co- sentium, uincumque consilium, ait beatissimus Lucas dominice generationis relatoz egregius, dicens: Quis- fuis est angelus Gabriel a deo ad uirginem respon- saram uirgo, cui nomen erat Ioseph, et ait ad illam, Etce concipies in utero et paries filium, et uocabur nomen eius Iesum. Iesus autem christum, latino sermone saluator dicitur. Etce qualiter inuicem se concordantibus sententij et testimonia diuina cofor-

mantur. Et cum predicantium diuersa sint tempo- scriptura ra, non tamen diuersa narratio. Nam parum uirgi- rum de- nis quem ille pederat, iste restatur. Quis igitur Christus, de diuinitate Christi, quis de redemptione quicte- tur, quem et Israelis proferit deum, et ubi angelus nuntiat saluatoz? Quis intracte puerpere alius du- biter fuisse, quem uio uene ore atq; eodem spiritu proloquuntur euangelista, angelus et propheta? Abi tanti talesq; testes non erubescit ueritas, sed auditoz incredulus consufatur. Sed iam uideam? quas pro nobis natus perferat. Christus iniurias, quibus uel rursus inuirtus ille uirtutibus decoretur. Et ante omnia, femineo sexu concipi paritur, qui in exordio mundi omnipotentis manu de mafculo o- peratus est feminam. Sed hanc humilitatem nascen- di uirginalis sublimar integritas, et quibus natus Christus emuno, ut infans lacte pascat, tibi ut rex potes regnatis nutriti huberibus, atq; ut primum lu- lu in hac seculi pocietas, et fluctuantis sentina mu- di ueretur materius effudit, uillimis circumdatur panis. Panis induit pro nobis, quod crearet oia, terras luce pfudit, celu siderib; adornatur, et ignea solem claritate uelutit. Quouit quidem panis, sed hi panis noua radiante stella numerant a magis, et exultantibus angelis honozant. Et ut nouerimus uniuersa hec per mysteriu uel dici uel fieri, hic qd pan- nis circumuoluti predicatur ab initio de iunio patria eternoz thalamo salutarium nuptiaz. Nonus uenit in celo, sicut ait uenerandus Dauid: Ipe tunc sp- s pro- cedens de thalamo suo. Deinde ut legit, po- nitur in presepi, qd ut ait euangelista: He erat illi- otus in diuersorio. He que fuit ista phouear: quia ois hec in saluatoz uilitas, potissimum in se salu- est sacramentum. Et idem est ista sapientia colloca- ri Christus dicitur in presepi, qui gemina qdam gra- tia humani generis et esca erant fumus et pastor. Qui bñi presepio ponitur, ut ad pabula penmissi- te spualium ouium gregis ager celestis balatus in- uultet. Nam erit inq; et locus in diuersorio. Nam qd tante illius erat angustie mansuetio, ut nati sub ho- ra paruuli membra non caperet? Sed idcirco mys- tico referitur sermone, non inuenitur locum in diuerso- rio, qd ingressus mundi Christus, fidem in qd possit- re qdesere non inuenit, ut ait tpe in euagelio dices, Filius aut hois non habet ubi caput suu reclinet. Et aduertimus, qd uincus dei filius no in sperantiois domibus, auratisq; laqueariis, sed in fide erentiu requiescit. Hunc ergo Christum Iesum, fugentem hubera, nascentiu infantiu more uagientem, uiltib; circumdatum panis, facentem uillius in presepi, ange- lica mysteria psequuntur, et omnis celestis exer- citus multitudine mirat, cofona eil uoce collaudat et dices: Gloria in excelsis deo, et in terra par hominib; bone uoluntatis. Gloria uirtus qd de patris mo- talibus munus eterne salutis exordit. Et par hois bus bone uoluntatis, quos certamine suo Christi- ficosq; prelio in regni propnq; diabolice de captiui- tate reuocauit. Et qd cogitue et angelicus intimat ser- mo, cu dicitur: Gloria in excelsis deo, et in terra par hoibus, qd id est dei filius et apud angelos glorio- sus est in excelsis, et bone uoluntatis hoibus pace prestat in terris. Propter quod dilectissimi compe- tentibus gaudijs tanta de salute letemur, atq; an- gelicis nos uocibus sociantes, honore debito mys- teria semper Christi uirtutesq; laudemus.

De eodem festo, Sermo beati Augustini episcopi.

Psal. 18 Luce. 24

Presepi- onit sacra- mentum pandit.

Mat. 8.

Mat. 7.

Luce. 1.

Conso- nantia

Saluator noster na-

us de patre sine die, per quem factus est...

Ista. 50

parvuli coronati. Lacta mir cibum nostrum...

Luce. I. 7. 2.

Salutavit Johannes ex utero...

parentes vixerunt, quia et parentibus mortuis...

Ista. 29

De eodem festo, Sermo

beati Augustini episcopi.

GAudeamus fratres, letentur et exultent gentes...

Ista. 27.

scendamus carnem nostram, in qua parentes...

Hoc verum est, sed etiam sic, in nequaquam in dete-

Ista. 26.

quod non erat, nisi attendendo quod erat...

Ista. I.

quod non erat, nisi attendendo quod erat...

Ista. 2.

quod non erat, nisi attendendo quod erat...

Ista. 4.

quod ante promiserat, per prophetas suos...

Ista. 5.

quod ante promiserat, per prophetas suos...

Ista. I.

Incipit Sermo beati Augustini episcopi...

sicut legitur per Isaiam: Ecce virgo in utero accipit...

Ista. 7.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. I.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 2.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 3.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 4.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 5.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 6.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 7.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 8.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 9.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 10.

ut in nobis, in fragilitate corporis nostri...

Ista. 11.

Ista. 12.

Ista. 13.

Ista. 14.

Ista. 15.

Ista. 16.

Ista. 17.

Ista. 18.

Ista. 19.

Ista. 20.

Ista. 21.

Ista. 22.

Ista. 23.

Ista. 24.

Ista. 25.

Ista. 26.

Ista. 27.

Ista. 28.

Ista. 29.

Ista. 30.

Ista. 31.

Ista. 32.

Evangelice huius le

ctionis intellectus, superioris narrationis he... re videtur. Supra liquidem redemptor...

rectissime potest appellari. Unus ergo idemq; hos... mo, iuxta nominis interpretatione z Jojada z Ba...

plal. III. Plal. 23. 2. Par. 34.

Zuc. 13

Zuc. 25

L. Cor. I

plal. II

bdth iustum viz z Jeremiam prophetam in Aegy... pro sicut Epiphanius z prius testatur. Quoti...

pleto apostoli vaticinio. Quia cum plenitudo ge... tum intraverit, tunc omnis Israel saluus erit. His...

In natali sancti Ste-

phani. Sermo beati Fulgentii episcopi

Cartaginensis.

Temporalem sempiterni regni nostri na... tale, hodie celebramus triumphalem m...

Ro. II

Zuc. 2

ab aduersarijs superatus. Quoniam rex noster cu sit altissimus, pro nobis humilis venit, sed inanis venire non potuit. Admagnum quippe donarium suis militibus attulit, eos non solum copiose ditauit, sed etiam ad cerandū inuicissimē confortauit. Attulit namq donum charitatis, que perduces ret homines ad cofozum deitatis. Quod ergo at tulit, erogauit. Nec sibi aliquid inuit, sed mirabiliter s suozum fidclium pauperem ditauit, z inde scientibus thesauris plenus ipse permansit. Charitas ergo q ad terram de celo depoluit Chrlstum, ipsa Stephanum de terris eleuauit ad celum. Charitas que pcescit in rege, ipsa subsequenter refulsit in milite. Ad admiranda ubiqz potentia saluatoris, opredicanda indelmeniter gratia redemptoris. Ostendit in mare uirginitatis eterne miraculū, de monstrauit in martyre inuicte charitatis indicium. Integritas quippe inemerata permansit in uirginitate, dilectio inuicta uelut pleserant in martyre. Et sicut in matre domini non potuit uirginitas uiolari, sic in martyris mēte nō potuit Chrlsti charitas tanto sententiū agmine uerpari. Stephanus ergo ut nominis sui corona meruisset accipere, charitatem p armis habebat, z p ipsam ubiqz uincebat. Per charitatem dei seueribus Iudeis non cessit, per charitatem proximi p lapidantibus intercessit, p charitatem arguebat errantes ut corrigere, per charitatem pro lapidantibus orabat ne punirent. Charitatis rēte subnitus uicit Saulū crudeliter sentientem, z quem habebat in terra plectozem, in celo meruit habere confortem. Ipsa sancta z infesta charitas desiderabat orando acquirere, quos nequit uiuendo conuenerit. Nec enim fratres existimandū est Stephanum tunc inimicos dilexisse cum pro eis oraret, z non dilexisse cum eozum in credulitate arguendo corripere. Absit hoc ab infima martyris, ad celi palatium festinantis. Ipsa enim sancta charitas firmam seruauit in oratione patientiam, que rigidam tenuit in correptione certioram. Et ideo in oratione audire meruit leuitas, qz sine charitate non fuit in correptione seueritas. Ac per hoc sine orando, siue corripendo charitatem beatus Stephanus referuauit, quia utrobqz salutem errantium cozitauit. z indico sancte orationis ostendit increpationem illam non fuisse odij, sed amoris. Hoc enim faciens z presentibz charitatem beatus martyr exhibuit, z uile nimis exemplū posteris reliquit. Demonstrat enim geminam ecclesie sicuti dispensationis industriam, ad corrigendū cu sicuti peccatis errorē, z nō desit in ore correptionis, z ad deū p eo supplex effundat ofo, ut q malum facit p increpationem de malis operibus pfundat, z p orationem apud dnm adducatur. Ac si ipsa charitas, z in ore iustitia sonet, ut errantem corrigat, z in corde patientiam feruet, ut pro errante orationem puro affectu dilectionis effundat. Qui etiam errantem non corripuit, de negligentia iudicatur. Qui autem pro eo non orauerit, de pernicie condemnatur. Quoz circa fratres, si quando aliquis pro anite salute corripit, non aspernet. Ac corripente charitatis, nec plene tristitia siue uoluntas atcedat, sed pcederit que lucra uilitatis acqrat. Idcirco enim arguit, ut a prauo opibus corrigat. Nec cum uidet correptionē alicui uerbo auferitate feruere, existit met charitatis in corde frigece. Sic enim uigilat in ore correptionis, ut in corde nō dormitet oratio. Ac p hoc in utroq peccanti salute prospicit, ut dū hō correptus de peccato pfundat, z a malis omnibus operibz separet, z p orationē deo miserate saluet,

Nam z sancta scriptura dicit: Quoniam quem dicit dicit dicit corripit, flagellat aut omnem filium quem recipit. Chrlsti ergo charitate copulū, z bonus hor tamur ut in bono pmaneat, z malos compellens ut a malo discedant, presentim quoniam in dno dno bus saneris, geminum nobis monstrat saluū indicium, ut si quis bonus est, imitetur p seueritatem charitatis in Stephano, q aut malus est, sectetur exemplū conuersationis in Paulo. Et q bonus est, q eātem uig in finem teneat, q aut malus est, quoz torus a sua pueritate discedat. Nec bonū hoīem pfumprio iustitie faciat negligenter, nec malū in iqtas faciat desperantē, sed ille bonū fortit teneat, iste malū celerit deserat. Bonus timeat ne cadat, malus conet ut surgat. Quisquis ergo malus est, cū Paulo profesturatur in malo, ut cum eo erigatur in bono: quoniam si ille cecidit malus, z surrexit bonus, prostratus ē iniquus, z erectus uis iustus. Cecidit seculū psecutor, z surrexit iudicis p ficator. Radens lumen corporis impius perdidit, surgens lumen cordis iustitiam accepit. Coniunctus est itaqz Stephano, factus uox eius et uero. Et ecce nunc Paulus cū Stephano letat, cū Stephano Chrlsti claritate pfurit, cū Stephano exultat, cum Stephano regnat. Quoz enim pcescit Stephanus pcedat lapidibus Pauli, illic secutus est Paulus, aditus of omnibus Stephanū. Quam pā uita frēs mei, ubi non Paulus de Stephani occisione pfundat, sed Stephanus de Pauli plorio gratulat, qm charitas in utroq letat. Charitas quippe in Stephano supauit seuitā Iudeoz. Charitas in Paulo coopuit multitudinē peccatoz, charitas in utroq parit regnū meruit possidere celoz. Charitas est igit omnū fons z origo bonoz, munime egregiū, uia q ducit ad celū. In charitate q ambulat, nec errare poterit, nec timere. Ipsa dirigit, ipsa protegit, ipsa pducit. Quoz circa frēs, qm scalam charitatis constituit Chrlstus, p quam ad celum omnis possit ascendere christianitas, puram charitatem fortit retinere, ipsam uobis inuicē exhibere, z in ea poficiedo pcedite, in sūstite opibus bonis, ut ad premia eterna puenire possitis, aditus gratia Chrlsti domini saluatoris.

Sermo beati Maximi episcopi

Lectio actuum apostolorum, q hodie nobis lecta est frēs dilectissimi, cū plurimū habeat in ipsa seculi admirationis, non minus tamen continet in mystico dignitate. Ecce inquit beatus Stephanus, dicit: Uideo celos apertos, z filium hominis stantem a dextris dei. Considerate attentius dilectissimi fratres, cum beatus martyr dominum nostrum Iesum Chrlstum ad dexteram dei patris stare uideret, cur se filium hominis uidere testatus est, z non potius filium dei, cum utiqz plus honoris domino delaturus uideretur, si se dei potius q hominis filium uidere dixisset. Sed certa ratio postulabat, ut hoc ita ostendere in celo, z predicare in mundo. Omne enim Iudeoz scandalū in hoc erat, cur dñs noster Iesum Chrlstum, qui secundū carnē est filius hominis, esse etiam dei filium diceretur. Ideo q pulchre scriptura diuina filium hoīs ad dexteram dei patris stare memorauit, ut dū pfundendū Iudeoz incredulitate, illi martyri ostendetur in celo, quia p fide negatur in mundo. Et illius

Prou. 3.

Actu. 7.

stimonium celestis ueritas daret, cui fidem terrena impietas derogaret. Unde licet iuxta Psalmum q lectus est, pteriosa sit in conspectu domini mors sanctus eius, si quia tamen distare inter martyres potest, precipuus uidetur esse qui primus est. Nā cū sanctus Stephanus ab apofolis diaconus ordinatus, apofolis ipso beata ac triumphali morte pcescit, ac si q erat infero: ordine primus factus est passione, q erat dignitatis gradu, magister ceptus esse martyrio, completus illi qd beatus propheta in Psalmo dixit. Quid retribuam domino, p oibus que retribuit mihi? Retribuere enim pius uoluit Stephanus martyr dño, quod cum omni humaniano gñe accepit a dño. Uxorē enim quam saluator dignatus est p omibus pati, hanc ille primus reddidit saluatori. Post hec uicibz scriptura sacra z ait: Possitis gentibus clamant dicens: Dñe, ne statuas illis hoc pctū. Uidete dilectissimi frēs affectum beati uiri, uidete magnam z admirabilem charitatem. In persequente positus erat, z pro psecutozibus supplicabat, atqz in illa lapidum ruina quando alius oblituisti poterat etiam charitatis simos suos, ille domino commendabat inimicos. Quid enim dicebat cum lapidaret: Domine ne statuas illis hęc peccata. Plus itaqz tūc illoz dolebat peccata qz sua uulnera. Plus illoz impietatem q suā mortē, z recte plus, in illoz q pce iniquitate erat multa q debet plangi, in illius aut morte non erat q de buisset dolere. Illoz impietatem mox se qbat eterna, pius aut mortem uita ppetua. Imitemur q in aliquo dilectissimi frēs tantū magistri fidem, tam pclarū martyris charitatem. Diligamus nos hoc autē mo in ecclesiā frēs nros, quoz ille tunc dilexit inimicos suos. Sed quoz peius est aliquotes non solum inimicos non diligimus, sed nec amicis quidem fidem integram custodimus. Sed dicit aliqz, Non possum diligere inimicum meum que qdāte uelut hostem patior: crudelissimi. Quicquid ille est, at tendis quid tibi fecerit homo z non p fideras qd tu feceris deo, cum ego tu multa grauita in deū pctā commiseris, qre non dimittis homini parum, ut tibi deus dignē dimittere multum? Recole quid tibi in euangelio uitas pmiserit ipa, z quā tibi quoz dāmodo cautionē fecerit, ut qle tecū pactū mererit. Si enim inquit dimiseritis hominibus peccata eoz, dimittet z uobis pī ut celestis peccata uia. Si autē nō dimiseritis, nec pat vī dimittet debita uestra. Uideris frēs, quia cum gratia dei in potestate nostra positi est, qualis a dño iudicemur. Si inquit dimiseritis, dimittet uobis. Nam sepe dixit frēs, z fre quētus dicere debeo. Nemo se circumueniat, nemo se seducat, qui uel vnū hominē in hoc mūdo odio habet, quicquid deo in opibus bonis obrulerit totum pder, quia non mentit Paulus apofolus dicens. Si dederō oēs facultates meas in cibos pauperū, z si tradidero corpus meum ut ardeā, charitate autē nō habuero, nihil mihi pdesit. Quā rē etiā beatus Iohannes pfirmat dicens: His q non diligunt fratres suū manet in morte. Et iter, Qui fratrem suum odit, homicida est. Hoc loco fratrem hoīem ostendit intelligi. Quoz enim in Chrlsto fratres sumus. Hęc uita q sine charitate de dignitate pfumat, nemo de eleemosynis, nemo de orationibus cōfidat, qz qdū inimicitia in corde tenetur, neqz istis, neqz alijs q buslibet bonis opibus placare sibi dnm poterit. Sed si uult sibi habere poptitū deū, nō dedignē audire cōsiliū bonum. Audiat nō me, sed ipm dñm suum. Si inquit offero munus tuum ad altare, z tibi recordatus fueris, quia frater tuus habet

aliquid aduēsum tē, relinque munus tuum ante altare, z uade prius reconciliari fratri tuo z tunc ueniens offeres munus tuum. At nos pugnas habentes intrinsecus z uolos in corde pñare, qualis q bonam conscientiam habeamus p se sumimus accedere ad altare, non timentes qd scriptum est: Qui mī ducat z dicit indignus, iudicium sibi manducat z bibeat. Sed dicit aliquis: Sādis laboris est inimicos diligere, pro plectozibus supplicare. Nec nos negamus fratres, nō paruos quidē labor est in hoc seculo, sed grande est pmiū in sumo. Per amorē enim hoīs inimici, efficietis amicus dei, immo non solum amicus sed etiā filius, sicut ipse dixit: Diligite inimicos uestros, bñfacite his q oderūt uos, ut sitis filij patris uestri qui in celo est. Si te aliqz diues hō in hoc seculo uellet ad opium suū facere, quoz seruus res, qz indignitates etōi seruoz eius, q seruitia uolūsum z, aliquotes etiam purissima sustineres, ut ad caducam z fragilem hereditatem perueniret. Quoz q alius propf substantiam terrenam sustinet, ut sustine propf uitam eternam. Coniungunt enim certissima ratione, quoz propf deum possumus quidem, sed nolumus iniurias sustinere. Denique si nobis aliqua potens psona iniuriam faciat, si nos etiam in faciem maledicat, nec respondeat eandem aspum, non dicam uicem reddere audemus. Quare: Ne ab illa potente psona audiam maiora quā uultimus patiāmur. Quoz a nobis extorquet hominis timor, deuerat a nobis erubescit. Chrlsti amor. Si q potens psona seuit contra nos, tacemus, z nihil dicere auis sumus. Si hō aut equalis, aut forte inferioz uellemus uobis contumeliam fecerit, quā si fera bestia sine uilla patientia, ac sine aliqua deo contemplatione coniungimus, z aut in presenti nōstram iniuriam uindicamus, aut certe ad maiore uicem reddendā nostrā animā preparamus. Quid ē hoc qd quando potens psona nobis iniuriā infert, patienter accipimus, qm inferioz, nimio furore succedimus? Quia ubi timuitus hominē, hic deū timere nolumus. Unde rogo uos fratres, ut quātrū possumus cū dei adiutorio cor nōstrū ad patientiā pparemus, z in oibus malis hominibus medicoz uicem agere studcamus, z nō his opibus medicoz uicem agere studcamus, z nō his opibus medicoz uicem agere studcamus. Pro bonis oremus, ut semp ad meliora pcedant, p malis ut cito ad emendationē ueritē penitentē qz pfugiant. Quā rē orantibus uobis ipse prestare dignet qui cū patre z spū sancto uiuūt z regnat deus in secula seculozū. Amen.

Sermo sancti Augustini in festiuitate sancti Stephani.

Frates charissimi, re

lebrauimus hęcsterna die natalem quozet martyriū natū est in mūdo. Hodie celebramus natalem quo p mīcerimus martyrum migratuē ut ex mūdo. Spoztebat enim ut primū immoztalis pro moralibus suscipere carnem, z sic mox hō immoztali contemneret mortem. Et ideo natus est dominus ut mozeret pro seruo, ne seruū timeret mozi pro domino. Natus est Chrlstus in terris, ut Stephanus nascere in celis, ingressus est dñs mundum, ut Stephanus ingrederet in celū. Alius ad humilia descendit, z humilia ad alta ascendit. Filius dei factus est hoīs filius, ut filioz hoīm faceret filioz dei. Fecit Chrlstus mirabilia, fecit z Stephanus. Sed Chrlstus fecit sine Stephano. Nūquid Stephanus potuit facere sine Chrlsto? Qm

I. Co. II.

Mat. 5

bat Stephanus de Christo sicut sarmeni de vite. Adhuc fructus de sarmeto pendente, videlicet sarmeni in vite manente. Etia factus Stephanus die aliq dicitur Iudeis, vt incipias lapidare z postea cozonari, iaculare sba, z excipere fatis. Dicit aliq d de incircuncis suis cordibus, z motieris lapidibz. Dicit aliq d de eo cuius nome nolunt audire. Rubescat z seuiat, multa efficiant labia dolosa. Dicit eis vbi vides viuum, que irriterunt crucifixi. Dicit eis vbi eum vides, z hic non vides, sed cu illo melius vides. Dicit eis q: n hui est qd fecerunt, vniut quem occiderunt. Dicit eis quia vides ad dextram pris stantem, que irriterunt in cruce pendente, z ille inqt. Ecce video celos apertos, z filium hominis stantem ad dextram dei. At illi clamantes continuenter aures suas. Aures clausurunt z ad lapides cu currerunt, imperio fecerunt omnes in eum z lapidabant Stephanum inuocantem z dicentem. Adhuc anima mea post te, quia lapidatur caro mea pro te. Accipe spm meu z redde mihi promissum tuum, dicitur. Chastus pro suis laicis crucifixioibus, orauit z Stephanus pro suis lapidatoribus: Dominus Iesus Christus orauit affinis ligno, Stephanus genu flexo. Qui stando spiritu suo commendaat domino, pro illorum delictorum genu orauit. Habebat dominum pro inimicis vt amicus, dicens: Certus ego parlos, ego lapidos, in me seuiunt z in me fremunt, fed ne statusus illis hoc peccatum, quia vt hoc dicam tibi a te pmo auditu. Ego seruus tuus parlos, sed malcum interest inter me z te. Tu dominus, ego seruus. Tu verbum eum audis vt verbu. Tu magister, ego discipulus. Tu creator, ego creatus. Tu deus, ego ho. Multum interest inter illi peccatum istorum qui lapidantem z illum qui crucifixum est. Qui ergo dixisti, pater, ignosce illis, qz nesciunt quid faciunt, p magna peccato petisti, z me pro minimo petere docuisti. Hic inquit ne statusus illis hoc peccatu. Tan q diceret. Ego patior in carne, istu non peant in me te. Illi lapides mittebant, z sanctus Stephanus orationes fundebat. Magna pietas fides magna clementia. Pro istis quouia in mensa dni sui comedit, talia z ipe in suo coeliu preparauit. Scriptu est in lege: Ad magna mensam sedisti, scito qm talia oportet te ppurare. Talia ergo in oratione exhibuit, q: lita in sui dni mensa comedit. Dns Chastus dixit: Pater, ignosce illis, qz nesciunt quid faciunt. Sanctus Stephanus dicit: Ne statusus illis hoc peccatu. Et hoc dicto obdormiuit in dno. Somni pacis. Quid illo somno tranquillius? Quid illo somno q: eriuo: Qualis ibat ad amicos, qui sic diligebat in timoris. Na vt nouerit sanctitas vestra, quantu valuerit oro sancti Stephani martyris, recurrit nobis ad illum adolefcentem persecutozem nomine Saulu, sicut ex libro dñi legeret, audiuimz. Qui cu Stephanus lapidaretur, z ab ipso omnium lapidantium vestimentis seruebantur, vt tanqz in manibz omnium ipe lapidare videret. Hic cum tret in via, subito circumfulsit eum lumen de celo, z audiuit voce dicens sibi: Saule saule quid me persequis: Tu tu quis es domine? Et dominus? ad eu: Ego sum Iesus. Qui es aruens, quem tu persequeris, quid mihi z tibi? Inuare te erigis contra me, ad tanta mala, q: commisi in me? Qui inquit debui pderere, sed Stephanus meus orauit p te. Saule saule quid me persequis? Sed quoniam contra nomen meum, ego te faciam seruu meum. Saule saule quid me persequis? Sed quoniam contra nomen meum, ego te faciam seruu meum. Saule saule quid me persequis? Sed quoniam contra nomen meum, ego te faciam seruu meum. Saule saule quid me persequis? Sed quoniam contra nomen meum, ego te faciam seruu meum.

psal. 30

psal. 67

Luc. 23 Actu. 7

Eccl. 31

Actu. 9

nus sic non orasset, ecclesia Paulum non haberet. Sed ideo erectus est Paulus, quia in terra inclinat, exauditus est Stephanus. Ergo qd fecit Saulus, parit Paulus. Stephanus fecit periculator, paritur periculator. Stephanus fecit lupus, paritur agnus, z qz sic est in tali homine vindicandus, vt dicitur parit qd faciebat. Sentiat z ipe quod alio inferebat. Dicit Ananie a dno Iesu Christo. Uade ad eum, z signa eu signo meo. Multa em pariet pro nomine meo. Abijt Ananias, baptizauit Saulu z fecit eum pro agnum. Lepimus habere nos predicatoru, que sanctus Stephanus? habuit lapidatorum. Sic ergo exauditus est sanctus Stephanus, vt eius orationibus, deleret peccatu qd commiserat Saulus. Commendemus ergo nos orationibus eius. Multo magis em nunc exaudiu vt bene orationibus suis a regna te dno nostro Iesu Christo, cui est honor z gloria in seculo seculor. Amen.

Sermo Augustini de miraculis sancti Stephani.

Ab aquis tibi lita. Nas episcopo afferente protecto martiris gloriofissimi Stephani memoriam, veniebat magne multitudine cocursu z occurru, vbi ceca mulier vt ad episcopu portante pignora sacra ducebat, orauit. Flores quos ferebat edidit, recepit, oculis admoit, potius vidit. Stupentibus cunctis q: aderant prebatur exultans, vna carpens, z vie ducentem vterius non requirit. De mortari memoriam martyris que posita est in castro Symicensi qd Hipponeis colonie vicinum est, eiusdem loci Auctus epus pmo precedente atqz sequente portabat, fistula cuius molestia ladu laborauerat z familiarissimu filii medici, q: sed secare optabat manus, illius pie sarcine vocatione repere facta est. Nam deinceps eam in suo corpore non inuenit. Eucharistia presbyter ex Hispania Calame habitans, veterem morbo calculi laborabat, per memoriam supradicti martyris q: Possidius illo aduerit episcopus, saluus est factus. Idem ipe postea a morbo alio preualefcente mortuus sic iacebat, vt ei iam pollices ligarentur, opulatione memoriam martyris, cum de memoria eius reportata esset, z superiacentis corpus missa ipsius presbyteri tunica, suscitatus est. Sicut ibi vir in ordine suo primarius noie Marcialis, euo ia gravis, z multu abhorreca religioe christiana. Habebat sane fidele filiu, z genex eode anno baptizatu. Qui cu eu egrotante multo z magnis lachrymis rogaret vt ferret christiana, proflus abnuit, eosq: esse turbida indignitate submonit, vnum est genero eius vt iret ad memoriam sancti Stephani, z illic pro eo quantu possit oraret, vt deus illi daret mente bonam qua credere no differret in Chastum. Fecit hoc ingenti gemitu z fletu, z syncrither ardente pietatis affectu. Deinde abfcedit de altari aliqquid homum quod occurrit tui, eiusq: cum ia nox esset, ad caput posuit. Tunc dormitum est. Et ecce ante diluculu clamat, vt ad episcopu curreretur, qui mecum forte tunc erat apud Hippone. Tum ergo eum audiret abfente, venire presbyteros postulant. Uenerit, credet, dicit, ad mirantibus atqz gaudentibus omnibus baptizatus est. Hoc quamquid vixi in ore habebat. Chastus accipe spiritu meum, cum hec verba beatus Stephani quando lapidatus est a Iudeis vltima fuisse nesciret. Que vix quos vltima fuerunt: nam non

multo post etiam ipe defunctus est. Sanati sunt illic p eundem martyrem etiam podagrici tres, duo ciues, peregrinus vnus, sed ciues omnimodo, peregrinus aut per reuelationem quod adhiberet quado doleat auditu, z cum hoc fecerit, dolor continuo quiescit. Huiusmodi nomen est fundi vbi ecclesia, z in ea memoria martyris Stephani est. Puerum quenda paruulu cu in areala tradidit, exorbitantes boues qui vepiculit traherant, rota obruerunt, z confestim palpitauit expirans. Illic mater arreptum, ad eandem memoriam posuit, non solum reuocit, verum etia illisus apparuit. Sanctimonialis qda in vicinia possessioe q: Caspilia dicitur, cum egritudine laboraret, ac desperaretur, ad eandem memoriam tunica eius allata est, q: antequam reuocaret, illa defuncta est. Hac tam tunica oporteret cadaver eius parentes, z recepto spu salua facta est. Apud Hippone Chastus quida Syrus ad memoriam eiusdem martyris orabat p egrotante z periclitante filia, eosq: seculu vestem eius attulerat. Tum, ecce, pueri de domo occurrunt, qui etiam nuntiarunt. Sed cu orante illo ab amicis eius exirent, prohibuerunt illi dicere ne per publicum plangeretur. Qui cum omnium redisset iam suorum euolantibus perfonantem, z vestem ille quam ferebat super eam proiecit, reddita est vite. Huius ibidē apud nos, hirenici cuiusdam collectarij filij, egritudine extenuatus est. Huius corpus iaceret exanimis, atqz a lugere z lamentantibus ereque pararentur, amicum eius quidam inter aliorum consolantium verba suggestit, vt eiusdem martyris oleo corpus pungeretur, factum est z reuixit. Itaqz apud nos vir tribuitus Eleutinus super martyris memoriam, que in suburbano eius est, egritudine exanimatum posuit infantulum filiu, z post orationem quam cu multis lachrymis filii fudit, viuere leuauit. Et salteriam que colonia Eleutina est, multa preclara p eundem martyrem facta cognouimus. Quod ibi memoria longe pmo qd apud nos ab epo Iuodico constructa est. Cui enim nuper illic essemus, Petronia clarissima femina, que ibi mirabiliter ex nocturno atqz diurno in q: medicoz adiutoria curata de fecerat, languore sanata est, hortatu sumus volens te supra dicto loci episcopo vt libellu daret q: recitaret in populo, z obedientissime paruit. In q: posuit etiam quod hic reticere non possum. Quidam Iudeo dicit sibi fuisse periclitatu, vt annulu capillario vinculo infereret, q: sub omni veste ad nuda corporis cingere. Qui annulus haberet sub gemma lapidem in rebus inuentu boutis. Hoc alligata qua in remedio ad sancti martyris limina veniebat. Sed profecta a Larihagine cum in confinio fluminis Bagrade in sua possessione mansisset, surgens vt iter pegeret, ante pedes suos illo tacentem annulu vidit, z capillariam zonam qua fuerat alligata mirata tentauit. Quam cum omnino suis nodis firmis simis, sicut arce compertisset astricram, crepisse atqz exillisse annulu suspicata est. Qui etia ipe cu integerrimis fuisse iuuentus, future salutis pro clamo pigmus de tanto miraculo se accepisse pre sumpsit, atqz illud vinculu soluens, simul cu eodem annulo proiecit in flumen. Non credent hoc qui erant domini Iesuam per integra signalia matris enixu, z ad discipulos ostis clausis ingressum fuisse non credit. Sed hoc certe querant, z si verum inuenierint, illa credant. Clarissima femina est, nobilitate nara, nobilitate pura. Larihagine habitabat, amplia ciuitas, ampla neptona, rem querentes, latere non sinit. Eum est apud nos factum non manu

quam illa quod dicit, sed tam clarum atqz illustre miraculum, vt nullam arbitrer esse suspensionem, q: hoc non videri vel dedecit, nullum qui obliuiscit illa ratione poterit. Decei quidam fratres, quoru septem sunt mares, tres femine, de Estaria Lapidocia, suorum ciuium non ignobiles, maledictio matris recenti patris eorum obitu destruxit, que in turiam libi ab eis factam, acerbitissime tulit, tali peccata sua diuinitus coercit, vt horribilitate quarentur omnes tremore membroz, in q: sedissima specie oculis suoz ciuiu non ferentes, quaquerum cui qzre visum est, toto pne vagabant cohe Roma. Erhis erit ad nos venerit duo, frater z soror. Paulus z Palladia multis alijs locis miseria diffamante ia cogniti. Uenerunt aut ea pascha ferme diei q: quidē in ecclesia stride z in ea memoria gloriofissimi Stephani frequentabat, orantes vt iam si bi placaret oculis, z salute pntina redderet. Venit z pascha, atq: ipso die dominico mane cu ia frequens populus presem esset, z loci sancti cancellos vbi martyri erat idē inuentis orans teneret, repete pstratus est, z dormienti simillimus iacuit, non tamē tremens sicut vtur pro somnu solebat. Stupentibus qui aderant atqz pauentibus alijs, alijs dolentibus, cum eum quidam vellent erigere, nonnulli prohibuerunt, et portus exitum expectandum esse dixerunt, ecce z surrexit z non tremebat, quoniam saluatus erat, z stabat in columbis, intente intuentes. Quis ergo se tenit a laudibus dei clamatum laudantiumq: vocibus, ecclesia vsque iacqz completa est. Inde ad me curritur vbi sedebam, iam processurus, irruit alter quosq: post alterum, omnia posteros quasi nouum quod alius prior dixerat nuntians, Deos gaudente z apud me deo gratias agente, ingreditur intem ipe cum pluribus, inclinatur ad genua mea, erigitur ad osculum meum. Procecidit mus ad populum, plena erit ecclesia, perfonabat vocibus gaudioz, deo gratias, deo laudes, ne mine taceat hinc atq: inde clamantium Saulu nuntium populum, z tandem eadem feruentiore voce clamabant. Facto tandem silencio, scripturarum diuinarum funtlecta solennia. Ubi aut ventu est ad mensuram loci, dixi pauca pro tempore, z pro illius loci ditate letite. Ab officiu homo prandit, z diligenter nobis omnem sue fratremq: ac materne calamitatis indicauit historiam. Sequi itaq: die post sermozem, redditi narrationis eius libellum in crastinu populo recitandum promisi. Quod cum ex dominico die tercio pasche fieret in gradibus exere, in qua de superioe loq: bar, feci stare ambos fratres. Tum ego legeret libellu, intuebat populum vnuerfus serus vtriusq: vnu stantem sine desoinu motu, altera in medio omnibus contremente, z quipm no viderat, qd in eo diuine misericordie factu esset, in eius foote cerebant. Udebat em quid in illo gratulandu, quid p illa esset orandu. Inter hec recitatio eoz libello, de conspectu populi eos abire precepi, z de tota ipsa causa aliquando distgentius ceperam disputare. Tum ecce me dispuante, voce alte de memoria martyris noue gratulationis audiuert. Conuersi sunt z qui me audiebat. ceperunt currere, illa em vbi de gradibus sedebat in quibus steterat, ad sancti martyris orare preerat. Quomocurrere, illa em vbi de gradibus sedebat in quibus steterat, ad sancti martyris orare preerat. Quomocurrere, illa em vbi de gradibus sedebat in quibus steterat, ad sancti martyris orare preerat. Quomocurrere, illa em vbi de gradibus sedebat in quibus steterat, ad sancti martyris orare preerat.

I. Pet. 2

sequendo Christum liberatur a malis. In bagis autem sequitur in eis qui certant per veritatem usque ad mortem. Sed vniuersitati dicitur, sequere me, pro qua vniuersitate passus est. Christus, de quo idem dicitur Petrus: Christus passus est pro nobis, relinquens nobis exemplum ut sequamur vestigia eius. Ecce propter quod et dicitur eis, sequere me. Est autem alia vita immortalis, quod non est in malis, ibi facit ad faciem videbitur, quod hic dicitur in speculo. In enigmate videtur, quod multum in scriptura veritate proficit. Quas itaque veritas sibi diuinitus predicatas commendatas nouit ecclesia, quare vna est in fide, altera in specie. Vna in tempore pegrinationis, altera in eternitate mansiois, vna in labore, altera in requie, vna in via, altera in patria, vna in opere actionis, altera in mercede contemplationis. Vna declinat a malo et facit bonum, altera nullum habet a quo declinet malum, et magnum habet quod fruatur bonum. Vna fortis in aduersis, altera sine hoste regnat, vna carnalis libidines frenat, altera spiritualibus delectationibus vacat. Vna est vincendi cura sollicita, altera pace victorie securata. Vna in tentationibus adiunatur, altera sine vlla tentatione in ipso adiutore letatur. Vna subuenit indigentem, altera ibi est vbi nullum inuenit indigentem. Vna aliena peccata vt sua sibi ignoscant, ignoscit, altera nec patitur quod ignoscatur, nec facit quod sibi possit ignosci. Vna flagellatur malis, ne extollatur in bonis, altera tanta plenitudine gratia caret omni malo, vt sine vlla tentatione superbie coherat lumino bono. Vna bona et mala dicitur, altera sola quod bona sunt cernit, ergo vna bona est, sed adhuc misera, altera melior est et beata. Ista significata est per apostolum Petrum, illa per Johannem. Tota hic agitur ista veritas ad finem scilicet huius, et illic inuenit finem. Differunt ita complenda post huius scilicet finem, sed in futuro seculo non habet finem. Ideo dicitur huius, sequere me: de illo autem, sic enim volo manere donec veniam, quod ad te sequere me. Quod est hoc? Quamvis sapio, quamvis capio, quod est hoc, nisi tu me sequere, per imitationem sperando respiciam mala, illa maneat donec sempiterna veniam reddere bona. Quod oportet ita dici potest. Perfecta me sequatur actio informata mee passionis exemplo, inchoata hoc contemplatio maneat donec veniam, perfructuanda cum venio. Sequitur enim Christus pueniens usque ad mortem pia plenitudo patientie, manet autem donec veniat Christus, tunc manifestanda plenitudo scientie. Iste quippe toleranter mala huius mundi in terra mortificat, ibi videbunt bona mundi in terra viuentium. Quod enim ait: Sic enim volo manere donec veniam, non sic intelligendum est, quasi dixerit, manere vel permanere, sed expectare. Quod quod per eum significatur, non vixit nunc, sed cum venerit Christus, implebitur. Quod autem per hunc significatur, cui dicitur, tu me sequere, nisi nunc peragat, non pueniet ad illud quod expectat. In hac autem activa vita quanto magis Christum diligimus, tanto facilius liberamur a malo. At ipse non minus diligit, quales nunc sumus, et hinc ideo liberat, ne semper tales simus. Ibi vero non amplius diligit, quasi quod et displiceat, et quod a nobis auferat, non habebimus. Nec ob aliud hinc nos diligit, nisi vt sanet et transferat ab eis quod non diligit. Iste ergo minus amat, vbi non vult vt remaneat amicus. Ibi amplius amat, quod vult transferre, et vnde non vult vt liberemur, amatur ab eo. Iohannes, vbi illa immortalitate seruemur. Sed ista ratio illud ostendit, cur amplius Iohannem

nem quam Petrum amauerit Christus, non cur amplius Petrus quam Iohannes amauerit Christum. Respondeo enim si plus nos diligit Christus in futuro seculo, vbi cum illo sine fine viuemus, quod in illo videremur, vt illic semper simus, propterea non tunc cum illis dilecturum sumus qui meliores erimus, cum meliores vixit esse nisi amplius eis diligendo nullo modo possumus. Cur ergo Iohannes minus eis diligebat quam Petrus, si eam vitam significabat in qua est multo ante plus diligendus, nisi quia propterea dicitur est. Volo enim manere, id est, expectare donec veniam, quasi et ipsum amorem qui tunc amplior erit non dum habemus, sed futuram expectamus, vt cum ipse venerit, habeamus. Nam si cur in epistola sua dicitur idem apostolus, non dum apparuit, quod erimus. Scimus quasi cum apparuerit, similes ei erimus, quasi videbimus eum sicuti. Et ergo ante plus quod videbimus, diligemus. Ipe autem dicit illa quod futura est vita nostra, qualis in nobis futura sit scilicet per destinationem, plus amat vt ad eam nos amando predicat. Quocirca quasi vniuersis vnde dicitur merito dicitur et veritas, miseria nostra presentem nouimus, quod sentimus, et ideo misericordiam dei qua nobis de misericordia liberandum exhiberi volumus, plus amamus, eaque quod in malis peccatorum remissioe possumus et habemus. Hoc per Petrum significatum est plus amatum, sed minus amatum, quia minus non amat Christus miseris quam beatorum. Veritas autem contemplationem qualis tunc futura est, minus amamus, quia non dum nouimus nec habeamus. Idcirco per Iohannem significata est minus amantem, atque ideo ad ipsam se ad eius in nobis amorem qualis est de beatis, implendum, donec ventur dominus expectantem sed plus amatum, quod illud quod per illum figuratum est, hoc efficit beatus. Nemo tamen istos insignes apostolos separet, et in eo quod significabat Petrus amato erat, et in eo quod significabat Iohannes amato futuri erant. Sed significando sequebatur iste, manebat ille. Et dicitur autem ambo, mala presentia huius miserie tolerabam, ambo futura bona illius beatitudinis expectabant. Nec est ipsi soli, sed vniuersa hoc facta sancta ecclesia a ipso Iohanne, ab istis retentionibus eructa, in illa felicitate seruanda, quas duas vitas Petrus et Iohannes figurauerunt, linguit singularis. Verum et in hac temporaliter ambulauerunt ambo per fructum, et illa in eternum fruatur ambo per fructum. Omnibus igitur sanctis ad Christi corpus inseparabiliter pertinentibus propter huius vite procelliosissime gubernaculum, ad liganda et solucenda peccata, classis regni celorum primum apostolorum Petrus accepit, eiusdem omnibus sanctis propter vere illius secretissimum quod estimum finium, sup petrus Christi Iohannes euangelista dicitur, quasi necesse solus. In vniuersa ecclesia ligat solutus peccata. Haec quod in principio vbi dicitur apud deum etc. de Christi diuinitate, et de totius diuinitatis trinitate, atque vniuersa sublimia, et in illo regno facie ad faciem contemplananda, nunc autem donec ventur dominus in speculo, atque in enigmate praesentanda sunt, quod predicando eructaret de fonte dicitur peccatoris solas bibit, sed ipse dominus ipsum euangelium per sua cuiusque capacitate omnibus suis bibendum, toto orbe terrarum diffusit. Sunt qui sentierunt, et hi quod non contempribiles sacri eloqui tractatores, a Christo Iohanne apostolo propterea plus amatum, quod nec nos vixit dixerit et ab incuncte pueritia castissime vixit. Hoc quod in scriptura canonice non euidens apparet, verumtamen id quod multis adiunatur congruenter huiusmodi sententia, quod illa vita per eum significata est, vbi non erit neque in, in qua vixit et regnat deus, per omnia secula seculorum. Amen.

I. Joh. 3

Joh. vi.

De eodem sancto Iohanne

In illo tempore: Dixit Iesus Petro: Sequere me. Conuersus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem, quod et recubuit in cena super petrus eius, et dicit: Domine quis est qui tradet te? Et reliqua. Homilia venerabilis Bede presbyteri.

Lectio sancti euangelii

Illis que nobis lecta est fratres mei, tanto maiori a nobis intentione debet per singula verba pensari, quanto magna gratie super ducenda tota redundat. Commendat enim nobis beatissimum euangelista et apostolus Iohannes primum illi amorem dicitur, et ceteris amplius meruit honorari a domino. Commendat testimonium euangelice descriptionis, quod veritate diuinitatis, nulli fidelium dubitare permittitur. Commendat placitam sue carnis abolutionem, quam domino specialiter se visitare precepit. Sed vt perfecte lectionis huius principia plerique valeamus, libet superiora parumper attingere. Apparuit enim post resurrectionem discipulis septem, inter quos erat Petrus et Iohannes, quibus frustra in piscanado tota nocte laborantibus, stans in litore copiosa rete eorum piscium multitudine repleuit. Vobis egressos ad terram inuitauit ad prandium, et in prandium tertio Petrus an se amaret interrogauit, ac tertio amorem ostentem, quod et negauerat, et tertio pascentis oues suas commisit. Deinde, quod pro earundem ouium, id est animarum fidelium cura pastoralis usque ad martyrii crucis esset perpetuatus intinuit, dicens: Amen amen dico tibi cum esses iunior cingebas re, et ambulabas vbi volebas, cum autem senueris, extends manus tuas, et alius te cingat et ducet quo non vis. In manuum namque extensione designauit, quod per mortem crucis martyrio coronandus: in cinctioe alterius, quod vincendus a persecutore: in ductu quo non vellet, quod tormento passionis contra voluntatem esset passurus humane fragilitatis. Sed ne grauis foret videre Petro predicta a domino passio crucis, hanc suo confestim lenire curauit exemplo, vt cruciatu martyrii eo lenius ferret, quod se meminisset similem suo redemptori mortis excipere sententiam. Postquam enim significauit eum quia morte clarificamus esse deum, proximus adiunxit, quod in huius capite lectionis audiuit. Et dicitur et: Sequere me. Ac si aperire dicitur, Quia ipse prius pro tua redemptione crucis supplicium subire non timuit, cur tu pro me confessioe nominis crucem pariformis dices? Quia ergo gloriosior martyrii palma clarificaberis, quod in hac promerenda magister iter sequeris. Nam vero ab euangelista non subditur, quod post hec dicitur dicitur discipuli fecerunt, sed et eorum inuenitur quod subiungitur. Conuersus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem. Et tamen namque quid dicitur Petrus sequere me, id est, crucem patientiando imitare, reuertitur de loco conuulsi ad abire iam cepit. Secutus est autem eum Petrus, etiam inaccessum pedum, cupiens implere quod audiuit, sequere me. Secutus est et ille discipulus quem diligebat Iesus. Haec enim arcendum se a confestatu Christi putabat, qui non minus se gratia dilectionis a Christo complectum nouerat. Haec

incredibile est, ideo vtriusque discipulum corporaliter gressu vestigia domini secutum, quia necdum intellerat quid significauerit in eo quod Petrus se fecerat. Notum autem noui vestre fraternitati quasi sit ille discipulus quem diligebat Iesus, Iohannes vt dicitur ipse, cuius hodie natalitia festa celebramus? quod hoc scripsit euangelium, atque ideo suam personam maluit indicere reum accidentium, quod prope delinquare vocabulo. Diligebat enim eum Iesus, non ex ceptis ceteris singulariter solum, sed pae ceteris quos diligebat familiaris vnum: quod specialis prerogeta tunc castitatis ampliori dilectione fecerat dignum. Quis quippe se diligere probat quibus an passione loquitur. Sicut dilexit me pater, et ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Sed nunc pre omnibus diligit, quod virgo electus ab ipso, virgo in eum permansit. Tradit autem huius historice, quod eum nuptiis volente nubere vocauerit, et propterea que a carnali voluntate retraheretur, portio sui amoris dulcedine donauit. Vixit in uirginitate in cruce matris sua comendat, vt vixit in uirginitate seruaret, et ipso post mortem ac resurrectione celos ascendente, non desisset et genitrici filii, cuius casta vita castis eius tueret obsequis. Punit et alius sine plone beatus Iohannes indicit eius, subiungens: Qui et recubuit in cena super petrus eius, et dicit: Domine quis est qui tradet te? Hoc quoque gestum sit, sup ista vnum euangelii loca plenius ostendit, quod vixit in cena qua prima an passione cum discipulis saluatus habuit, in qua eorum pedes lauit, eiusque corporis ac sanguinis sui tradidit mysteria celebranda. Discipulus ille quem diligebat super petrus eius recubuit, et cum ex vobis me tradet, respondit ille discipulus, inuente Petro, vt interrogaretur et diceret et: Domine quis est qui tradet te? Ille est cui intrinsecum panem porrexit. Quod autem discipulus ille supra petrus magister recubuit, non scientia solummodo dilectionis, sed futuri erat signum mysterii. Figurabatur etenim tunc euangelium, quod idem discipulus erat scripturus habebat atque alius ceteris sacre scripture paginis arcana diuinitatis materiam esse copiosissimam. Quia enim in pectore Iesu sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi, merito supra petrus eius recubuit, quem maiore ceteris sapientie et scientie singularis munere donat. Ceteris quippe euangelistis non iunior de pluribus de miraculis saluatoris nostri, pauca de diuinitate locutos, Iohannes autem pauca scribens de humanis actibus, potius se exponendis diuine nature indidit arcana patenter innotuissimas. Quia de pectore Iesu fluente doctrine celestis, quod nobis emictraret hauserit. Sequitur, Et hunc cum per dilexit Petrus, dicit Iesus: Domine, hic autem quem diligebat Iesus beatus Petrus audierat per passionem crucis clarificatum esse deum, voluit eam de fratre et condiscipulo cognoscere, quod esset ipse morte perpetuam transiurus ad vitam. Dicit et Iesus: Si enim volo manere donec veniam, quid ad te: tu me sequere. Non inquit, cum per passionem martyrii volo confluere mari, sed ab ipso volentia precatoris diem expectare nouissimum, quasi ipse veniens, eum in eterne beatitudinis mansione recipiat. Et quod ad te? Tu mihi crucis patibulum subeundo, mea te vestigia sequens bere memoro. Et quod hanc dilectionem fecerit tunc tunc tunc tractabat, quod Iohannes nunquam esset moturus. Quod non esse intelligendum est Iohannes admodum nescire, quod cum promississet exilium sermone istum in fess, quia discipulus ille non moritur, solerter adiecit atque ait: Et non dicit et Iesus, quia non moritur, sed sic volo eum manere donec veniam, quod ad te? Haec

Joh. 15

Joh. 19

Joh. 15

Psal. 88

ergo putandū qd discipulus ille non sit mortuus in carne, q nec dno hoc de illo futu p dicit. Et psal mista ait: Quis est homo q uiuit z no videbit mortem: Sed potius ita intelligendū, q ceteris Chri sti discipulis per passionē cōsummari, ipse in pace ecclesie aduentum sive vocationis expectauerit. Et hoc est qd dno ait: Sic eū uolo manere donec ueniam, non quia i spē multos ante labores pro domi no presturos malouit non tolerauerit, sed qz vlti mum in pace senium finierit, vt ipse in ecclesijs Chri sti per Asiam, quam regēbat iam longe lateqz fundaris. Nam z in Actibus Apostolorū cum ceteris apostolis flagellatus inuenit, quando ibat gaudentes a conspectu concilij, quoniam digni habitū sunt pro nomine Iesu contumelia pati. Et a Domitiano Cesare in feruentis olei dolium missus in ecclesiastica narratur histōia, ex quo tamē diuina se protegete gra, tam intactus euerat, qm fuerat a corruptione concupiscentie carnalis extraneus. Nec multo post ab eodem principe propter insu perabilem euangelij sandi constantiā, in Parthos insulam exilio relegatur, vbi humano licet desituo rios solatio, diuine tamen visionis z allocutiōnis me ruit crebra consolatione reuelari. Deniqz ibidem Apocalypsim quam ei dominus de statu ecclesie p senti vel futuro reuelauit, sua manu conscripsit. An de constar p ommissionem sic mandandi, donec ueniret dominus, non eo pertinere, q sine labore certaminis vi, turus esset in mundo, sed illo potius, q sine dolore passionis transiret usset e mundo. Sicut enim in patrum literis inuenimus, cum longo cōfectus senio, sciret imminere sibi diem recessus sui. Lūo cōtū discipulis suis, post monita exhortationum ac missarū celebrationē, vltimū eis vale fecit. Deinde descendens in desolatum sepulture sue locū, sacra ofone appositus ad pres suos, tā liber a dolore mortis qz a corruptione carnis inuenitur alienus. Atqz ita completa est veridica saluatoris sententia, q sic eū uoluerit manere donec ipse ueniret. Possimus autem mystice in his que Petro z Johānā a domino predicta atqz in eis gesta sunt, duas ecclesie viuas quibus in presenti exerceat, acti uam scilicet z contemplatiuam designatas accipere, quarum actiua communis populo dei via uiuē di est, ad contemplatiuam uero parua, z in hoc sublimiores quosqz post perfectionem pie actionis ascendunt. Actiua quippe vita est studiosum Chri sti famulum iustis insistere laboribus, z prius qui dem serpsim ab hoc seculo immaculatum custodire, mentē, manū, linguā, ac membra corporis cetera, ab omni in quā merito culpe tentātiōe pōnere, ac di utinis perpetuo subingare seruitijs, deinde etiam p ximo necessitatibus iuxta vires occurrere, esurien tibus cibum, potum sitienti, argenti vestitum ministrā do, egros vagosqz in domum recipiēdo, infirmum visitando, mortuus sepeliendo, eripiendo in opē de manu fortioy eius, egenum z pauperem a diripiē tibus curio, sed z erranti viam veritatis ostendēdo, ac ceteris se mancipando fraterne dilectionis obsequijs, insuper z vsqz ad mortem p iustitia certando. Contemplatiua autem vita est cum longo quis dulcedine instructus, crebra lachrymarum cō punctione a sine fracta, a cunctis mundi negotijs vacare, z in sola dilectione oculum mentis intende re didicerit, gaudiumqz perpetue beatitudinis qd in futura percepturus est vita, etiam in presenti ce perit ardenter desiderando psequare, z aliquando etiam in antiquum mortalibus fas est, in excessu

mentis speculando sublimiter euolare. Hec autem vita diuine speculationis, illos maxime recipit, qui post longa monasticē rudimenta virtutis, secreti ab omnibus degere nouit, eo libertatem ad celestia meditanda animum habent, quo corpus qz a terrenis separatum habet tumulibus. Namque actiua non solum in cenobio monachis, sed z quocūqz, vt diximus, populo dei generaliter ingrediēda proponitur. Et quidem vt rursus a populo z Petri z Johāne qz iust homines positum, pro excellentis culmine gratie constet in vtraqz vita fuisse pfectum, atqz tamen vna vita per Petrum, alia desig natur p Johānem, iteo etenim qd ait Petro do minus: Extendes manus tuas z alius te cinget z ducet quo nō vis, perfectionem exprimit actiue cō uersationis, que tentationum solet igne probari. Unde alibi de ea dicit apertius: Beati qui pfecturi onem patiuntur propter iustitiam. Lutre recte subij git dicens: Sequere me, quia nimirum iuxta eiusdem Petri vocem: Christus passus non nobis letum quens nobis exemplū, vt sequamur vestigia eius. Quod autem dicit, statum contemplatiue virtutis insinuat, que non per mortem finiēda vita acti ua, sed per mortem est pfectus domino ueniens te complenda. Actiua namque labor cum morte deficit, mercedem post mortem accepturus eter nam. Quis enim in illa vita panē esurient dicit, vbi nemo esurit: Quis aquam sitient, vbi nemo sitit: Quis mortuum sepelit, vbi terra viuētiū est: Quis cetera opera misericordie exercet, vbi nullus miser inuenitur: Actionis ergo ibi labor nullus, sed solus preterite actionis perpetua remanet fructus. Speculatiua autem felicitas que hic inchoatur, illic sine fine perficitur, quando z super nozum ciuium z ipsius domini presentia, non per speculum z in enigmate sicut nunc, sed facie ad faci em videbitur. Unde recte de ea sub typo discipuli quem diligebat, quemqz supra pectus suum fecit discumbere, dicit Iesus: Sic eum uolo manere donec ueniam. Ac si aperire dicat: Nolo gustum speculatiue suauitatis, quam maxime in sanctis meis diligo, sperantibus in protectione alarum mearum inebitari, ab habertate domus mee, sicut laboriose vsum actione leti conditione finiri, sed post mortē sublimius, me apparet, atqz in mee consuetum maiestatis illos pducere pici. Sequitur: Hic est discipulus ille, qui testimonij phibet de his z scri ptit hec z scimus, quia verū est testimonium eius. Nam manifeste beatus Johānes suam psonam de signat ex officio, quā designare vitat ex vocabulo. Nō autē ptercutit inuēdum quod dicit, qui testimo nij phibet de his z scripsit hec. Perhibuit quippe testimonium xmo dei pācādo, phibuit quibēdo, phibuit deuo eadē q scripsit docēdo, perhibuit etia nūc euangelij qd scripsit ecclesijs legē dum pandēdo. Siquidē a tēpore dñice passionis, resurrectionis, z ascensionis in celum, vsqz ad vltima Domitiani principis tēpora, p annos circif. lxx. abqz vilo scribēdi adminiculo vbi dei pcedebat. Et vbi a Domitiano, qui secundus post Hērōnē Christianorum psecutor extitit, exilio missus est, irrumptēs in ecclesiam hereticū quasi in destituta pastore ouilia lupi, Marcion z I herinthus, z Ihebon ceteriqz antichristi, q Chri sti autē vltima negabāt, simplicitate fidei euāgelice pueria macu lanere doctrina. Sed dū ipse post occisiōē Domitiani, pmittere pio principe Atrua rediret Iphesum, cōpulsus est ab omnibus pene rōe Asiē epis,

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

Joh. 1.

z multas ecclesiarū legatiōibus, de coeterna patri diuinitate Chri sti altius facere sermone, eo q in tri um euāgelistā scripsit, videlicet Matthei, z Mar ci, z Lucē de eius humanitate, ac de his q p homi nem gessit, sufficiens sibi viderent habere testimo nij. Quod ille non se aliter esse facturū respondit, nisi iudicio seculo omnes in cōmune dñi precare tur, vtille digna scribere posset. Et hoc ita parato instructus reuelatione ac spiritus sancti gratia inebriatus, oēs hereticosqz tenebras potestare facta, subito veritatis luce dispulsi: In principio inqz erat verbum, z verbum erat apud deū, z deus erat verbum. Similēqz in ijs totū sermōnis sui cursum fa ciens, d dominum nostrū Iesum Chri stum sicut vepz hoīem, se ex homine temporaliter factum, ita etiā vepz deum, vere ex deo parere eternaliter natū, z cū spiritu sancto semp assistentem, clarissima asser tio ne pdocuit, immo omnia diuine veritatis z vere di uinitatis, quantum alteri mortalū nulli licuit arcana reuerari. Et hoc virgini pūilegijs recte seruabat, vt in scrutanda verbi corruptibilibus sacramenta, ipse in corrupto, non solum coide, sed z corpore pcederet. De cur' dicitur veritate quā sit nemini ambigēdi, ipse quosqz curauit ostendere, qui cum dixisset: Hic est discipulus qui testimonij phibet de his z scri ptit hec, continuo subiicit z ait: Et scimus quia ve rum est testimonij eius, quia ergo z nos cum ceteris fidelibus scimus, qz verum est testimonij eius, currentes per omnia recta fide intelligēdo, rec ta operatione exerceōdo, que docuit ad dona sem piterna, que promisit, peruenire, per dominum suum Iesum Chri stum, qui uiuit z regnat cum deo z cetera.

De Innocentibus. Marthei ij.

In illo tempore, angelus domini apparuit Ioseph in somnis, dicens: Surge et accipe puerum z matrem eius, z fuge in Aegyptum, et esto ibi vsque dum dicam tibi. Et reliqua. Homilia venerabilis Be de presbyteri.

De morte pretiosa martium Chri sti Innocentium, sacra nobis, fratres charissimi, euāgelica lectio recitata est, in qua tamen omnium Chri sti parulū oculis sunt, significat per humilitatem meri tum ad martij perueniendum gloriā. Et quā nisi conuersus fuerit quis z effectus vt paruulus, non possit amare dno pro Chri sto. Quid in Beth leem z in omnibus finibus eius occisi sunt, ostendit non solum in Iudea, vnde ecclesie cepit origo, sed in omnibus euident ecclesie finibus, quacūqz per orbem diffusa est, persecutionem sentitram p ficiōem, z p totum patientiam esse coronandam. Quā bimi occisi sunt, doctrina z operatione perfe ctos indicat. Qui vero infra, simplices vel idiotas fides, tamen non fidee plantati fortis eque denuntiant. Quod illi quidem occisi sunt, sed Chri stus qz querebatur viues euasit, in sinuato corpore quidē ab impijs posse periri, sed Chri stum pro quo perse cutio sentit, nullatenus eia vel uiuentibus vel occisio posse auferri, sed eos veraciter cōrestari: quia siue uiuimus, siue uiuimus: siue morimur, domino

inorimur: siue enim uiuimus, siue morimur, domini sumus. Ad iuxta vācūm Jeremie, vox in rama, .i. in excelso audita est, ploratus z uulnatus, manus fesse denuntiat luctum sancte ecclesie, que de iuu sta memborum suorum necesse gemit, non vt hostes garrunt in vacuum cedere, sed vsqz ad solium ascē dere superni iudicē, z sicut protomartyris Abel, ita etiā sanguine ceterorum martyrum de terra cla mare ad dominum, iuxta illud vlti sapientie. Non despicit preces pupilli, nec viduam, si effundat lo quem am genitus. Nōne lachryme vidue ad mar lam descendunt, z exclamatio eius super educerēt eas: A marilla enim ascendunt vsqz ad celum, z do minus exaudit: non delectabitur in illis. Quod Rachel plorasse dicitur filios suos, nec voluisse cō solari, quā non sunt: significat ecclesiam plorare q dem sanctozum de hoc seculo ablationem, sed non ita velle consolari, vt qui seculum morte ptererunt, furis ad fecit certamina seculum toleranda rede ant, quā nimirum vltra non sunt reuocandi in mun dum, de cuius estuibus semel euaserunt coronandē ad Chri stum, Rachel namqz quō oīs aut vidē de um dicit, ecclesie figurate demonstrat, cuius tota intentio vt videre deo mereatur inuigilare. Et ipsa est oīs ceteris, quā p pastor bouis relictis in ce lis nonāgitis ouibus angelicaz p̄turis, abijt que rere in terram, inueniamus suis impotuit humeris, z sic reportauit ad gregem. Quis autem iuxta lē teram quomodo Rachel plorasse dicit filios suos, cum tribus Iuda qz Bethleem tenebat, non de Ra chel, sed de sotoze eius Lia orta fuerit. Abi rri facti pater risto, qz non tñ in Bethleem, veritatem in omnibus finibus eius pueri sunt omnes trucidati. Tribus autē Benjamin q de Rachel orta est, pxi ma fuit tribu Iude. Unde merito credi debet, p mīa crudelissime necis, nō paucos etiam Benia mine stirpis pueros imolauerit, quos progenies Rachel (clata in excelsum voce) plorauerit. De qz alit intelligit, qz iuxta Bethleem sepulta est Ra chel, sicut titulus monumenti eius manens vsqz ho die restatur ad occidentē ciuitatis, vltra viam que ducit Ihebron, q ea que in loco eodem agebantur, ipsa egisse propheticō locutionis modo fecte dica tur, cuius corpore z nomine locus ille fuerat insi gnis. Quod dominus ipse ne occideret ab Ihes rode, sublatus est a paribz in Aegyptū: significat electos septus malozū improbiorū vbi effugados sedibus, vel etiam exilio dammandos. Abi simul ex emplum datur fidelibus, ne dubitent rabiem pte que nuntium vbi o postuunt fuerit declinare fugien do, cū hoc deum ac dominum suum fecisse themine rint. Siquidem ipse qui erat filius pceptorum: Quos pfecturi fuerint in ciuitate ista, fugite in abā: prius fecit quod precepit, fugendo hominem qua si homo in terra, quem magis paulo ante monstra uit stella in celo. Quod occisi sunt pro domo pueri, Iherodes non longe post obiit, z Ioseph monente angelo dominum cum matre ad terrā Israel redue rit, significat omnes persecutiones que p̄ra eccle sie erant mouēde, ipsozū persecutorūz morte vindicandas, est demqz multarū p̄secutorūz, pacem ecclesie dēno reddēdam, z sanctos qui lac ruerat, ad sua loca esse reuerfuros. Iherodes quoqz in diabolo etiam nunc fuit, z auferri sibi iniquitate suo regnum, in his qui ad Chri stum trāsierunt, in gemefcit. An si parullos interficiat, Iesum sibi vident occidere, non dū vtiqz sine cessatione mozt dem p̄mōdizūz reuozūz spiritum sanctū arripē te, z quādam tenere fides infantiam tentat exte

Jer. 31

Eccles. 35

Mat. 13

quere. Quod Rachel, id est ecclesiam seu animam fidelem plorare, et suos ac proximorum filios vic...

2. Cor. 1

Apo. 7

re nec p supplicia poterant separari. Stolis effusa gent albis, et palmas in manibus habent, quia pre...

Ibid.

Apo. 2

De eodem festo. Sermo sancti Severini.

Plus quo tendat.

quo proficitur luo, inuidia quo ferat, Herodiana hodie patefecit immant...

Audierat nati regem destinatus ad scelus, ad pacu... culu pemptus, paratus ad crimen, causas innocen...

Sermo Johannis Chry-

solostomi in natali innocentum.

De dicitur nouis

Ab infantibus sermo, sanctis laudibus Christi in gloriam dñi, primam vocem

aperiunt innocentes. Sunt biserti laude, quise... rant impij sermone. Offerit ubi primitias lingue...

Esci. 4

Mat. 2. 1. Dict. 32

et mortem, ingressum et exitum, principium et occasum, ut ipso possit et p vno, ut dicit, cōtingere, et na scendo ingredi mundum, et dedicare martyrio celi.

Mat. 1.

Probat nonos exercitus Christi, rudes milites designat, legiones lactentes victoia pbertata coronat. Sicut pro Christi victores, q erate fuerunt coequales, sunt inq infantes sine certamine foras, sine pugna victores, q erate vincere, q pugna re non noiant. Exsultant victorie compotes, q fuerat etate imbelles. Venientur vna martyrum, gloriā sanguine comparant, eternam vitam tēpōali morte commutant. Nec timuit etas illa morte, nec horruit. Timere enim non potuit, que timere non noit.

Hic Sermo sancti Augustini.

Hodie fratres charissimi natalē illozū infantium colim⁹, quos ab herode crudelissimo rege interfectos esse, euāgelij rertus eloquitur. Et ideo cum summa exultatione gaudeat terra celestium militū, et tantoū parens fecunda virtutum. Ecce, pphasus hostiū nosq̄ beatia parvulū tantum prodesse potuisset obsequio, q̄m pro fuit odio. Nam sicut sacratissimum presentis diei festum manifestat: q̄m in eis gratia bñdictionis refudit. Beata es o herodes leem terra Judæ, que herodis regi immanitatem in pueroꝝ eritūone p̄pessa es, q̄ sub vno tempore candidatam plebem imbellis infantie deo offerre meruisti, digne tamen natalem illoꝝ colimus, quos beatius eterne vite mundus edidit, q̄ quos mater noium viferum partus effudit. Siquidem ante vīe te perpetue adepti sunt dignitatem q̄ vsuram presentis acceperint. Alios quidē p̄teriosa mors martyrum tandem in confessione promeruit, hoz in consummatione complacuit, quia incipientis vite p̄is mortis, ipse eis occasus inūit glorie dedit, q̄ p̄sentis terminum imposuit, quos herodis impietas lactes matris uberibus abstraxit. Qui iure dicuntur martyꝝ flores, q̄s in medio frigore infidelitatis exortos, velut p̄mas erumpentes ecclesie gēmas, quedam perfectionis pruna decocit. Et ideo dignū ē interfectis pro Christi infantibus honores impendere, ceremonias, non dolores. Et ideo dignū ē interfectis in confessione promeruit, hoz in consummatione complacuit, quia incipientis vite p̄is mortis, ipse eis occasus inūit glorie dedit, q̄ p̄sentis terminum imposuit, quos herodis impietas lactes matris uberibus abstraxit.

uinit fratres charissimi, bonos et iustos viros peccatione maloz semp iustissimo cognoscimus, si diligenter consideramus, inuenimus illos maiora supplicia sustinere. Omnis em̄ homo q̄ altū in corpore p̄sequitur, prius ipse in corde peccationem iustitiam cognoscit. Nā si etiā illi quom persequitur aliquid de substantia sua rulerit, magis sibi ip̄i dispendium facit, quia nemo habet inuiliū lucrum sine iusto damno. Abi lucrum, ibi et damnum. Lucrum a iusta, damnum in conscientia. Tunc velē z perdit fidem, acquirit pecuniam z patitur iustitiam. Sed hoc nonnes ideo faciunt, q̄ dicit non iustum attendere non lunt. Si em̄ die mortis hie cogitare iugiter velent, animum suū ab omni cupiditate vel malitia cobibent. Sed quod modo nolunt salubriter cogitare, necesse habent postea in vilo remedio sustinere. Veniet enim illis dies nouissima. Veniet z dies iudicij q̄n eis nec penitentiā licebit agere, nec z bonis operibus se ab eterna morte poterunt redimere, quia p̄cutitur etiā hac animaduersione peccator, ut p̄sens oblitiscatur sui, qui dū vuerit oblitus est dei.

Mat. 24.

Veniet dies iudicij, qui dū vuerit oblitus est dei. Veniet dies iudicij, quando sol obcurabit, z luna non dabit lumen suū, q̄n stelle cadēt de celo, quā do peccatores z impij mittent in stagnum ignis, z fumus tormentoz illoꝝ ascendet in secula seculoz, ubi fiet z frigus dentū. Veniet tēpōs fratres charissimi, q̄n nulli bono erit male, nulli malo erit bene. Veniet inq̄ nouissima dies q̄n discernunt p̄i ab impijs, iusti ab iniustus. Laudatores dei a blasphematoꝝ dei. Veniet z quado discernunt, vtr nulli (si cui dicitur) bono sit male, nulli malo sit bñ. Quare ergo modo non sic? Forz et in manifesto, lege scripturā diuinam: Ingredere mecū si potes in sanctuarium dei. Forz tibi si possum docebo te, imo disce mecum ab eo q̄ docet me, z nunc non esse malis bñ, z meli esse bonis q̄ malis, quis nondū venerit bonoꝝ plena felicitas, non dūms venerit malozū pena nouissima. Si legem dei diligenter attende, forte intelligis mecū non esse bñ malis. Hogo em̄ te z q̄ ro abs te, tibi quare malū est? Respondis es. Egēstas angit, p̄mit difficultas, dolor, foras alle mēbōz rī, timor ab inimico. Tibi ideo male est, q̄ pateris mala, z bene est illi qui est ipse malus: Dulcū inter est, inter malum pati z malū esse. Tu quod pateris non es, malū enim pateris, sed tu malus non es, ille hoc malū non patitur, z malus est. Alii ergo fallit. Non p̄ferri vtr tibi male sit, q̄ pateri malū, z illi bñ sit q̄ est malus: cui em̄ malus ē, puras q̄ nō patitur malum, cum patitur seipsum. Tibi male est, quia malum alienum pateris in corpore tuo, z illi bñ est qui malū seipsum patitur in corde suo. Tibi male est qui forte malā habes vitam, z bene est illi q̄ malum habet animum: Esto bonus, qui habes bonam, bonam vitam, bonę familie, possessione. Omnia ista bona sunt, sed vnde facias bene, non q̄ te faciunt bonum. Habeto bona q̄ te faciūt bonum. Hec sunt iniqua ista: Fac iudicium et iustitiam. Sono sunt que habes, fac iudicium z iustitiam: esto z tu bonus inter bona tua, erubescere bonis tuis. Esto bonus mansus in inter bona vitia, erubescere bonis tuis. Holi esse mas lus in eis ne p̄reas cum eis. Ita ergo aurum z argentum distribuit hoibus condito: rex z administratoꝝ deus, vtr ipsum per te natura z genere suo bonū sit, copia vero eius nō extollat bonos, nec elidat inopia. Adalus autē homo z cum offert excecatur, et

Epo. 14.

Mat. 3.

Mat. 5.

Mat. 25.

Sap. 18.

si auertur excreciat, qz z cū acquirunt diuitie, falsam letitiam tribuunt, z cum perdunt veram tristitiam derelinquunt. Dicitur amare veras diuitias i. castitate z iustitia, paciē z misericordiam. Iste enim iustitiam dicitur diuitie, qui bonis meritis iustis q̄ tribuunt. Ite vere dicitur diuitie, qz q̄ quis eas habuerit, non egebunt in crā a populo, s̄ habens viciū z vestitū suis contentus est. Iste vero terrenas diuitias inuiliū est putare diuitias, q̄ non aucturunt egeat. Tanto em̄ magis quisq̄ ardebit egestate avaritie. Ito magis ego diligens maiores habuerit, q̄no ergo sunt diuitie q̄bus crescat inopia, q̄ amatozibus suis q̄m fuerint amplioꝝ non aucturunt satiari. sed inflamāt cupiditate diuitie. Tu putas qz minus indigeres, si minus haberes: vnde bene qdam dicit. Crescit amor: nūmi q̄m ipsa pecunia crescit. Cum pecunie enim incremento, rabiēs cupiditatis augef. Nā omnes avari, vel cupidit velur hydropsis morbo egorare videntur. Quoꝝ modo em̄ hydropsicus q̄to plus bibit, tanto amplius sitit: ita avarus vel cupidus acquirendo non satiat. Hos vero fratres cogitātes peregrinos nos z hospites esse in hoc seculo, hōctantū q̄ ad victum z vestitum opus est nobis in itinere vite istius referemus, z q̄m possumus in eternam beatitudinē per elemosinam pauper dirigamus, vtr cum in die iudicij cupidi z avari pro sterilitate bonorum operum audire meruerunt. Descende a me maledicti in ignem eternum: nos pio bonis operibus audire possumus. Venite benedicti percipite regnum, quia curru z dedistis mihi manducare, sicut z dedistis mihi bibere, nudus fui z operulistis me. Ad istā bñdictionē vos dñs sub sua p̄tectione perdūcar, cui est gloria in secula seculozum. Amen.

Sermo de silentio.

Quam medium silentium tenerent omnia. Tria sunt silētia. Primum silentium est ignorantia lāguozis, secundum silentium est desperatio curatonis, tertium silentium est adeptio sanitatis. Primum silentium fuit ante legem, secundum inter legē z gratiam, tertium erit post hanc vitā. Primum ergo silētiū, quando homo nō agnoscit morbi suum, z ideo siluit, nec querebat remediū. Sed postq̄ lex subintravit z ostendit languidus vulnera sua, statim rumpit est silentium, z ceperunt mori egri salūte querere. Sed qua op̄era legis vbi salus non erat saluari volebant, qd querebant inuenire nō poterunt. Tandem igit̄ consideras homo legem neminem iustificari posse, quasi per diuinos clamozes factus gatus z iam desperans, rursus loqui cessat, z subsecutum est secundum silentium. Tunc ergo omni potens verbum dei patris in carne ventens, rupit silentium, locutum est pacē, dedit gratiā, p̄posuit misericordiam, promisit viciū, z ceperunt egri curare ad medicum, z quasi magnis clamozibus, sic pura fide cordis z vera confessione oris flagitare remediū. Hoc et itaq̄ nunc in presentī vitā agitur, vtr homo per gratiam dei sanitate recipiat. Sed cū plenam sanitate receperit, z ad illam felicitatē immortalitatis perductus fuerit, non erit amplius qd petat. Et tunc sequetur tertium illud beatum silentium quod nūms habebit finem. Inter primū z medium silentium multa sonauerunt verba, sed inter medium z vltimum silentium sonat vnum verbū. Adul-

ta verba fuerunt, multiplicia legis mandata que p̄ dñs ostēdita est. Vnum verbū est gratia dei, que p̄ Jesum Christum facta est, vel potius Jesus Christus est. Mōses famulus dei multa verba, multos sermones posuit, deus pater vnum verbum, vni sermonem misit. Sed sermones multos omnipotentis non fuerunt, quia quod dicebant facere non potuerunt, z ideo tandem quando in promissione desistendo siluerunt, tunc omnipotentis verbum venit, sermo dei qui non solum dicit, sed quecuq̄ voluit fecit. Iste sermo, istud verbum adhuc loquitur, q̄m dū in fidelibus suis promissiones suas operatur. Quia cum promissa impleuerit, quasi tunc loqui cessabit, cum autem promissa impleta fuerint, quia amplius quod petatur non erit, felix in sempiternum silentium erit. Quom ergo medium silentium tenerent omnia, bene omnia, hoc est non solum illi qui in peccatione desperabant, sed illi qui in promissione p̄fecerat, z nor in suo cursu nectum iter haberet. Hoc et erit in sacra scriptura, aliquando pio diabolo, aliquando pio mēbris eius, id est peccatoꝝ z iniquis, alioquando pio ipso peccatore, aliquando pio presentī vitā accipitur. Per noctē ergo in hoc loco mortalis huius vite fluxus signatur, sicut per diē alibi claritas vite perpetue. Presentis igit̄ vitā nos est, vitā vero futura dies. Hoc illa habet vesperā, dies illa habet aurora. Vesperā vero presentis noctis, sunt inclinato huius diei: aurora vero illius diei, inclinata presentis seculi. Et spera quoz huius noctis futu erit quā dñs peccatorū, donec accepta mortis sententia a paradiso expulsi, in tenebas huius mundi erit. Aurora sequentis diei est a resurrectione Christi, vsq̄ ad finē seculi, ergo vitā ista nos est. Sed quis est cursus vite istius? Ad mortem quoz curat. Per mortalitatem currit ad mortem, per mortē currit ad damnationem. Igitur vitā mortalitē deozum currit, sicut vitā immortalitē sursum. Iter sursum est in celis, iter deorsum est in inferis, iter mediū strādūm vite presentis, quod nascendo intramus, vniendo percurrimus, mouendo exitum. Quando ergo for in suo cursu mediū iter habuit, nisi quando mors vniueros quos in strādū vite presentia repezit, secū ad inferos traxit, z nemo adhuc mortalium ad vitam immortalitatem ascendere potuit: Hic per noctē accipere possumus peccatum, que videlicet nor ab originali peccato cepit, z per actualia currit. Quando ergo post originale p̄uocationem, primum p̄uocatione naturalis legis, ac deinde scripte legis p̄uocatione succedente, peccatum ad summū incrementū venerat: quasi nor in suo cursu mediū iter habebat. Sed ista nos vitā luce apparente, mor deozum vergerē cepit, z nunc quasi quā dā altera mutatio parauerit inde cresces elōgatur, quousq̄ iur crescendo ad plenā diē pueniat. Et de ergo o dñs misericordie diuine dispensationis consiliū. Quando omnis recuperande salutis spes perierat, z mors omnia seculi deozum raptebat, peccatū ad summū venerat, tunc dñs iustitiam p̄terito liberandis miferit, vtr amplius diuine gratie munus cōmenderet. Venit inq̄. Quis est nō? Quoz: Sermo altissimi, solum dei, vnicus p̄ris, rex filius regis. De consensu p̄ris ad tolerantiam p̄tionis. De equalitate maiestatis, ad paribulū crucis. De deo regali, ad officinā petri. De iunine celi vsq̄ ad tenebas inferni. Sed nūquid ideo regnū p̄didit? Immo eos q̄ feruerant petri liberans, vsq̄ ad congregandū sibi sublimiū. Et ideo fortassis a regalibus sedib⁹ venit, qz in dō mo patris est? mansiones multe sunt, z regnabit qui illo in eternū, cū acceperit regnū quod paratum est

Job. 14.

ab initio seculi. Unicus enim regis erat, solus regni habuit. Sed quod ad pregnantum sibi fratres adoptati veniunt, iam non a sedere regali, sed a sedibus regali bus venire debuit, quod regnum ad quod vocant electi dei, preparatum est ab initio seculi

Bominica infra octauam

Luce. i.

In illo tempore, Erant Ioseph et Maria mater Jesu mirantes super his que dicebantur de illo. Et reliqua. Homilia. Qui genis.

Congregemus in unum ea que in oru Jesu, dicta scripta sunt de eo, et tunc scire poterimus singula queque digna esse miraculo. Namobrem mirabatur et pater sic enim appellatus est Ioseph, quod nutritus fuit mirabatur et mater super omnibus que dicebant de eo. Queniam ergo sunt que de parvulo Jesu fama dispersa? Passiones erant in regione illa vigilantes et observantes vigilas noctis super gregem sui. Venit angelus sub ipsa hora natiuitatis Jesu, et ait ad eos: Annuntio vobis gaudium magnum, sic et inuentis inuolutum pannis et possum in presepio. Necdum angelus ista finierat, ecce multitudo celestis exercitus laudare et benedicere cepit dominum. Hoc passiones trepidi percipissent, et angelus recessisset ab eis, dixerunt adiuuantes: Quis vobis? Berthelem, et videmus factum quod dominus offendit nobis, venerunt et inuenerunt parvulum. Tam illi quod parentes que facta fuerant, mirabantur super hoc: et de Symeone scribit quod romozet auerit miracula, vel magna para fuerit. Venit enim puerum in manibus suis, et ait: Cuius dimittis domine seruum tuum in pace, quod viderunt oculi mei salutare tuum. Saluatum est et vti ita dicam) culmen super his que iactabant de Jesu, et pater et mater illius mirabantur, sermo Symeonis fuit. Non enim sufficit ei tenere parvulum, et ea que de semetipso scripta sunt proloqui, sed benedixit patri illius et matri: et de ipso quoque prophetavit infante dicens: Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel. Et in signum cui contradicetur. Et tuam quoque ipsius animam pertransibit gladius, ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Quod tibi vult hoc quod ait: Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel. Huius quid simile in euangelio secundum Iohannem scriptum reperit. In iudicio ego in mundum istum veni, ut qui non vident videant: et qui vident, cecidant. Quomodo ergo in mundo venit, ut non videntes de nationibus viderent: qui prius viderant de Israel, ceciherent: sic venit in ruinam et in resurrectionem multorum. In aduentu enim dominus qui prius steterat, corruerunt: qui ceciderant, surrexerunt. Ana est hec interpretatio de eo quod dicitur: Ecce positus est in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel. Est autem et alius quod in intelligendum aduersus eos, vel maxime qui contra conditor latrant, et hinc inde de veteri testamento testimonia, que non intelligunt, congregantes, simplicium corda decipiunt. Huius enim: Ecce deus legis et prophetarum, videte qualis sit: Ego inquit occidam et viuificabo, percutiam et in eo sanabo, et non est qui eruat de manibus meis. Audimus occidam et non audimus viuificabo, audiunt percutiam, et audire contentunt, et ego sanabo, In simodi occasionibus creatoris ca-

Luce. I.

Ibidem

Ioh. 9.

Deu. 32.

luminantur. Igitur antequam interpretetur que sensum habeant, ego interficere et viuificabo, percutiam et sanabo, opponam eis testimonium euangelii, dicens Iacobus hereticus. Innumerabiles quippe hereses sunt, que euangelium secundum Lucam recipiunt. Si pater cruce et fortis tunc iudex, sed crudelis esse dicitur: quod dicit, Ego interficam et viuificabo, percutiam et sanabo, manifestissimum est et Jesum ipsum esse filium. Eadem quidem de eo scripta sunt: Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel. Non in resurrectionem enim, sed in ruinam. Si malum est interficere, malum sit et in ruinam venire. Quod respondet bunt: Quomodo ne recedat a cultu eius, an quent aliam quam interpretationem, et ad tropologias confugiet, ut quod in ruinam venerit, benignitate magis sonerit quam austeritate. Et quod iustum erit quod in euangelio reperit tale, ad allegorias et nouas intelligentias confugere, quando vero in veteri testamento statim accusare et nullam explanationem, quibus probabilis sit recipere. Sed et hoc quod sequitur. In iudicium ego veni in mundum istum, ut non videntes videant, et qui vident ceciherent. Quis quocumque edificat, implere non poterunt. Ego vero quod opto esse ecclesiasticus, et non ab hereticis aliquid, sed a Iohanni vocabulo nuncupari, et habere nomen quod benedicatur super terram, et cupio nam ope quod sensu, et esse et dicit christianus, equelem et in veteri et in noua lege quero rationem. Et quod dicit deus, Ego interficam et sanabo, et videret ab eo interficere. Quando vero vestus in me homo est, et videret ad huc qualis homo, cupio ut occidat in me deus veterem hominem, et viuificet me ex mortuis. Huius enim ait homo de terra terrenus, secundus homo de celo celestis. Sicut portamus imaginem terreni, potemus et imaginem celestis. Secundum hunc sensum intelligitur et illud. In iudicium ego veni in mundum istum, ut qui non vident videant, et qui vident ceciherent. Habent in nobis omnes et aspectum et cecitatem. Adam videbatur et non videbat, et quod dicitur aperire oculi eius, vidisse describit. Auduit inquit mulier lignum, quod non erat ad comedendum, et optimum oculis ad videndum, et tollens de fructu ligni comedit, et dedit viro suo et comederunt. Igitur non erant ceci, sed viderunt. Deinde sequitur. Et apertum oculi eorum, ergo ceci fuerant et non videbant, quorum oculi postea sunt aperti. Sed qui hinc ante viderant, postquam mandatum domini transgressi sunt, et operiunt videre male, et aspectum obedientie sapienter delicto, postea perdididerunt. Ego sic intelligo et illud quod dicit dominus. Quis fecit mutus et surdus, videntem et ceci, nonne ego dominus deus? Est oculus corporis, cum que terrena ista conspiciunt, oculus secundum sensum carnis. De quo oculo ait scriptura, frustra incedes et in sensu sensu carnis. Cui habemus alium cotrarium et meliorem diuina sapientem, quod cecus in nobis erat, venit Jesus ut faceret eis videre, et qui non vident viderent, et qui videbant ceci fierent. Ultra hunc ergo sensum, et hoc quod nunc in manibus habemus intelligendum est. Ecce iste positus est in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel. Iacobus aliquid in me quod male stat, et peccata superbia ferigit, hoc cadat, hoc subvertatur. Quod si ceci des rit id quod ante corruerat, surgens stabit. Anterior homo meus quondam iacebat elisus, et exterior ista bar erectus. Antequam credere in Jesum, bonum in me iacebat, malum stabat. Postquam ille venit, tunc quod in me malum fuerat, corruit, et expletum est illud. Sempiternam gloriam habet in corpore vestro circueferentes. Et illud, Adornate membra vestra que sunt lup-

Ioh. 9.

Ibidem

Exod. 4.

Ioh. 2.

Ioh. 4.

Ioh. 3.

tegram, fornicationem, immunditiam, luxuriam, idolatriam, veneficia etc. Huius enim vili ruina facta est. Et de hac ruina dicit: Huius quod fuerit cadaver, illic congregabuntur acie. Quam quippe a casu non men accepit. Boni est hec ruina, et ad quam primum venit Jesus, nec potest ferre resurrectionem, nisi ruina preceperit. Venit enim ad destrutorem quod in me malum fuit, ut illo destructo et mortificato, confurgat in me, et viuificetur id quod bonum est, vel consequatur in eorum celorum. Lucas scripsit: Spiritus sanctus superuenit in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi, propter hoc quod natum fuerit sanctum, vocabitur filius dei. Et qui manifeste nobis tradidit, quoniam huius filius fuit Jesus, nec de humano conceptus est semine, videt patrem eius in Hierusalē Ioseph restans ait dicens. Et erat pater eius et mater admirantes super his que dicebant de eo. Quare igitur causa erit, ut eum qui pater non fuit, pater esse memoraret. Huius simplicis expositione contentus est, dicit: Nonno autem eum spiritus sanctus prius vocabulo, quia nutritus et saluator. Qui autem alius aliquid inquit, potest dicere. Quoniam generationis ordo a David ad Ioseph vix deducitur, et ne videretur Ioseph frustra nominari, quia pater non fuit saluatoris, ut generationis ordo haberet locum, pater appellatus est dominus. Admirabantur igitur patrem illius, et mater super his que dicebantur de eo, tam ab angelo quam a multitudinem celestium exercitus, necnon a pastozibus. Omnia quippe hec audientes, vehementer illum admirabantur. Deinde scriptura ait: Et dicit eis Symeon, et dicit ad Mariam matrem eius: Ecce iste positus est in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel, et in signum cui contradicetur. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Quomodo saluator in ruinam et in resurrectionem multorum venerit, contemplandum. Huius simpliciter exponit, potest dicere in ruinam esse venisse in fidelibus Iudeorum et in resurrectionem gentium. Quod vero curiosus interpretis est, dicit nequaquam eum cadere qui ante non steterit. Quia mihi igitur fuerit ille qui steterit, et in cuius ruina saluator aduenit, necnon et eum quod confurgit. Huius vix confurgit, quod ante corruerat. Et dicitur esse ita quod non fuit saluator, non alius atque alius in ruinam venient, et in resurrectionem, sed eiusdem et in ruinam et in resurrectionem venient. In iudicio autem ego veni, ut qui non vident videant, et qui videbant ceci fierent. Est enim alius in nobis quod videbat prius, et postea videre desinit, et alius quod non videbat, et postea videre cepit. Verbi gratia, Huius viderit illo oculis quibus ante videbat, sed qui mihi postea reserantur, quoniam per inobedientiam Adam et Eve oculi sunt aperti, de quibus superioris sermone tractatum est. Huius autem interpretandum quod sibi vult hoc quod ait: Ecce iste positus est in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel. Ad opozet primum cadere, et cum cecidero postea bene surgere, ne saluator mihi fuerit causa ruine. Sed propterea valere me fecit, ut confurgam, et multo melius huius viderit fuerit illud tempus quo ante videbat stare. Stabat enim in peccato, tempore quo peccato vivebam. Et quia peccato stabam prius, mihi virtus fuit ut ceciderem et peccato morer. Denique et sancti prophete quando angustius aliquid contemplantur, cadebant in faciem suam, propterea autem tunc cadebant, ut peccata plentius per ruinam purgarent. Hoc ipsum et saluator primum concedit ut corruas. Et hinc eras, cadat in te ethnicus. Dicitur gebras scorta, primum in te scortato: intereat. Peccato-

tor eras, cadat in te peccator, ut possis de hinc resurgere et dicere. Si commortui sumus et conuitemus, et si conformes facti sumus mortis, conformes et resurrectionis erimus. Iste igitur in ruinam et resurrectionem multorum positus est in Israel, hoc est in his qui plena possunt acie et ratione conficere. Et in signum cui contradicetur. Omnis qui natus fuit, huius possunt acie et ratione conficere. Et in signum cui contradicetur. Ad rationem pradicunt huius signum, et aiunt penitus esse de muliere non esse natum. Huius enim contradicunt signum, dicentes et viro et muliere ita natum esse ut nos quod nascimur. Huius autem corpus humanum, et hoc est signum cui contradicetur. Alii enim dicunt eum venisse de celis, alii tale quale nos corpus habuisse, vel per similitudinem corporis, etiam corpus nostra redimere a peccatis, et daret nobis spem resurrectionis. Resurrexit enim a mortuis, et hoc signum cui contradicetur. Quomodo resurrexit, vtrum ipse et talis qualis mortuus est, an certe in meliore substantie corpore resurrexit? Et est infinita contentio, alij dixerunt, Thomae monstrant in manibus suis figuram clauorum, alij in regione tractantibus, si idem corpus habuit, quomodo clausus ingressus est ostium et stetit? Huius igitur ut argumentis variis etiam resurrectionis eius questio concutitur, et fit in signum cui contradicetur. Ergo et hoc quod sanctorum prophetarum predictum est, puro signum esse cui contradicetur. Sunt enim plures heretici qui scilicet afferunt eum ab ipso sanctis prophetis penitus non fuisse predictum. Et quid me necesse est multa prosequi? Omnia que de eo narrat historia, signum est cui contradicetur, non cui contradicatur, huius qui credit in eu. Hos quoque perit omnia esse vera que scripta sunt, sed quia apud incredulos vniuersa que de eo scripta sunt, signum sunt, cui contradicetur. Deinde Symeon ait: Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Nulla docet historia beatam Mariam esse bac vti gladius occidit migrasse, presertim cum non ante ma, sed corpus solcat ferro interficit. Unde reserantur illi gladius illum de quo dicitur: Et gladius est in labis eorum, hoc est, dolorem dominice passionis eius animam pertransisse, que et si huius videri potest dei filium sponte propria morte, morte magis quam non dubitaret esse deum, ut sua tamen carne procreatum, non sine doloris affectu, potuit videre crucifixum. Nam et ferrum quod animam Ioseph præsens cantur, nil melius quam dura tribulatione mentis in telligitur. Et reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Cogitationes erant male in hominibus, que propterea reuelate sunt, ut polate in medium proderent, et inirecte atque emozte desinerent, et occideret eas ille, qui pro nobis mortuus est. Quod autem enim abscondite erant cogitationes, nec polate in medium, impossibile erat eas penitus interficere. Unde et nos si peccauerimus, debemus dicere, peccatum meum notum tibi fecit, et insultum meum non abscondi. Vri amantibus in insultum meum deo. Si enim hoc fecerimus, et reuelauerimus peccata nostra, non solum deo, sed et his qui possunt mederi vulneribus nostris atque peccatis, debuit peccata ab eo qui dicitur: Ecce ego delebo in nubem iniquitates tuas, et sicut caliginem peccata tua. Post Symeonis prophetiam, que necesse est ut per mulierem etiam sanaret, venit propheta illa et Phaniel de tribu Zier. Nam pulcher ordo, non venit ante viam mulier, sed prius venit Symeon qui apprehendit infantem, et tenuit in brachiis suis, deinde mulier, cuius non sunt

2 Tim. 2.

Ibidem

Ibidem

Ibidem

Quidem verba digesta, sed generaliter dictum est qd confessa sit domino, z locura de eo in omnibus qui expectabant redemptionem Israel.

Et in iste sancta mulier spiritu prophetandi meruit accipere, quia longa castitate, longiq; ieiunio ad hoc culmen ascendit. Videte mulieres testimonium Anne, z imitanti illud, si quando vobis euenerit vt perdatis viros, considerate quid de ea scriptu sit.

Joh 1. I.

In circumcissione domini. Sermo beati Ambrosii episcopi.

Circumciditur ita. Quis est iste puer, nisi ille de q scriptum est, puer natus est nobis, z filius datus est nobis? Factus est enim sub lege, vt eos qui sub lege essent lucrificasset.

Psal 37

tionis diem, culpe totius futura purgatio, resurrexerunt octaua męstularum etate. Hoc est enim illud, Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum domino vocabitur.

Exo 34. 2. 20. 2.

Hiere. 1

De eodem festo, Sermo beati Hieronymi presbyteri.

Mores et stote in. Moxa quod beatus apostolus dicit, qd aliquando vos gentes in carne, q dicebamini pępuitum ab ea que appellatur circumcissio in carne manufacta, quoniam eratis illo tempore sine Christo, alienati a conuersatione Israel, z peregrini testamentorum, reuersionis spę nō habentes, z sine deo in mundo.

Ephe. 2

Joh 1. I.

Hiere. 4. Hiere. 9

I. Co. 10

Et, ab ea que dicitur circumcissio in carne manufacta, non quo sit circumcissio, sed q ipsa sibi hoc nomē assumat, z sit vere circumcissio manufacta, non spū. Simul z illi est attendēdū, q nos q sine Christo alienatos quondā a conuersatione Israel esse memorauit, z pęgrinos a promissionibus z testamentis dei, nunc postq; in Christo credidimus, sicut reuersiones z testamenta eius accipimus, ita conuersati omnes quos habere dicamur Israel, quomodo conuersati vniuersa legalis expletur in nobis, quia vsq; delictis spiritualis est, magis circumcidamur z vrbati omnis in spiritu, spirituales victimas offerentes. Illos vtēpō altaris destructis, nos deo fructus nostros decimas offeramus, nos immolemus agnū immaculatū, z accincti lumbis expediti pascha comedamus.

Hiere. 23. Psal. 138

Psal. 15

Joh. 14

Psal. 119

Señ. 38

Joh. 10

bus congregandos. Inimicitia autē que in saluandis carne destructa est, etia per cruce est interfecta. Scriptu est enī vt reconciliaret vtrūq; in vno corpore deo, per cruce interficeret inimicitia in ea, nō vt in latinis codicibus habetur in semetipso propter greci pronominis ambiguitatē, in quo enim in semetipso z in ea. i. cruce intelligi potest, quia crux. i. iuxta grecos masculini generis est, z et quosq; mandatorū subuerbia est in dogmatibus, postq; circumcissio z sabbatificatio qui relit? est populo dei, z pascha z pentecoste, z non apparet in conspectu dei vacuum, sunt alius intellecta q resonant, z ab occidente litera recedentes, cepimus vniuersitatem spiritum sequi. Quod autem ait, veniens euangelizauit pacē his qui longe erant, inimicitia per cruce interfecta, z pacem his qui prope, id est Iudeis, videtur mihi de Israel alii verbia testimonij potuissē, z scripturę sententia abulium, quasi sua. Scripturę quippe est in eo: Etias eius vidi, z nauē eum z consolatorum suum eum, z dedi ei consolatorum veram, pacem super pacem, his qui longe erāt, z qui prope. Et hec quidem iuxta vulgaram interpretationem dicta sūt, ceterum quicquid apofoli legit de Christo memorant, pacem fallens per sanguinem crucis sue his qui in terra erant, z his qui in celis, z cetera que in eodem dicuntur loco, nō putabit nos qui iuxta spiritum Israel vocari fuisse longe, z Iudeos qui tantummodo Israel nuncupatur in carne fuisse prope. Et hanc totam intelligentiam ad angelos, vtriusq; celestes, z ad animas terrena z humanas, quod in suo Christo diffundebant, z bonus pastor: moribundam montes reuocans ouem fecerit esse cum ceteris, diuagantē q perierat, diuagios que salue fuerant copulauerit, z Adolens spiritualia conficiendo dogmata, tabernaculum visibile construxisse, z ad quanda legalia ad illius retraxerit dogmata, z modum typum z imaginem Adolens, que in tabernaculo fabricanda conspexit, atq; ita fieri vt cruce domini non solum terre, sed z celo profuerit, non tantum hominibus, sed z angelis, z omnis creatura homini succruo mundata sit. Quod autē ait, vt duos conderet in semetipso in vnum nouum hominem, z quod magis videtur superioze de Iudeis atq; gentibus sensus conuenire, sic ite intelligente copulauit, vt dicit hominē iuxta imaginem z similitudinem dei factum, eandē post reconciliationem formam recepturum, quam z nunc angelū habent, z ipse perdidit. Hominē autem hominē esse dicit, qui quotidie renouatur, z habitaturus est in nouo mundo, quando erit celum nouum z terra noua, z bibiturus esse calicē Jesu nouum in terra dei, z cantaturus canticum nouum, z vere noui testamenti leticia gaudebit. Illud quoq; quod alibi scribitur, Ecce facio noua que nunc oriuntur, sic sentiet, vt principium inuolutionis in presentis seculo fieri existimet: Ceterum perfectam, consummatamq; nouitatem, nec dum in isto pęter seculo posse compleri. Et quomodo nunc per speculum videmus in enigmate, nunc autem facie ad faciem, sic z in laurationem noui hominis, tunc plene perfectę complendam ciuitatem, cum celestia, terrena q; fuerint copulata, z in vno spiritu z sentia, eadēq; sententia accesserimus ad patrem. Christus populi tam Iudæorum, q; gentium diuice legis obseruatione diuifium, Christus aduentu suo per fidē priora mandata destruxit, vt quos in fide credente, nouum z vnum fecerat populum, z medium parietem macerie soluit, z bedius paries z sepes z maceria, onera

Psal. 57.

Psal. 43

legis erit. que duos populos diuidēbat. z ideo ipe paries inimicitie nominatur. soluens inimicitias in carne sua. legem mandatorum. id est populum circūcisionis. z cetera que nō tam dei voluntas q̄ aut temporis ratio. aut populi duritia exegerat decreta euacuā. i. per folam fidem iustificans. z mortalia sola discernens. Ut duos condat in semetipso. i. Iudeum z Gentilem. equaliter in suo corpore coniungens vnum nouum hominem. z faciens pacem in vno populo christiano et duobus effecto. vt recōciliat ambos in vno corpore deo. id est. quia ambo per pctā erant separati. Per crucem inq̄ interficiens inimicitiam in semetipso. id est per folam fidem crucis que nullum deterreret. Non est grauis. aut difficilis est. quā habere etiā latro potuit crucifigi. Et veniens euangelizauit pacem vobis qui longe fuistis. z pacem his qui prope. ac si dicat. Ad hoc venit vt liberet humanum genus. z in semetipso. z in deo ad reconciliandis gratiam reuocet. Ideo credens in christo gentiliū populus. antepōit his qui ex Hebrēis crederant. qm̄ qui ex gentibus erant. secundum predicationem apostolicam fide integritate credebant. qui autem ex Iudeis ad christi fidem accesserant. p̄uicq̄ aliqui gentiliū crederent. h̄ circūcisionem z solennitates conseruabāt. Quā per ipm̄ habemus accessum. ac si dicat. Hmo venit ad patrem. nisi per me in vno spiritu ad patrem. per dñm nostrum Iesum christum. qui cum eo viuit z regnat.

De eodem festo Luce ii.

In illo tempore. Cum consummati eēt dies octo. vt circūcideretur puer. vocatū est nomen eius Iesus. Homilia vena. Be de presbyteri.

Sancra venerandaq̄

Presentis diei festi memoriam. paucis quidem verbis euangelista comprehendit. sed non pauca celestis mysterij virtute grauidam reliquit. Exposita nāq̄ naturate dominica (cuius gaudia mor angeli dignis laudibus extulerunt. pastores deuota visitatione celebrant. omnes qui tunc audire mirantur. nos quoq̄ pro modulo nostro. prout potuimus proxime domino largiente. cōgruē misterium. h̄ymno uimāq̄ solemnīs exegimus) subtinēt atq̄ ait. Et postq̄ consummati sunt dies octo vt circūcideretur puer. vocatū est nōmē eius Iesus. Quod vocatū est ab angelo. p̄uicq̄ in vtero conciperetur. h̄c sunt festiuitatis hōdicine gaudia venerāda. h̄c facta solennitas diei. h̄c illa in perne pietatis mactra sacrosancta. que fidelium cordibus commendans apostolus ait. Quia vbi venit plentudo temporis. misit deus filium suum factum ex muliere. factum sub lege. vt eos qui sub lege erāt redimeret. vt adoptionem filiorum recipereimus. Magna nāq̄ dispensatione pietatis. ad redemptionem generis humani deus pater. non angeli. non archangelum. sed filium suum vniuentum mittere dignatus est. Quem filium in diuinitatis sue specie videre nequiuimus. magna rursum dilectionis arte prouidit. vt hunc factum ex muliere. hoc est ex materne carnis substantia. sine virili admixtione conceptum. ad humanos verum hominē proferret alpezcus. qui in diuina virtute. ac substantia manēs per omnia quod erat. veram nature mortalit infirmitatem quam non habebat iudicaret. Et vt nobis ne-

cessaria obediēdi virtutem precipuo commēdaret exemplo. factum sub lege filium suum misit deus in mundum. non quia ipse legi quis q̄ debebat. q̄ vñ magister noster. vnus est legislator z iudex. id est vt eos qui sub lege positi. legis onera portare nequiuerant. sua passione iuuaret. ac de ferulis. condūcere que sub lege erant ereptos. in adoptionem filiorum que per gratiam est. sua largitate reduceret. Suscepit ergo circūcisionem lege decretam in carne. qui absq̄ omni profluo labe pollutiois apparuit in carne. z quim similitudine carnis peccati. nō autem in carne peccati aduenit. remediū q̄ caro peccati concūueuerat. mundari non respuit. sicut etiam vada bāp̄tismatis. qua noue gratie populos a peccatorum sordē lauare voluit. ipse non necessitatis. sed exempli causa subiit. Scire etenim debet fraternitas v̄ra. quidē salutiferis curatiois auxiliū circūcisio in lege contra originalis peccati vultus agebat. quod nunc baptismus agere reuelat gratie tempore concūueuit. excepto q̄ celestis regni tantum necdū intrare poterat. donec adueniens bñdictionem daret q̄ legē dedit. vt videri possit deus decem in Sion: tantum in sinu Ab̄eae post mortem beata requie cōsolati. superne pacis ingressum ipse felici expectabant. Quū enim nunc per euangelium suum terribiliter ac salubriter clamaret. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spū. non potest introire in regnum dei. Ipe didum per legem suam clamabat. Ad alculus cui⁹ preputat⁹ caro circūcisio nō fuerit. peribit anima illa de populo suo. quia pactum meum irritum fecit. i. quia pactum vite in paradiso hominibus mandātū Adam p̄uaricante transgressus est. in quo peccauerunt omnes. peribit de cetero sanctio. si non fuerit ei remediū salutaris subuentum. Et q̄ ergo purificatio z circūcisionis videlicet in lege. z in euangelio baptismatis. tollendē p̄uaricationis p̄ime gratia posita est. Et ne cui seculari labentis etatis superari respectus munerē deessent. illi quoq̄ qui a mūdī exordio vsq̄ ad tempora date circūcisionis. vel p̄ datam circūcisionem de alio nationibus deo placebant. vel hostiarum oblationibus. vel sola certe fidei virtute. suas suozq̄ animas creatori commendantes. a p̄mi reatus vinculis aboluere curabāt. Sine fide enim impossibile est placere deo. Et sicut alias scriptum est. Iustus autē ex fide viuit. Sed veniens in carne dei filius. qui folam carnem naturam. nullam autē peccati contagionem contraxit de Adā. z qui de spū sancti virtute de virgine conceptus z natus est. nullo equit munere grē renascens. vt r̄q̄ tamen purificationis genesi libere dignatus est: z circūcisus videlicet a patribus octaua die natiuitatis. z tricesimo etatis anno baptiz⁹ a Iohāne. Immo etiā tertius saluar⁹ hostie mun⁹. ipe septidominus pro fe non respuit offerri. Latus die de hinc tricesima tertia domino opitulante. vestra charitas auditura simul est. z celebratura mysterium. Lucea inq̄ z legalis z euāgelice purificationis genera. z quō nullo indiguit dominus suscipere non desipit. vt z cōsummande iam legis decretā suo tempore doceret esse saluberrima. z adueniens in p̄sente cunctis fidelibus offereret eque subeunda remedia. Sed z hoc q̄ eodem die sue circūcisionis nomen vt Iesus vocaretur accepit. ad imitandē in p̄sente obsequio nationis. quam ex eo credimus sumptam. q̄ Ab̄eā patriarcha qui p̄imus circūcisionis sacramētū in testimoniu⁹ sue magne fidei z diuine ad eī promissionis accepit. eodem die sue suozq̄ circūcisionis. etiā nominis amplificatione simul cum coniugē sua bñ. Alici promeruit. vt qui ceterus Ab̄eā pater exel-

Iohā. 3
Gen. 17

Heb. 11
Abac. 2.

Gen. 17

Gal. 3

I. Pet. 3

Iai. 65

Matt. i.

lūs dicitur est. deinde Ab̄eāam. i. pater multaz gentium vocatur. q̄ pater (inquit) multaz gentium confluxit te. Que fidelissima promissio tam late per orbem iam pater impleta. vt etiam nos ipsi de gentibus ad fidē illius deuotionē vocati. ipsius nos pater spiritū aliter habere gaudeamus. dicite etiam nos ipsos apostolo. Si autem vos christi. ergo semen Ab̄eae estis. secundū promissionē heredes. Et Sara inquit vocem tuam non vocabis Sarai. sed Sarai. i. non principem meam vocabis. sed principem. videlicet apte docens. vt eam que tante fidei particeps z socia facta est. non proprie principē suodimus. sed absolute principē. i. omnium recte credentium seminarium vocaret z intelligeret esse parentem. Unde beatus Petrus apostolus credentes de gētibus feminas ad humilitatis z castitatis z modestie virtutem prouocans. eiusdem maris nomine Sara debita cum laude meminit. Sicut Sara inquit obediēbat Ab̄eae. dominū eum vocans. cui⁹ estis filie benefactores z non timētes vllam p̄uaricationem. h̄c dilectionem vestram fratres admodum curauimus. vt singuli vestrū meminerint etiā se ipsos percepta fide christi cum patriarchis nominis excellē meruisse consortium. sc̄q̄ percepta in christo purificatione baptisimū salutaris. deriuatū a nomine christi gaudentē mutuasē cognomen. z hoc vsq̄ ad finem firmū inemeratūq̄ seruari cōtendant. gaudentes in se illud Iaiē varicinium esse complectum. Et seruo suos vocabit nomine alio: h̄ est nomine christiano. quo nunc omnes serui christi se delectantur insigniri. Hec enim nomen aliud sub celo datum est hominibus in quo nos oporteat saluos fieri. Unde propheta consequenter adiungit: In quo qui benedicendus est super terram. benedicetur in deo amē. Dicit z alias de eodem. multiplicandā etiam de gentibus ecclesiam alloquens: Videbunt gentes iustum tuum. z cūcti reges incluytu tuum. z vocabitur tibi nomen nouū qd̄ os dñi locutum est. Quare autē puer q̄ natus est nobis z filius datus est nobis. Iesu. i. saluatoris nomen accepit. nō expositioe vt a nobis possit intelligi. sed sollicita ac vigilē eger intentione. vt etiā nos possimus eiusdem nois participatione saluari. Legimus q̄ p̄ angelū interpretante. q̄ ipse salū faciet populum suū a peccatis eoz. Et indubitātē credimus ac speram⁹. q̄ quia peccatis saluar. ipse etiam a corruptiōibus que ob peccata contrigerunt. z ab ipa morte saluare nō omittit. P̄sal. restante qui ait. Quū p̄p̄tius sit omibus iniquitatibus tuis. qui sanar omnes languores tuos. Dimittis queque omibus iniquitatibus nostris. ad integrum omnes languores nri sanabuntur. cum resurrectionis gloria apparent. no vllissima inimica destructa fuerit. moēs. Et hec est cūctis simul anime carnisq̄ corruptionibus eruti. mox peracto iudicio ad videndam p̄p̄tuo creatoris nostri factem. auam regni celestis ingredimur. quod est vt ipce paruulus circūcisio ad templū dñi Iherosolymā cum laudibus hostiaz. munus acceptabile deferret. Et erentim circūcisio purgatus. templū domini cum numeribus ingredit. q̄ gloria resurrectionis ab omni labe mortalitatis excoctus. cū bonoz fructibus operum. sup̄ne ciuitatis gaudia sempiterna subit. D̄m̄ ipsi inquit vincula mea. tibi sacrificabo hostiā laudis. Gloria mea dño reddam in atrijs domus dñi. in cōspectu omnis populi ei⁹. in medio tui Iherusalē. Quod desideratissimū temp⁹ celestis introit⁹. illa dies octaua q̄ circūcisio celebrat indicat. Sed etenim sunt hui⁹ seculi etates. no-

tissimis tēpōz distincte articulis. in quibus p̄ deo laboribus insisteret. z pro aditp̄ceda requie sempiterna ad tēpōs oportuē necesse est. Septima est etas. nō in hac. sed in alia vita q̄scētum vsq̄ ad tēpore surrectionis aiarum. Octaua autē etas. ipse est dies resurrectionis. sine vilo tēpōis sine beata. Quā vno ois nō de circūcisionis gloria cōiuciat. non vltra corpus quod corumpitur aggrauabit animam. nō tēporena in habitato deprimet sensum multa cogitatē. sed corpus iam incompotibile terribilitate animi. z subleuabit celestis habitatio locum hominem viliū nō summi conditiois inherentem. Latus etenim dicit beatitudinem propheta in illo cuius supra meminit mus psalmo consequenter exponit. animam suā ipse z omnes interioris sui hominis affectus ad benedicendum dñm. recozādasq̄ omnes retributioes eius ex cētās. Qui redemit de inseruit. inquit. vitam tuam. qui saluar in bonis desiderū tuum. qui cōzonat te in miseratione z misericordia. renouabit sicut aquile iuuetus tua. Et ideo necesse est fratres charissimi. vt qui ad huius pulcherrime renouatiois quasi summe circūcisionis desideramus premia pertingere. curemus interim p̄mititue circūcisionis z renouationis. que quotidianis virtutum exercitatioibus fit. subire remedia. Deponamus secundum passivam cōseruationem veterem hōiem. qui corumpitur secundum desideria eroriz. renouemur spiritu mentis nostre z induamus nouum hominem. qui se cundum eum creatus est in iustitia z sanctitate veteritatis. Hec audietes circūcisionem in vno corpore nostri membo. nos castigare iustificare credam⁹. Sed sicut idem alibi monet apostolus. Bunde mus nos ab omni labe z inquinamento carnis z spiritus. p̄fectissēs sanctificationē in timore dei. Relegamus acta apostolorum. videmus beatissimum protomartyrem Stephanū Iudeis se cum dño p̄sequētibus terribiliter inzonatē. Duri carnis. et incircūcisii condibit z auribus. vos semper spiritū sancto restituitis. Si ergo incircūcisii condibit z auribus sunt. qui spiritus sancti montis resistunt. est vtq̄ cordium z auris circūcisio. Et si est condibit z aurium. est z oim exterioris interiorisq̄ hois nostris sensuum. Qui enī videtur muliere ad cōcupiscēdum eam. q̄ habuerit oculos sublimes. huius incircūcisus est vltus. Quibus voce veritatis dicitur. Qui ex deo est. verba dei audit. propterea vos nō auditis. q̄ ex deo nō estis. Incircūcisii sunt aurib⁹. incircūcisii sunt lingua z manib⁹. q̄m os locutū est vanitātē. z dextera eoz dextera iniquitat⁹. Qui loquuntur pacē cū primo suo. mala autē sunt cordib⁹ eoz. z dextera eoz repleta est numeribus. Incircūcisii sunt gustu. quos propheta redarguit dices: Et qui potētes estis ad bibēdum vinū. z viri fortes ad miscēdum ebrietatē. Incircūcisii oflacu z tactu. q̄ vnguento z varijs sunt delibuti odoribus. q̄ sequitur amplexus meretricis. alpergētis cubile suū myrrha z aloē z cinamomo. Incircūcisii gelibus. de quib⁹ psal. cōmemorat. D̄stritio z infelicitas in visis eoz z viam pacis nō cognouerunt. Aliqui omni custodia seruāt suū cor. q̄ auertit oculos suos ne videat vanitatem. q̄ se p̄t̄ aures suas spinis ne audiat linguam nequā. qui gustat z videt q̄ huius est dñs. q̄ beat⁹ vir qui sperat in eo. qui custodiūt vias suas. vt non delinquant in lingua sua. qui donec superest halit⁹ in eis. z spiritus dei in naribus eoz. nō loquuntur labijs iniquitatem. nec lingua eozum meditatur mendacium. qui leuāt aures suas ad mandata dei. eaq̄ diligunt. qui ab omni via mala prohibent pedes suos. vt custodiunt verbum dei. isti omnes sensus suos

Mat. 5

Iohā. 8

Iai. 5

Ecc. 25

Ioh. 27

petra spiritualis exercitijs ostendunt se habere circuncisos. Petrus quippe cultris circuncisionis fieri legitur. Petra autem erat Christus, cuius fide et spe z charitate, non solum in baptisate, sed in qđ prolixus actione deuota purificauerit corda bonorum. Que z ipsa quotidiana circuncisio nostra, id est, continua cordis mundatio, semper octauę diei sacramentum celebrare non desinit, quia nos in exempli dominice resurrectionis, que octaua die. i. post septimanam sabbati facta est sanctificari conseruit, vt qđ modo surrexit Christus a mortuis per gloriam patris, ita z nos in nouitate vite ambulemus. p̄stantes deo, qđ uiuit z regnat in secula seculorū. Am̄.

In uigilia Epiphanie.
Matthei. ii.

In illo tempore, Defuncto Herode, ecce angelus domini apparuit in somnis Joseph in Egipto, dicens: Surge z accipe puerum z matrem eius z uade in terram Israel. Defuncti sunt enim qui querebant animam pueri. Et reliqua. Homilia Haymonis.

Quia non dixit de-

functus, sed defuncti, ex his angeli uerbis intelligimus multos principes Iudeorum cũ Herode in necē domini consensisse. Ideoq; diuina uoluntate factum est, vt multi ex his cum illo perirent, cũ quo in necē dñi consenserant. Spirituualiter autē obitus Herodis, terminū significat inuidiose cōtentionis, quia nunc ecclesia contra Iudeos sensit. Qui cōsurgens accepit puer z matrem eius, z uenit in terram Israel. Quod post obitū Herodis puer Iesus ad terram Israel reuersus est, significat qđ circa finē seculi ad synagoga est reuersurus, cum per predicatōnes Moysi z Iheremie in eū crediderint. Unde cum in Egiptum deferre iubetur z fugere, hoc in nocte precipitur. Cum uero ad terram Israel reuertitur, nec noctis sit mentio, quia qđ nunc propter incredulitate in tenebris perdidit deserit, circa finem seculi credentes in lucē fidei recipiet. Audiens autē qđ Archelaus regnaret in Iudea pro Herode patre suo timuit illo ire. Archelaus autē uenit de Herodia filijs, quę post se ad regnandū in Iudea Herodea instituerat, sed postea infolentiam eius accusantibus Iudeis z iudicio senatus, apud P̄sēnā qđ Galliaz est urbs ecclio relegatus vitam finit. Archelaus autē qđ vincens leo interpretatur, Antichristum significat, qui ad tempus in sancto uictoria habebit, z quia leo terribilis apparet. In illa ergo parte in qua regnabat Archelaus, cũ puero ire Ioseph noluit, qđ illa parte populi Iudeorū que Antichristo est creditura, Christus non inhabitabat per fidem. Post necē autē Archelae, Christus ad terram Israel reuertitur, qđ post intersectionē Antichristi, synagoga in eū creditura est, vt ait apostolus: In plenitudo gentium intrauerit, tunc ois Israel saluus erit. Sed qđ in ecclesia manet z manebit, audiamus ubi habitauerit. Et admonitō in somnis fecerit paruo Salite, z ueniens habitauit in ciuitate qđ uocat Nazareth. Quia em̄ Nazareth flos sine ydultum interpretat, significat ecclesiam qđ flos habet munditę z uirgultū iustitę, cuius uirgulti pulchritudinē admirabat sponus, in canticis canticorum dicens: Que est ista qđ ascendit per desertū sicut uirgula fructuosa z uenit in terram uicinis.

Ro. II.

Lant. 3.

mi ex aromatibus myrthe z thuris, z uinertis pulueris pigmentarij. Myrte uoce sponsi dicit, Ego flos capı z lilij conualliu. Et qđ ecclesia de presentis uite amore ad celeste desideriu transit, recte Nazareth Salite dicit, qđ transiuntario interpretat. Quod autē subdit, Et adim plerere qđ dictum est p prophetas, qđm Nazareth uocabit, hoc testimonium in septuaginta interpretibus non habetur. Nonnulli enim de Ista prophete libro sumptū esse uolunt, ubi scriptū est: Et erit uirga de radice Jesse: z Nazareth de radice eius ascendet. Hos autē dicitur, quia si firmum de scripturis posuisset euangelista testimoniu, non dixisset per prophetas eam per prophetā. Omnes em̄ prophete, dominū Nazareth uocant, qđ secundum eū predicant. Ipe enim est de quo p Daniele dicitur: Cum uenerit sanctus sanctorum cessabit uictio. Et David: Non dabis sanctituum uidere corruptionem. Et iterum: Scitote quā mirificauit dominus sanctum suum. Defuncto autē Herode, i. mortua lege literę, vt excusso diabolo de corde Iudeorū circa finē mundi. Quia dñi Iudę iustitiam legē obseruauerit, regnat diabolus in illis, z est Christus inter gentes. Postqđ hō abierunt hec omnia a se, tunc reuertitur filius dei uel fides ad eos. Et ecce angelus dñi apparuit in somnis Ioseph. Qui Christum credit esse filium dei, z eum portat in corde suo, recte angelus illi apparuit. Surge accipe puerum. Surge a terra, qđ terram relinquis. Prius puer, z postea matre iubet accipere: prius deum, z postea proximū diligere. Et vade in terram Israel, hoc est celeste patriā, nisi porter Christum z diligat deū z proximum, non poterit intrare. Defuncti sunt enim qui querebant animam pueri. Totum dicit pro parte. Sic in fine mundi defuncta erit lex literę. Audiens autē qđ Archelaus regnaret in Iudea, timuit illo ire. Cur ire noluit in Iudeā: Cur non ibat in Iudeā, ubi habitauit p̄p̄, uel Nazareth, qua proprie habitabat. Quia p̄tabat qđ angelus eū propter rēplum z orationes qđ erat in Iudea iubere proprie cōmorari in Iherlm. Sed propter mysteriu non potuit illuc diuertere, qđ qui ascendit de Egipto, hoc est de tenebris peccatorum, nō pot p̄ius ire in Iudeā, i. cōfessionem, neq; in Bethleē, hoc est domū panis, qđ significat ecclesiam, nec in Iherlm, hoc est uisionē pacis, nisi p̄us eat in Galileā vt emigrer z trāsoluet de malo ad bonum, de uirtutē ad uirtutes, z inde transeat in Nazareth, vt faciat prius florem z munditiam bonorum operum, z sic postea cōsecrā Iudeā prius em̄ sit flos, postea fructus iude p ordinē cōsecrā. Bethleem, nouissime Iherlm, i. uisionē pacis. Et ideo ad monitū est Ioseph in somnis ab angelo, nec rediret prius in Iudeā. Archelaus autē qđ leo inuestigatus interpretat, significat Antichristū, qđ regnat p liberos de pre suo. Sic regnauerit em̄ Antichristus in fine mundi, p̄sto diabolo qđ nūc Iudeos regit. Apud nos autem regnat dominus noster Iesus Christus, cuius regnum z imperium permanet in secula seculorū, Amen.

Lant. 3.

Mat. II.

Mat. 9.

Psal. 15. Psal. 4.

In Epiphanie domini,
Sermo Leonis pape.

Celebrato proxime

festiuitatis die, quo intereratis uirginitatis Marie humane generis educti saluatoem, In Epiphania nobis dilectissimi ueneranda festiuitas dat perscrutariam gaudio, vt inter

I. Pe. 2.

I. co. 14. Mat. II.

congnatarum solemnitate uicina sacramenta, exultationis uigor z feruor fidei non tepescat. Ad omni enim hominum spectat saluare, qđ infantia me diatoris z dei z hominum tam uenturo declaratur mundo, cum adpue eriguo detineretur oppidalo. Quamuis enim Iherosolitam gentem z ipsius gentis vnam familiam dilexisset, de qua natiuitate uirginitate humanitatis afflumeret, noluit tamē intra materne habitatiois angustias ortus sui latere primordia, sed mox ab omnibus uoluit agnosci, qui dignatus est omnibus nasci. Tribus igitur magis in regione orientis, stella nouę claritatis apparuit, que illustrior ceteris, pulchriorq; sideribus, facile in se intuentium oculos animoq; conuerteret, vt confestim aduertetur non esse otiosum, quod tam infolitum uidebatur. Dedit ergo aspicientibus intellectum, qui prestare signum, z quod fecit intelligi, fecit inquiri, z inueniendum obulit requisit. Sequuntur tres uiri superni luminis ductum, z p̄uifitulosus indicium, inuenta contemplatione comitatus, ad agnitionem ueritatis gratie splendore ducti, qui humano sensu significatum sibi regis ortum, estimauerunt in ciuitate regia esse querēdū. Sed qđ serui suscepit formā, nō uidicare uenerat, sed iudicari. Bethleem precegit natiuitate, Iherosolē p̄sionē. Audiens uero Herodes Iudeorū principem natum, successorem suspicatus expauit, z molitus necem salutis antoi, falsam spopondit obsequium, Quam felix foret, si magorum imitaretur fidem, z conuerteret ad religionē, quod disponebat ad fraudem. Dececa fuit emulatiois impietas, que perturbandum uisus diuinationum tuo furore consilium. Dominus mundi, temporalē non querit regnum, qđ prestaret eternū. Quid incōmutabilē dispōsitū regnum ordinē uertere, z alioz facinus preoccupare conaris? Ados Nazareth non est temporis tui. Ante cōdendum est euangelizū, ante predicandū est dei regnū, ante sanitates donande, ante sunt faciendā misericordia. Cur quod alieni futurum est operis, tu esse uis criminis, z non habitus effectū sceleris, in solū te reatū precipitatis uoluntatis? Abi hac motione p̄ficias, nihil pagis, qui uoluntate natus est, arbitrij sui potestate mouetur. Consummant ergo magi sedicriū suū, z ad puerum dñm Iesum Christū eadē stella p̄eunte perueniunt, adorant in carne uerbum, in infantia sapientē, in infirmitate uirtutem, z in hominis ueritate dominū maiestatis, atq; vt sacramentū fidei sue intelligentie manifestent, quod cordibus credunt, muneribus protestantur. Tūc deo, myrthā homini, auē offerunt regi, scilicet humanā diuināq; naturā in uinitate uenerantē. Quia qđ erat in substantiis propriū, nō erat in persona diuersum. Reuersus autem magis in regionem suā, z transiit Iesum in Egiptum, vt ad monitione diuina exardescit frustrata in meditationibus suis Herodis infamia, necari omnes Bethleem pueros iubet. Et quoniam quem metuit nescit infantem, generalē sententiā in suspecta sibi tendit etate. Sed quos res impius extimit mundo, Christus inierit ceptone, iā martyriū tribuit dignitate. Exigite ergo dilectissimi fideles animos ad cōuiscantē grām luminis sempiterni, z impensa humane salutis sacramenta uenerates, studij uestrū bis qđ pro uobis gestans subdit. Diligite castitatem puritatem, quia Chistus uirginitatis est filius. Abstineret uos a carnalibus desiderijs qđ militat aduersus aiam, quem admodum nos presena beatus apostolus suis vt letimus) vbi hōrat, malitia paruuli estote, qđ dñs

glorie mortalitū se conformauit infantie. Sectemini humilitatē quā dei filius discipulos suos docere dignatus est. Induite uos uirtute patientie, in qua amias uestras possitis acquirere, qđm qui cunctos est redemptio, ipse est omnium fortitudo. Que sursum sunt sapite, non que super terrā. Per uia ueritatis z uite constanter incedite. Nec uos impediunt terrena, quibus parata sunt celestia, Per Iesum Nazarium dominum uorum. Amen.

Col. 3.

De eodem festo, Matthei. ii.

Iam natus esset Iesus in Bethleē Iude in diebus Herodis regis, ecce magi uenerunt ab oriente Hierosolymā dicentes, Ubi est qui natus est rex Iudeorum? Quis dimus enim stellam eius in oriente, z uenimus adorare eum. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

Sicut in lectione euā

gelica fratres audistis celitę nato, rex terre turbatus est. Quia nimirum terrena altitudo confunditur, cum celestium celestis aperitur. Sed querendum nobis est, quid nā sit qđ redemptio nato, pastoribus in Iudea angelus apparuit, atq; ad adorandū hūc ab oriente magos non angelus sed stella p̄dixit. Quia uis iudeis, tanqđ rōne uentibus rationale animal, i. angelus predicare debuit, gentiles uero qđ uirtute nesciebant, ad cognoscendū dñm, non per uocē sed per signa perducuntur. Quia z illis prophete tanquam fidelibus, non infidelibus, z illis signa tanqđ infidelibus, z nō fidelibus data sunt. Et notandū qđ redemptio nostrum cum iam periret etate, eisdē gentibus apostoli predicant, eūq; paruuli z necdū per humani corporis officio loquentē, fidei gentibus denuntiat. Quia nimirum rationis ordo potest, vt loquentē iā dñm loquentes nobis predicatorum innotesceret, z necdū loquentē, elementa muta predicarent. Sed in oibus signis qđ uel nascere dño, uel moxente eo monstrata sunt, considerandū nobis est quanta fuerit in quorundā Iudeorū corde duritia, que hūc nec p prophete donū, nec per miracula agnouit. Omnia quippe elementa aurore suum uenisse testata sunt, vt enim de eis quidā uisū humano loquat, deū hūc celi esse cognouerunt, qđ protinus stellam miserunt. Adare cognouit, qđ sub plantis eius se calcabile p̄buit. Terra cognouit, qđ eo morte cōtremit. Sol cognouit, qđ lucis sue radios abcondit. Sara z patrie cognouerunt, quia tempore mortis eius scissa sunt. Infernus agnouit, quia hōs quos tenebat mortuos, z eddidit. Et tamen hunc quem deū omnia in sensibilia elementa senserunt, ad huc infidelis Iudeorum corda deum esse minime cognoscunt, z duriora saxa frigidā et pensandū nolunt, em̄q; confitei scilicet uobis deū clamant. Qui etiam ad dignationis sue camulū eum quem natū despiciunt, nasciturum longe ante p̄scierunt, z non solum qđ nascere nouerant, sed etiā ubi nasceretur. Nā ab Herode requisiti, loci natiuitatis eius expulsiunt, aut scripurae sacre auctoritate didicerunt, z testimonio profertur qđ Bethleem honozari natiuitate noui ducte ostendit, vt ip̄a eorū gemina scētia, z illis fieret ad testimonū dānariōis, z nobis ad adiutoriu credulitatis.

I. co. 14.

Iohā. 6. Mat. 7.

Quos profecto bene Isaac cum Jacob filium suum benediceret designavit, qui et caligans oculis et prophetans, in patri filium non vidit, cui tamen multa in posterum previdit. Quia enim Judaeus populus, prophetie spiritu plenus et cecus, est de quo multa in futurum predicta, in presenti positi non agnoverunt. Sed in civitate regis nostri cognita, liberados ad callida argumeta percurrit, et in terrento regno privaretur, renuntiari sibi ubi puer invenire postular, adozari re esse vellemus, quibus hinc si invenire possit extinguat. Sed quia est humana malitia contra consilium divinitatis: Scriptura quippe est, Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra dominum. Nam ea que apparuit stella magos perduxit, natum regem reperit, munera deferunt, et neredire ad liberados debeant, in somnis admonent. Sicque fit, ut Jesum que querit liberados invenire non possit. Quis prosona qui alius est hypocrisis designant? Aut ubi ficti fuerunt invenire dominum, nisi quod merent. Sed iter hec facti eundem est quod sanctitatis heretici nasci vniuqueque hominem sub constitutionibus stellarum putat. Et hoc in adiutorium sui erroris allumit, quod nova stella extitit cum dominus in carne apparuit, cuius fuisse facti eandem quod apparuit stella putant. Sed si euangelii verba peramus, quibus de eadem dicitur, vixit ubi veniens staret supra vultu erat puer, dum non puer ad stellam, sed stella ad puerum accurrens, si dicitur, non stella facti pueri, sed facti stelle is qui apparuit puer fuit. Sed abistit a fidelium cordibus, ut aliqd esse farum dicat. Ut iam quippe homo, solus hac oditor, quod creantur ad ministrat. Hec enim propter stellas homo, sed stelle propter hominem facte sunt. Et si stella facti homines ipsi suis ministris lubelle homo prophetetur. Tertio cum Jacob de vetero ebedem, prois fisis plantam teneret manu, pro pfecte ne quod egredi potuit, nisi et sub sequens inchoat. Et tunc cum vno eodeque momento verumque mater fuderit, non vna vniuque vite equitas fuit. Sed ad hoc solent mathematici ridere, quod virtus constellationis in ictu puncti est. Quibus et diuiter nos dicimus, quod magna est mora natiuitatis. Si igitur in ictu puncti constellationis pmutat, necesse iam erit ut tota dicat fata, quod sunt membra nascentium. Sateari etiam mathematici solent, quod quibus signo Aquarii nascit, in hac vita piscatoris ministerium sortiat. Piscatores quoque ut ferri, Herubia non habet. Quis igitur dicit, quod memo illic in stella Aquarii nascit, ubi piscator oino non habet? Rursum quod nasci signo Libie asserunt trapezistas futurum dicit. Et trapezistas multarum gentium provincie ignorat. Sateant et necesse est, aut hinc in eis ligni deesse, aut effectus fatale nullo modo habere. In Peris quoque Francorum terra reges ex genere pudent, quibus profecto nasciturus quod est imitanti quanti eisdem momentis horarum ac temporis ex servili conditione nascuntur. Et tunc reges sicut vno eodoque sidere cum feruit nati ad regnum pducunt, cum ferui quod fidem fuerant genti, in servitute moiant. Hec de stella beuiter diximus, ne mathematicorum stultitiam indiscussam presertim videamus. Magi quoque aux, thus, et myrrha offerunt. Aux quod pro regi agitur, thus quo in dei sacrificiis ponit, myrrha autem mortuorum corpora condunt. Quia ergo magi que adorant etiam mysticis muneribus prece dicat, auro regem, thure deo, myrrha mortale. Sunt quoque nonnulli heretici quod hinc deum credit, sed vbius regnare neque credit. Hic profecto et thus offerunt, sed offerre et aux nolit. Et sunt nonnulli quod hinc regem extimant, sed deum negant. Hic vix et aux offerunt, sed offerre thus nolit. Et sunt nonnulli quod hinc et deum et regem fatent, sed assumptis carnem mortalem negant. Hic nimis aux et thus et offerunt, sed offerre myrram

assumpse mortalitatis nolunt. Nos itaque nato deo offerimus aux, ut hinc vbius regnare fateamur. Offeram, thus, ut credamus quod is qui in tempore apparuit, deus ante tempora extitit. Offeram, myrram, ut cum quem credimus in divinitate sua impassibilem, credamus etiam in nostra carne fuisse mortale. Quis in auro, thure et myrra intelligit et aliud potest. Auro namque sapientia designat, Salomone autem affluat quod ait: Thesaurus desiderabilis, requirit in ore sapientis. Thure autem quod deo incenditur, virtus ofonit ex primis. Palam attestat quod ait: Dignus die ofo mea si cut incensum in aspectu tuo. Per myrram quoque carnis nostre mortificatio figurat. Un facta ecclesia de suis operibus vix ad mortem prode cernantibus dicit: Manu mee distillauerunt myrram. Nato ergo regi aux offerimus, si in aspectu illius claritate superna sapientie resplendemus, Thus offerimus, si cogitationis carnis profectis ofonit studia in ara cordis incendimus, ut suaue aliqd deo pro celeste desiderio redolere valeamus. Myrram offerimus, si carnis vitia pro abstinentia mortificamus. Per myrram namque, ut dicitur, ager in mortua caro putrefacta. Mortua quoque carne putrefacta, est hinc mortale corpus. Simul lurrur de se ferunt, sicut de quibusdam prophetam dicit: Populus innumeratus in se herore suo. Summa quippe in herore putrefacta, est carnalea hore in fetore luxurie vitam finire. Myrram ergo deo offerimus, quod hinc mortale corpus a luxurie putredine, pro dementia comitente custodia imus. Magi quoque nobis aliqd Magi inuunt, quod in regione sua pro alia via redierunt. In eo namque ad montem faciunt, nobis profecto insinuat quod factam. Regio quippe nra paradisi est, ad qua Iesu cognito, redire pro via qua venimus prohibemur. A regione etenim nra supbiendo, inobediendo, visibilia sequendo, cibum verum gustado visibilis, sed ad ea necesse est non fido, obediendo, discibilia contendo, arq; appetitum carnis refrenado redeam. Per aliam quoque via ad regionem nram rediremur, quod qua paradisi gaudijs pro delectamento discessimus, ad hinc pro lameta renouamur. Un necesse est freres charissimi, ut pro pauidi, pro suspecti ponamus ante oculos cordis, hinc culpas opis, illinc iudicium extere districtio. Penemus quoque districtus iudex veniat, qui iudicium minat et latet, terrores peccatoribus intuet, et tunc ad huc sustinet, et idcirco citius venire differt, ut minus inueniat quod daret. Puniamus feribus culpas, et cum palam voce, pueniamus facie eius in confessione. Lupatui ergo nos fallacia nulla decipiat, nulla vana letitia seducat. In proximo namque est iudex quod dicit: Ecce vobis quod videtis nunc, quia longebitis et hebitis. Hinc enim Salomon ait: Nilus domus miscbis, et extrema gaudij lucrus occupat. Hinc iteque dicit: Nil sum de nuptiis erroris et gaudij dicit, quod frustra deceptis: Hinc rursum ait: Los sapientium vbi trilitia est, et cor sultorum vbi letitia. Perimeamus ergo propepta dei, si celebramus veraciter solemnitate dei. Sateari est namque deo sacrificij afflicto pro pectus, palam testate, quod ait: Sacrificij deo ipso est. Pectus nra proterita in baptismatis propeptione mundata sunt, et tunc post baptismam multa omisimus, sed lauati tunc baptismatis aqua non possumus. Quia ergo et post baptismum inquinamus vitam, baptismus namque lachrymis conscientiam, quatenus regionem nostram pro via aliam repetentes, qui ex ea bonis delectati discessimus ad eam male amaricati redeamus. Tu.

De eodem dicitur, Sermo beati Maximi episcopi.

Pro. 21.

Eccl. 15.

Pro. 21. Pla. 140

Lant. 5.

Joel. 1

Pla. 94.

Luce. 1. Pro. 14.

Eccl. 2. Eccl. 7

Pla. 50

In hac dilectissimi celebritate, sicut relatu paterne traditionis instrumur, multiplices nobis est festiuitate letandum. Ferunt enim hodie Thabistum dominum nostrum stella duce a gentibus adozari, vel inuitatum ad nuptias, aquas in vina versisse, vel successu pro a Iohanne baptisma consecraste sicut a Iohanne dantis, suumque simul purificasse baptismam. Sed quod potissimum presenti hoc facti sit die, nouerit ipse qui fecit, nos tam credere non dubitare debemus, quod est illud esse factum esse pro nobis. Nam quod cum fulgentioris stelle radium incitari adozare Thabistum, deum vero genitibus spes data est adozadi. Quod aque nouo sunt ordine in vina mutata, noui nobis poculi prelibari est sacramentum. Quod autem baptizatus est Thabistus agnus dei, regneratis baptismi salutare nobis munus dedicatum. Propter itaque nos freres ob honore saluatoris nostri, cuius natiuitatem debita nup cum eruitatis traslegimus, omni cum deuotione etiam hinc vniuque eius celebrare natale. Et quod re tria hec nobis vno acta in die mysteria predicatur, quod ineffabilis trinitatis arcanum vno dei sub nomine inest. Per hec ergo miracula Thabistum dominum redemptoris nostri oculis se voluit reuelare mortaliu, quatenus inuisibilis est diuinitas, quod latebat in hodie, in ope non lateret, ut dum tetatoribus opotentis prius non deprehendit in carne, oes vbius quod in filio dei vniuque in carne crederet, saluaret. Et quod de videbat diabolus in infante panis oblitus, sed ignorabat ipsum esse quod remoris in initio tenebris, mundum luce vestiuit. Ut debet enim mortalis matris bubera fugentem, sed nesciebat ipse esse quod elurientem populum Ihebeu, angelico fecit pane velut celestis lacte piguifecere. Et debet paruulus angulatus in canabulis quiescent, sed videre non poterat ipsum esse quem non capir mid. Quia igitur inimicus in hac Christi humilitate pro incerta distractus supore nutabat, cum pro Chaldeos propepuos vniuque tyrannidi se sue in gestos, noui videret infatili vniuque non impy, quod regis muneribus honozari? Aut quod non super, cum turbat? Insperet a Thabistus suis adozari puer quem ipse nesciret, quod torquabat ignore, cui parit eius cunas in terris despiceret, et stellam mirare in celo, vnguentum aut altissimi sic humilit ingressus est mundi, ut indubitata diuinitatis sue effere iudicia. Nam enim de femina est, sed natus ex virgine. Latere enim in propeito, sed invidere rurilabur, ut horem illi deus, et terrena mater et signum celeste monstraret. Quibus quoque radijs, qua tota lumine illa non stella, antiqua credimus tunc inter altra fulsisse: Quantum in splendore precessit, quod tunc bibat in munere, quod velut quibusdam totius orbis caligantibus oculis, mundum veterem nouam aspectu. Ecce frates inquirendum regem regum, vna Chaldeos stella perarraxit. Iudaici vero populi ad obedientiam desitui, nec ignea quoadam poruit columna conuertente. Hec sane que quos moueat tanta hec perfidia Iudeorum, quod Thabistum fide suscipere, neque non ut stella fulgioris, nec pariterrens virgo copulerit, quod nec tunc quidem deo crediderit suo, cum illos pro aretate deserra, ipse comitante deo, celum palceret, pertra potaret. Sed iam ad illud precipuum Thabistus miraculum veniamus, quo pro documento deitatis aquas verit in vinum. Inuitatus itaque, ut legitur, dominus perrexit ad nuptias, sed ut dignaret hoc virtus filius, nostre eruditionis est ratio, ut hoc doctri exemplo legitimus illum nuptiarum non negem autorem. Adit ergo ad nuptias dei filius, ut quod duad potestate possimur, nunc plentie sue bndi,

Joba. 2.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Intra octauā Epiphanię. Johannis .i.

In illo tempore. Vidit Johannes Jesum venientem ad se. Et ait. Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et reliqua. Homilia venerabilis Bedę presbyteri.

Johannes Baptista. Precursor domini saluatoris quem diu venturum populus verbo predicauerat. ipsum iam vententem ad se. sicut ex lectione sancti euangelij fratres cum modo legeretur audistis. mor digno demonstrat dicens. Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Ecce agnus dei, ecce in nocens z ab omni peccato immunus, vtpote quos quidem de ossibus Adam, z caro de carne Adam, sed nulla de carne peccatrice traxit maculam culpe. Ecce qui tollit peccata mundi. Ecce qui iustus in ter peccatores, misit inter impios, hoc est qui agnus inter lupos apparet, etiam peccatores z impios iustificandi habet potestatem. Quos autē peccata mudi tollat, quo ordine iustificet impios, Apolosus

I. Pet. 1

Apo. I

Exo. 12

Mat. 2

pmundabit areā suā, a q̄ sp̄s sc̄ti adhibere testat. ipe vos baptizabit iniquis sp̄s sc̄to, a q̄ sc̄i pm abluī d̄siderabat dicens. Ego a te debeo baptizari, z tu venis ad me. Quos d̄ dicit, z ego nesciebam eum, nisi q̄ eum quē antea nouerat, p̄fectus iā cū baptizaret agnouit. Quē mundi saluatore z iudice nouerat, hui⁹ potētā maiestatis alius sp̄s sancto sup eum descendente agnouit. Hęc enim dubitandum est, q̄ beatus Johannes cum sp̄s sc̄ti licet cozporali specie videret, cum vocē patris licet copozralit̄ sonantē meruisset audire, multū ex hoc v̄su z audita p̄fecerit, multū de diuine potestatis excellentia reuelatis oculis mentis scientie celestis accepit, adeo vt ad p̄parationem intelligentie q̄ tunc illustrari cepat, eatenus illi quantus esset omnino dis sibi videre ignoasset. Quia testimoniu ad quod missus est, d̄ns diligenter phibēs adiungit. Sed vt manifestaret in Israel, p̄opterea veni ego in aq̄ baptizans. Quod est aperte dicere: Nō ideo veni in aqua baptizans, q̄ peccata mundi baptizando tollere possum, sed vt eum baptizādo ac p̄dicando manifestarem populo Israel, qui in sp̄i sancto baptizans, ad tollenda peccata nō solum Israel, sed totius mundi si ei credere voluerint idoneus est. p̄opterea veni ego in aq̄ baptizans, vt sic baptizādo ille viā p̄paret, qui baptizaret in remissione peccatorū. Et testimoniu phibuit Johannes dicens: Quia vidi sp̄m descendente quasi columbā de celo z mansit sup eum. In in colūbe specie descendit sup d̄nm sp̄s, vt d̄sc̄at fideles nō aliter eius sp̄s se posse repleri, nisi simpliciter fuerint, nisi verā cū tribus habuerint pacē, quā significat oscula columbar. Habent autē oscula z coruī, sed lanāt, qd̄ colūba oīno nō facit, significates eos quilloquū pacem cum primo suo, mala autē in cordibus eoz. Colūbe autē natura q̄ alantur in innocens est, illos innocentes bus apertissime p̄gruit, qui pacē sequuntur cum omnibus z sanctimonia solliciti seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Sic ideo spiritus in colūba descendendo, nō suam tantummodo vel eius in quod descendit innocentia simplicitatē designat, sed eoz eq̄ qui sentiunt de illo in bonitate, z simplicitate cordis grunt illum. Quozum vnitatem pietatem ac mansuetudinem, spiritali gratia donatā, d̄ns ipse laudās loquit. Quia est columba mea, vna est matri sue, electa genitrici sue. Matre quippe ac genitrici ecclesie spiritus gratia vocat, qua inspirante percipit, vt ipsa quoq̄ possit columba recte nuncupari. Deniq̄ hęcbeo sermone (quo scriptura sancta est edita) sp̄s genere feminino appellat, p̄opter quod conuenienter ecclesia vna hęcbea columba, z hec matri, ac genitrici sue electa nominatur. Quia nimirū quod in vnitatē fidei Christiane multos de gentib⁹ p̄gregat, quod columbina adnuncem pace leratur, quod electionis solum beatur, nō suo merito habet, sed dono accepit gratie sp̄ialis. Et ego in t̄ncti ebam eum, subaudi tam sublimiter, q̄ spiritus in eū descendente cognouit. Sed q̄ mitit me baptizare in aqua, ille mihi dicit: Sup quem videris spiritum descendente, z manentem sup eum, hic est qui baptizat in spiritu sancto. Baptizat d̄ns in spiritu sancto, p̄ spiritus sancti gratia peccata dimittēdo. Sicut enim ipse aq̄ alijs discipuloz suoz p̄mus baptizauerit, vt quos ad ceteros fideles baptizādo pio fueret, eosdē etiā sp̄i baptizabat peccata illis relaxādo, z sp̄s dona ministrādo, siue fideles eoz in uocato noie ipsius aq̄ baptizaret electos, z christum te sacro purgat eosdē, n̄h̄lominus ipse sp̄i sancto baptizat, q̄ nemo p̄ter ip̄m peccatorū nexu solue

Can. 6.

Joh. 4

Rom. 5

Mat. 28

Joh. 14

Joh. 16

Joh. 3 I. Cor. 2

Joh. 14

re, aut spiritus sancti valet dona tribuere. Unde etiā gestis Johannes cum dixisset. Audierit pharisęi, q̄ Jesus plures discipulos facit z baptizat q̄ Johannes, prius admittit: Quos Jesus non baptizaret, sed discipuli eius, aperte dicens: Quia z si discipuli Jesu in noie eius aq̄ baptizant, ipse t̄n magis baptizare intelligendus est, qui peccata dimittit. Baptizat quoq̄ d̄ns in sp̄i sancto, cū p̄ afflatu ne eiusdē spiritus coad̄ fidelit̄ suoz seruo sue filie fraterne charitatis accēdit. Charitas inq̄ dei diffusa est in cordibus nr̄is, p̄ sp̄m sc̄ti qui da us est nobis. Baptizat in sp̄i sancto, cum cultib⁹ electo r̄i dat manifestationē sp̄s ad vtilitatē, frutes operando. De q̄ baptizante accēsus in celū dicit d̄sci pul: Vos autē baptizabimini in sp̄i sancto nō post multos hos dies. Sed diligenter intuentū est, q̄ cū dicitur, sup quem videris sp̄m descendente, addit d̄t, z manentem sup eum. Et in factos em̄ eius sp̄s descendit. Hęc q̄ sp̄m sunt in corpore, peccato carere nequunt, q̄ celestiu p̄templationi semp oculum mentis intēdere nō sufficiunt, sed sepius hęc ad terrene curā p̄uersionis insectū, in eoz p̄culdubio cordibus spiritus aliq̄ vent, aliq̄ recedat. An d̄t cū est: Sp̄s vbi vult spirat, z vocem eius audis, sed nō factus vnde veniat, aut quo vadat. Venit q̄ p̄ ad factos, vadit a factis spiritus, vt quē semp habere idonei nō sunt, eius p̄ tpe redēditis, crebra luce resuscitantur. In solo autem maiore dei z honoris Jesu hęcbeo, sp̄s p̄petuo hęcbeo manet, in q̄ nec fordidē cogitationē maculā, quā refugeret, illa inuenit. Abansit autē totus in illo, nō ex eo solum tpe quo hunc Johannes sup eum vidit descendente, sed et quo hō fieri incipit, eius ministerio ope cōceptus est. Unde etiā potest d̄cti hoibus sp̄m, nō minus habet ipse q̄ p̄, ip̄o artestante q̄ ait: Paracletus autē spiritus sanctus, quē mittet pat̄r in noie meo, ille vos docebit oīa, s̄t alio loco q̄ ip̄e hunc mittat ostidit dicens: Si em̄ nō abiero, paracletus non veniet ad vos, si autē abiero, mittam eū ad vos. Quia nimirū vna est diuinitate substantia, insepāribilis operatio patris filii z eiusdem spiritus sancti. Nā z de ip̄o spiritus q̄ sua sp̄te veniat vbi velit, sua potestate operari q̄ velit, testat filius q̄ ait, qd̄ z si p̄s memozant, sp̄s vbi vult spirat, hęc autē oīa inq̄ Apolos, opatur vnus atq̄ idē sp̄s, diuidēdo singulari pur vult. Idcirco autē sup eū in quo semp manebat baptizati, sp̄s descendere ostidit, vt z Baptista ip̄e celsus iam quē predicaret ip̄e agnosceret, z credentibus daret indicium, nequa hęc nisi baptizatos aq̄ spiritus eiusdem posse baptizant mereri. Vt videntur interea, quō speciale filij dei agnoscendi signum fuerit, q̄ super eum descendit z mansit spiritus, cum etiam tpe discipulis promittat d̄cens: Et ego rogabo patrem, z aliu paracletu dabit vobis, vt maneat vobiscū in eternā, ip̄m veritatis quem mundus non cogit accipere, q̄ non vider eum, nec scit eū, vos autē cognoscetis eum, q̄ apud vos manebit z in vobis erit. Si em̄ ap̄d seruos dei electos manet, z in illis est spiritus, qd̄ manet est filio dei, q̄ in ip̄o manere spiritus astruatur: Notandū q̄ semper in domino manent spiritus sanctus, in factis autē hoibus q̄ diu mortalē corpus gestant, partim manent in eternā, partim reditus recedat, Abansit quippe apud eos vt bonis insistant actibus, voluntariā paupertate diligant, manufactu d̄ne sequantur, p̄ eterno desiderio luceant, eluriant z festant iustitia, misericordes sint, munditiam coz distineant, tranquillitatē pacis amplectant, sed z p̄obseruatione iustitie, p̄secutionem pati nō reue

reantur, elemosynis, orationibus z ieiunijs, ceterisq̄ spiritus fructibus insistere desiderent. Accedit autem ad tempus, ne semper infirmos curandi, mortuos suscitandi, demones eiciendi, vel etiam prophetandi habeant facultatem. Abansit semper, vt possint habere virtutem qua mirabiliter ipsi vnuant. Venit ad tempus, vt etiam alius per miraculorum signa quales sint intus, effulgeant. Et ego vidi inq̄, z testimonium perhibui, q̄ hic est filius dei. Supra dicitur, post me venit vir qui ante me factus est, nunc testimonium perhibet, q̄ hic est filius dei virtutis nature veritatem, humane videlicet z diuine in vna eademq̄ hęcbea persona manifeste designans. Erubescat Abansit hęcbeus audiens, venit vir, conticeat Fortius audiens, hic est filius dei. Audiant mansueti z letentur, quia venit vir post Johannem fortior Johanne, qui baptizat in spiritu sancto, quia hic est filius dei. Quia enim p̄ supradiam recessimus homines a deo, filius dei p̄ misericordiam z humilitatem factus est homo, vt idē ip̄e z per diuinitatem patris, z per humanitatem cōgrueret nobis. Per humanitatem similem nobis, p̄ nobis cum hoste conagere: per diuinitatē patri cōsubstantialē, ad imaginem nos dei z similitudinē quam peccando amittimus, posset dignere recreare: p̄ mortem nostre fragilitatis, destrueret cum qui mortis habebat imperiu: p̄ impassibilem suam diuinitatis potentiam nos reconciliaret deo patri, cum q̄ vult z regnat deus in vnitatē spiritus sancti per oīa secula seculorum. Amen.

In octauā Epiphanię.

Batthel. iij.

In illo tempore. Venit Jesus a Galilea in Jordanem vt baptizaretur ab eo. Et reliqua. Homilia venerabilis Bedę presbyteri.

Leccio sancti ciritan

Lij quā modo fratres audiuimus magnū nobis in d̄no z in seruo dat̄ perfecte hęcbeo militat̄ exemplū. In d̄no qd̄c, quā sit d̄no d̄m, nō solum ab homine seruo baptizari, sed etiam ad hunc baptizandū ventre dignatus est. In seruo autem, quia cum sciret se p̄cursozem ac baptizantem saluatoris esse destinatum, memozat p̄ proprie fragilitatis inuictū sibi humiliter excusauit officium, d̄cens: Ego debeo a te baptizari, z tu venis ad me. Sed quia omnis quis humiliter exaltatur, z deorsus in q̄ in forma hoie, p̄pter homines insitudo humilis apparuit, quā deo patre quantum sup hoimines, immo etiā quantum sup angelos, z super om̄e quod creatum est emineret, apparuit voce de lapsa ad eū humilissimi a magnifica gloria: hic est filius meus dilectus in q̄ mihi cōplacui, s̄t fidelissimus atq̄ humilissimus seruus ille Johannes, q̄ baptizari a d̄no q̄ d̄m baptizare magis optauit, z ip̄m baptizare d̄m, z ap̄tius lue mentis oculis descendente sup eū sp̄m, p̄e ceteris mortalibus videre, p̄mēret. Hęc q̄ bene ista p̄hibuit, lacrimas tam cūcta expositurū ip̄m sacre lectionis videamus exortidit. Tunc venit inq̄t Jesus a Galilea in Jordanem vt baptizaretur ab eo. Venit filius dei baptizari ab hoie nō antea necessitate abluēdi, aliquid sui p̄cti, q̄ peccata nō fecit, nec inuentus est dolus in ore eius, sed pia dispensatio ad abluēdi

da omnia nostri contagionem peccati, q in multis offendimus omnes, z si dixerimus quia peccatum no habem? nos ipsos seducimus, z vitas in nobis no est. Utent baptizari in aquis iparum conditor aqua rti, vt nobis qui in iniquitatibus cocepti, z in delictis sumus generati, secunde natiuitatis q p aqua z spiritu celebrat, appetidit influuar mysteriu. Dignatus est lauari aqua Jordanicis, q erat mudus a foetibus cunctis, vt ad diluenda nostror foedes sceleris, os in fluenta sanctificaret aquar. Sed qz hu milimla dnt dispensatione electione euagelica cognouimus, etia feru humilitate obediitione, sollicita inrensione videamus. Sequitur. C. Johannes aut p hibeat eu dicens. Ego deo a te baptizari, z tu venis ad me? Expanit illu ad se venisse vt baptiza retur aqua, cui nulla inerat q baptismo tereret culpa, immo qui per lit gratiam spuis, cunctam credentibus mundi tolleret culpam. Unde recte intelligit qd hic dicit Johannes, Ego a te deo baptizari, hoc esse qd apud euangelistam Johanne illo ad se veniente dixisse narrat. Ecce agnus dei, ecce q tollit peccata mundi. Ab illo em debemus oes baptizari, q ad hoc venit in mundum, vt peccata tolleret mundi. Ab illo debuit ipe Johannes baptizari, id est, a peccati originalis contagione mundari, q quis nullo inter natos multex minor, tamen natus ex muliere culpe neuo no carebat, ideoqz cu ceteris mulier natis, ad eo q ex virgine natus in carne deus apparuit, opus habebat ablu. Qm ergo scriptum est, qd est homo vt immaculatus sit, z vt mudus appareat nat? ex muliere, iure timuit ho quis sanctus, natus fr ex muliere, z ob id a culpe macula non immunis baptizari dnm, que ex virgine natus nauerat, nullam proior habere maculam culpe. Sed quia vera humilitas ipa est quam obediencia comes no deserit, qd prius officium expauit, humiliter impleuit. Nam sequitur. C. Respondens aut Jesus dixit ei. Sine modo, sic emi decet nos im plere omnē iustitiam. Tunc dimisit eum, id est, tunc demum dimisit, tunc consensit, tunc passus est eum a se baptizari, cu tali ordine cognouisset oem iustitia debere impleri. Sine modo inqt. Sine me modo vt iusti a te baptizari in aq, z tu postmodu a me qd qris, baptizaberis in spu. Sic emi decet nos progare exēplum implēde ois iustitie, vt vicijs discat fideles mei, neminem posse hoicem absqz vnda baptis matis pfecte iustu existere, z esse omnibus suis innocēt z iuste viuētibz, necessariu viuifice regitiatione officiu, cu me q spūs sancti ope acceptus z natus sum, cognouerint scde natiuitatis subisse, vel potius sibi confecti crasse lauacru. Nulla psonarū matorz contemnat ad humilibz meis in remissione peccatorz baptizari, cu memenerint dnm q in spu sancto baptizans, peccata dimittere solet suū baptizandū in aq humilissime feru manibus caput. Sequitur. C. Baptizatus aut Jesus, pfectim ascendit de aqua. Et ecce apertū est celu, z vidit spm dei descendente sicut columba z veniente sup se. Et h ad impleōne ois iustitie prinet, q baptizato dno apri sunt et celu, z spūs descēdit sup eu, vt hic nimirū fides nra z firmet, p mysteriu sacri baptismatis apiri nobis introitū pñe celestis, z spūs sancti gratia ministrari. Nunqđ em credi deest, dno tūc p mū celestia pmissa secreta, cu recta fides habeat, non min⁹ tpe qd hoibus puerfatus ē, q post z antea in sinu pris māsse, sed tenuisse celestē. Aut a trifidissimo etatis anno qd baptizatus est, spūs sancti dona percepit qua prima conceptione spu sancto plenus semp extitit. Nobis qz frēs charissim, nobis

sunt hec celebrat a mysteria. Quia enim nobis do minus sacro sancto sui coposis intrinco, baptismi lauacrum dēducauit, nobis quoqz post acceptum baptismi celi aditum parere z spiritum sanctum dari demonstrat. Et congrua multum distantiā, qā primus Adam ad immundū spiritu deceptus, per serpentem gaudia regni celestis amisit. Secundus Adam a spiritu sancto per columbā gloriūficatus, eiusdem regni limina referauit, flammāqz vitan tem qua ingressum paradisi expulso Adam primo Cherub cultos interclusit, secūdus Adam hodierna die p aquam lauacri renascēns extinguit debere monstrauit, vt vnde illa cui sua piuge ab hoste victus erit, tibi iste cum sanctor ecclesia sposa vicijs sua de hoste victo rediret, immo potiora redēprio a pctō vite immortalis munera paf futuri seculi, princeps pacis donaret, qd presentis seculi pater princeps discordie venundans sub peccato, sua cum strpe pdidit. Quia nimirum vita illa beatissimi quā de feruit Adam, quis incomparabiliter z pace sublimis, ab omni curaz stimularum nube serena, crebra dei z angeloz fuerit vniōe z allocutione glorificata, in terre tamē huius erat locus cōstituta terrenis, quis nulla labore questis alenda fructibus, at hec quam Christus tribuit in celoz est arcu vita perennis, non crebra, sed continua diuine contem plationis luce reflecta. Prima hominis vita beata ita fuit immortalis, vt possit in ea homo nō mori, si se a peccati seductione cautus serualet. Secūda vero ita fuit immortalis, vt nō possit in ea hō mori, nec vlla peccati pulsantē seductione tēteri. Bene autem spiritus reconciliator in colūba que multum simplex est auis apparuit, vt z sue vicijs nature simplicitate p huius speciem animalis ostenderet. Spūs em sanctus discipline effugiet furtum, z eum in que descēdit mansuetū, mite, pacificum, cordie diu pncōne, ministrūqz doceret mīdo esse furtu, si mul z oēs q in sua gra essent renouatū, simplices, ac mundicos des admoneret ingredi, iuxta qd scriptū est. Scrite de dno in bonitate, z in simplicitate cordis qrite illū, qm in malitiosa aiām nō intrabit sapiētia, nec habitabit in corpē subdito pctis. Hinc ē q Symon q in selle amaritudinis, z obligatioe mī qzatis pmanere pēnsit, partē forēz in hoc spu habere nequit. Illo em spu plen⁹ erat, qz i serpere hoibus apparendo, q ipe malitie z infidiaz peste in sebus eēt corda diligētē edocuit. Sed descēde tē su p hūm spu videamus qd sequit. C. Et ecce vox de celis dicens. Hic est filius meus dilectus in qz mihi bene complacuit. Filius dei baptizaf ad hōie, spūs sanctus dei descendit in columba, pater deus adēf in voce, sancte z indiuidue trinitatis in baptismo declaraf mysteriu. Et recte, vt q sacramētoz suoz dī pētoribus erat pcepturus, docere oēs gētes z baptizare eas in noie pris z filij z spūs sancti, primo ipe suo in baptismate, totā psonatū paderet ad esse trinitatē. Qd ait vox paterna. Hic est filius meus dilectus, in qz mihi bñ cōplacuit, ad cōparationē terent hominis dicit. In quo peccatē dādammodo sibi displicuisse de? p dicit, inflinat qz ait. Pēnter me fecisse hominem in terra. Penitentia quidē in deū nulla cadit, sed nro voce loquens q cōpungi pnta solemus, qn ptra votū nra opā pti videmus, pēntere se dixit hominē fecisse in terra, que z recitūdo nre sue facture peccādo degenerare conspērit. In filio autē suo vniūgenito sibi singularitē complacuit, qz hunc hoicm que induerat, a peccato immuneserua re cognouit. Et in hac qz voce pris sicut z in ceteris baptizandū mysterijs, ois iustitie declaratur

I. Job. I. Job. I. Job. I. Job. I. Job. I.

impletio. Coeternus enim z cōsubstantialis patri filius, descendere super cum spu q sit hominibus in timatur, vt per hoc dīcānt homines, p gratiam se baptismatis accepto spiritu sancto de filijs diaboli in filios dei posse trāsferri, sicut Apollolus edo cet fidelibus ita loquens: Accipitis ipm ad optio nis filioz in quo clamamus abas pater, et et euang. Job. 3. Quotquot aut inquit receperunt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri. Ipsi de baptismo no stri saluatoris frates charissim, prout ipe donauit commemorat, ad nos ipos reuertamur. Et quia humilitatem obediētiāqz baptisē simul z baptizari audiuimus, per humilem obediētiāqz baptisē quod suscepimus serua re curamus, mundantes nos ab omni inquinamento carnis z spūs, perficientes sanctificationem in timore dei, humilit eius sub eunda z seruāda mysteria, eis qui necdū his sunt in trati seruādam, z qd p gradū sacerdotale ad dī pēndā sumus illius sacramēta p mōri, humilit in tūctū nobis impleamus officiu. Scīdamus oēs solliciti, vt ianua pñe celestis, que nobis est diuini pfecta mysterijs, humanis ipi nob; nō intercludamus illecebri. Hec est frustra dnm apud euan gelistā Lucani post baptismū oas se, z sic celo aper to spm ac vocem patris venisse commemoratur, q etia rōnis consonantibus euāgelistis baptizatus, mo ieiunij quadragesimā diez solitarius exercuit, sed nos pfecto docuit, nosqz suo infirmo amuit exēplō, vt post acceptā in baptismo remissionē peccatorz, vigilijs, ieiunijs, orationibus, ceterijsqz spūit fructibus opam demus, ne nobis torpentibus mī nosqz sollicitis immundus fuerat, q de coide nosiro expulsa baptismū fuerat, redēat, nosqz spūali bus diuitijs vacuos inuentēs, sepēplici peste de p mar, z sint nouissima nra pētoz pñobus. Lucam sedulū, no ignē nobilij qui vite iter occudat, nostror crebro accendamus fomite vitioz. Nam meus nāqz gladius qualiscunqz ille est, qui paradisi ostia seruat, linguis quibuscunqz fidelium fonte baptismatis extinctus est, z vt redire possint ablatus, infidelibus autem manet ferre immobilis. Sed z falso fidelibus vocatis quidem, sed non electis, dū post baptismū se criminibus implicare non metuit, qm post extinctionem idē igne reaccedit, ne mercant intrare regnū qd ficto corde, ad duplici requirunt, serpēntino portus dente fraudulenti, quā simplici oculo columbino, que in ecclesia sua multum se diligere dominus demonstrat, qui in amoris Lantico ait: Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra, oculi tui columbar. Unde quis nobis ad fidēdam deo placitā simplicitate columbe forma pñōmē, diligentius eius naturā videamus, vt p singula innocētie eius exemplā, vite nobis emēda rōnis instituta sumus? Hec a felle profluxu aliena est. Et nos igitā a malitie felle alienor, oisqz amāritudo, z ira, z indignatio tollat a nobis cū omnia lra. Nullū oie vt vniculus ledit, ne minutas quidē emulculas, vel veniculos quibus minores pene omnes autule, se fluosqz pullos nutrant z inquirunt. Hic amicus ne dentes nostri sint arma z sagitte, ne mordentes z comedentes inuicem, pñimamur ab inuicē. Cōtinēamus manus a rapinis. Qui fura baf iam non furet. Ab agis aut laborat operando manibus suis quod bonū est, vt habeat vnde tribu at necessitatē patienti. Nā z colūba sepe alienos qz si suos fertur alere pullos, ipa terre fructibus z semine pascitur. Audiamus Apollolū: Bonū est non māducare carnē, neqz bibere vinū. Et apollol⁹ pē trus: Qui trinitas, inquit, in fide vra pñtē, in pñtē

Hom. 3. Job. I. Luc. 3. Sapi. I. Job. I. Actu. 3. Cant. I. Job. I. Gen. 6. Eph. 4. Ro. I. 2. Pet. I.

aut scientiā, in scientiā aut abscientiā, in abscien tia autē patientiā, in patientiā autē pietatem, in pietate autē amorem fraternitatis. Bonum p cantu habet. Diferi sumus z ideo loquamus, z plo remus coram domino qui fecit nos. Assus in iuz cū conuertatur, z gaudium in merore. Beati eius lugentes, qm ipi consolabuntur. Super aquas se deret conficiat, vt venturi raptum accipitū pūsa in aquis vmbiā declinet. Et nos iudi sum⁹, ac mī dāri scripturāru fluentis seduli assidere curamus, tum speculis docti dinoscere z pccare valea mus in fidiās hōie antiqui. Tales quippe amat ecclesia sponsa vicijs Chulit, que in amoris suilandi bus cantat. Qd eius sicut columbē q lacre sunt lote, z resident iuxta fluenta plensilma. Adificā re solet in foamini bus petre, in cauetna macerie, Petra Chulit est, cuius in cruce clausi, man⁹, la tus, est lācea pforator, vnde orino sanguis z aq, nre vicijs sanctificationis z ablutiois mysterium, exiit. Abacria eius est virtus cōiudata sanctoū, cauerna in ea finus fraternē dilectionis, quo tenē riores animos fidelium, dū ad fidē, spei z dilectio nis perfectionem nutriendos suscipiūt, quā mīdī ficantibus columbis in se locum pandunt. Hec nra go fortiozum auertia qui ad huc in fide pulsi sumus humiliter sebeamus. Ipsi dominice passionis sacramentis semper sanctificari curemus. Valeam nanque omnium nostrum cōseruationem dominus querit, salubus intentam studijs vniuocibus nos tram vitam videre desiderat, tantū voce suas lau des debeatari ac predicari gratulatur. Surge inquit amica mea, speciosa mea, z inter columba mea in fo ramini bus petre, in cauetna macerie. Hic nū mīdī faciem tuā, sonet vox tua in auribus meis. Hec de columbe natura, septem virtutis exempla commē mozasse sufficit. Recte fortasse, quia spiritus sancti qui in columba descendit, seipsum ois est gratia. Ceruicū er omnibus que de eius natura moraliter interpretanda humana potest comperire solertia, pñstet vnum quod de eius actu mystico sacra nar rat hystoria. Cum enim dominus in figuram futurū baptismatis, originalē mudū scelerā diluuii aquis ablueret, transecta inundatione scire volens. Hec qualiter se facies terre haberet, emisit coruū qui ad arcā redire temptat, significās eos qui abluat licet vnda baptismatis, nigerrimū tamē veteris habitū hominis emēdātius viuendo deponere negligit, z ne spū sancti vinctioe renouari creantur, statim ab intima catholice pacis z quietis vinitate exteriora, id ē, seculi desideria sequēdo discēdit. Et misit post eū colūbā. At illa venit ad eū vespe, porāsta mū oīe virebit? Solito in ore suo. Hic dicit, rēz do feres z me loquetē vfo intellectu puenit, rēz oīe virebitis folijs, gratā esse spū sancti, vnde te verbis abundātem. De eius plenitudine super Chulit roquetescit. Psal. ait. Vnit te deus deus eius oleo leticie pñobus tuis. De cuius dono cō forū? Chulit bādo loquitur Johannes. Hos victio nē habebat a sancto z nobis omnia. Et pulcherrima cōparatione, vnde pñat pñtē. Nam omne oīe colūba cōposalitis, abluat diluuii aquis, demulct mhar cam: spiritus sanctus in specie columbe, demulct baptismatū in aqua Jordanicā descendit in domini. Hos quoqz Chulit z ecclesie membra, quos nō so lum homines qui erant in arca cum Noe, sed z ani mantia que arca dnt pñebat, ipa quoqz ligna er quibus eadem facta est arca, figurat post acceptū p vinctioem regenerationis lauacru, p vinctioem sanctē chulitatio gratia spū sancti signatur, quā pfer

Pla. 94. Jac. 4. Cant. 3. Gen. 8. Ps. 44. I. Job. 2.

uare in nobis intemeratam dignetur ipse qui dedit
Jesús Christus dominus nosse, qui uiuit & regnat
in secula seculorum. Amen.

**Domínica prima post
Epiphaniám, id est infra octauá.**

Luce ij.

In illo tempore. Cum factus esset Jes-
sus annorum duodecim, ascendentibus
illis Hierosolymam secundum consuetu-
dinem diei festi, consummatisque diebus
cum redirent, remansit puer Jesús in Hi-
erusalem, et non cognouerunt parentes
eius. Et reliqua. Homilia venerabilis Be-
de presbyteri.

**Verba e nobis cha-
ristissimi fratres sancti euangelij lectio re-
citata, neq opus est vt in ea quid expo-
nendo loquamur. Describit namq infantiam, pue-
ritiamq nostris dignatus est fieri, commemo-
rat eternitatem diuine maiestatis, in qua patri misit ac ma-
ner semper equalis, vt videlicet incarnationis eius
humilitate ad memoriam reuocata, et ipsi contra omni-
um vulnera peccatorum medicamentum vere hu-
militatis curemus exercere, pio semper animo reco-
lentes, quantum nos pro diuino amore, quantum pro
nostra salute oporteat humiliari, qui terra sumus et ci-
uis, si tantum summa illa potestas pro nobis humi-
liari non respuit, vt ad suscipienda nostre fragilitatis
infirmia descenderet. Item audita, credita et co-
nfessa diuinitate saluatoris dñi, qua patri et spiritui
sancto consubstantialis, semper et coeternus perse-
uerat, speremus nos per humanitatis eius sacra-
menta quibus imbuti sumus, vsq ad contemplan-
dam diuinitatis eiusdem gloriám posse perringe-
re, quam ipse contemplationem suis fidelibus ser-
uauit, fideliter persequitur dicens: Qui habet ma-
data mea et seruat ea, ille est qui diligit me: qui autem
diligit me, diligetur a patre meo, et ego diligam eum,
et manifestabo ei meipsum. Accipsum inquit mani-
festabo, id est, non qualem me omnes conficere,
qualem etiam infideles videre possunt et crucifige-
re, sed qualem in deo et in regem celorum, soli vi-
dere possunt oculi mundi sanctorum, talem me ad
rependam vicem dilectionis his qui me diligunt
ostendam. Igitur si seruemus vt nos diximus per hu-
manitatis eius sacramenta, ad videndam diuinita-
tis speciem posse confendere, si tamen eadem sa-
cramenta digno iustitie et sanctitatis et veritatis ho-
nore vt acceptimus illibata seruamus, si humane co-
uersationis eius exemplum, si doctrine quam per ho-
minem nobis ministravit humiliter dicta sequamur.
Nam qui humilitatis eius vestigia sequi de digna-
tur, qua temeritate percrat se ad intuenda claritatis
eius gaudia posse penetrare? Quod ergo dominus
per omnes annos cum parentibus in pascha Hie-
rosolymam venit, humane nimirum est humilitatis
indicium. Imominis est namq ad offendenda deo sa-
crificium spiritualium vota concurrere, et autoris
sum orationibus lacrimisq sibi conciliare pro-
fusa. Fecit ergo dominus inter homines homo na-
tus, quod faciendum hominibus per angelos impe-**

rauerat deus. Seruauit ipse legem quam dedit, vt
nobis qui puri homines sumus seruandum per oia
quicquid deus iubet ostenderet. Sequamur iter hu-
mane conuersationis eius, si deitatis gloriám deie-
ctamur intueri, si optamus habitare in domo eius
eterna, in celsis omnibus diebus vite nostre, si libe-
at videre voluntatem domini et protegere respo-
cto eius. Et ne villa in eternum malorum astra pul-
sur, meminerimus presentis ecclesie domi necesse
satis precum mundatum frequenter muneribus,
Quod ipse duodenis in templo sedet in medio do-
ctor, audiens et interrogans illos, humane est hu-
militatis indicium, immo etiam erumidum discende hu-
militatis exemplum, dei quippe virtus, dei sapientia
eterna que diuinitus loquitur. Ergo sapientia habi-
to in consilio, et eruditio interiam cogitationibus,
meu est consiliu, mea prudentia, mea est
fortitudo, per merces regnant in conditores legu
iusta decernunt. Beatus homo qui audit me, qui vi-
sitat ad fores meas quotidie, et obseruat ad postes
ostij mei. Ipsa hominem induta ad audiendos ho-
mines aduenire dignata est, vt nimirum hominibus
quibus summo ingenio preeditis, necessaria discen-
di verbi forma peroraret, ne si qui discipuli verita-
tis fieri fugerent, magistri efficerentur erroris. Et
bene qui iuuentis erat doctrine subditorum officium,
puerulus, adhuc seniores audit et interrogat, vt vi-
delicet eorum prouida dispensatione conciperat audacia,
qui non solum indocti, sed etiam impubes ad docen-
dum prouideret magis, qua ad discendum volunt sub-
mitti. Sequamur iter eius humanitatis si nos ma-
sio diuine delectat visionis, memorosus semper illius
precepti. Audi fili mi discipulis pariter tu, et ne di-
mittas legem meam, vt addat gratia capiti tuo, et
torques collo tuo. Per auditum quippe discipline
paterne, ac per obsequantia materne legis, gratia
capiti nostro, et collo torques additur, quia quanto
quis diuinitis intentus fuerit auferat preceptis,
quanto ea que didicerit in vitare matris ecclesie
diligentius obseruare studuerit, tanto et nunc digni-
us ad honorem predicandi, et in futuro sublimius ascen-
det ad beatitudinem cum Christo sine fine regnandi.
Vix ne quis autemet dominu saluatoris, ob impe-
ritie necessitatem adiuisset, audissetq et interrogasse
magistros, videamus quid loquitur. Qui timebant
aut omnes qui eum audiebant, super prudentia et re-
sponsio eius, et videntes mirari eum. Qui enim idem
verus homo et verus deus, ad ostendendum quod homo
erat, homines magistros humiliter audiebat, et ad
comprobandum quia deus erat, eisdem loquentibus
sublimiter respondebat. Quod mari querenti ac
dicenti: Tu fili quid fecisti nobis sic? ecce pater
tuus et ego dolentes querere debent, respondit: Et
quid est quod queratis? nesciebatis in his que patris
mei sunt oportet me esse. Diuine maiestatis indicium
fuit, de quo ibidem: Quis que unquam habet pater,
mea sunt: atq ideo recessime in templu non minus ad
se ad patrem pertinere testatur. Inuenit quippe in
repto dicit, quod in his que patris mei sunt oportet me
esse, quod nimirum quos vna est maiestas et gloria, homo
etiam vna sedes ac domus est, non solum maiestatis dei
domus, sed ad adorandum eum temporaliter fieri solet, sed
etiam domus intellectualis, quod ad laudandum eum in eter-
nu consistit reque patri et filio, immo etiam spiritu
sancto consistit esse commune. Denique id filius qui de se
ac patre dilectio suo promittit. Venimus ad eum,
et mansione apud eum faciemus, dicit de spiritu. Et
ego rogabo patrem, et aliu paratetur dabit vobis, vt
maneat vobiscum in eternu, spiritu veritatis qui apud

Pro. 8.

Pro. 10.

Joh. 16.

Joh. 14.

Ibid.

vos manebit, et in vobis erit, quia videlicet eiusdem
sanctae trinitatis, cuius vna atq indiuisibilis natu-
ra diuinitatis est, in a se in cordibus electorum dis-
par esse non potest. Ergo quod dominus in templo
sedes dicit, in his que patris mei sunt oportet me
esse, declaratio est contempiternae deo patri potes-
tatis et glorie. Quod autem rediens Nazareth,
erat subditus parentibus humane est veritatis iudici-
um, simulq humilitatis exemplum. In ea namq na-
tura subditus erat hominibus, in qua minor est pa-
tre, vnde et ipse dicit: Quod ad patrem, quia pater
maior me est, in qua etiam minoratus est paulomi-
nus ab angelis. In illa autem in qua ipse et pater vnus
sunt, in qua non est tempore vadit ad patrem, sed
semper in ipso est. Omnia per ipsum facta sunt, et ipse
est ante omnes. Quis multum est miranda magne
dispensatio pietatis, qui dum parentes suos in se-
rum diuine vite maiestatis necdum capere vidisset,
exhibuit eis humane subiectionem humilitatis, vt
per hanc eos paulatim ad agnitionem diuinitatis in-
strueret. Tu enim dixisset, quod est quod queratis? an
nesciebatis quod in his que patris mei sunt oportet me esse:
et ipsi non intellexerunt ubi quod locutus est ad illos,
sicut euangelista consequenter insinuat. Descen-
dit cum eis et venit Nazareth, et erat subditus illis.
Dicebat ergo arcanu sue diuine virtutis parentibus
humane sue fragilitatis, mari sue scy sue ue carnis,
et castissimo tutori castitatis illius, quod id tempus necdum
prolata luce euangelica ab omnibus pene qui eos
nosse poterat, carnali iunctioe vir eius carnalis
ad ministracione pater est imbutus, simul et vocabatur
ipsum dei saluatoris, dicebat inq his, quod in his que
patris mei sunt oportet me esse. Qui cum arcentia
et mysterij ascendere intelligendo non possent, ne-
que aliter eum in his que vere patris eius essent ma-
nere decernerent, nisi vt comprehendere nosset, des-
cendit ite cum ipsis ad inferos quaestionis eor-
um, cepitq manere in his que illos erant, et erat eis
pater dispensatione subiectus, donec proficiente hu-
militatis magisterio quantum omnibus creaturis
esset preterdum agnosceret. Quod pro his nra agat
superbia obsecro pauca attendamus. Certum est ea
que non eternaliter nouimus, sed iugante domino
et tempore didicimus arcana scripturarum, simplici-
ores quosq fratres locutionibus nobis intelligere
non posse sentimus, et statim extolli consuecimus,
eiusq despectio de nostris nos quasi singulari, ac p-
plurima eruditione iactamus, quasi non sint p plu-
res res etiam nobis multo doctiores, et qui a docti-
oribus nolimus de se respici, ipsi in doctiores nobis de-
spicere, immo etiam irridere gaudemus. Neq remi-
nisci curamus, quia non est quod vel mysteria fides, vt
sui precepta potius tñi meditando percipunt, sed his
potius que ea quod dicere poterunt opando exer-
cent, regni aditus parat. Insuper etiam scienti bonifia-
cere et non facient, peccati est illi. Et sicut dñs ipse te-
statur: Omni cui multum est datum, multum querebat
eo. Ne nos ergo scientia inflat, sed charitas potius
edificet, sequamur exemplum apparentis in homi-
ne filij dei, qui eis quos se ad sublimia discenda se-
que necdum valere seip, seip benigna humilitate
subiectus, cuius exemplo imbutos eorum anti-
mos celesti gratia dignos, celestis arcant redderet
esse capaces. Et mas inquit eius seruabat oia
sua prebens in corde suo. Quia q de deo vel a deo
dicta sine acta cognouerat in se, diligentius in
corde retinebat, sollicito cura memorie commenda-
bat, vt cum demum ipse predicande sine scribende incar-
nationis ei adueniret, sufficienter inuenerit pur essent

Joh. 14.

Iac. 3.

Luce. 12.

gesta, posset explicare querentibus. Imitemur et nos
fratres mei, pia dñi matre, ipsi qd oia sba et facta
dñi, ac saluatoris nostri, fixe in corde seruando, ho-
rum meditaciones diurna et nocturna impositus ina-
nium, nocentibus cogitationu repellam? incursum
haru crebra collatione, et nos et proximos nostros a
fabulis supereracuis, et male dulcoratis detractioni-
num colloquijs castigare, atq ad diuine frequentij
laudis accedere curemus. Si enim fratres charissi-
mi vt participes futuri beatitudinis seculi habitare
in domo dñi, ac perpetuo illum laudare desideramus?
oportet nimirum in hoc seculo quod in futuro queramus?
sollicito premonstramus, frequentando videlicet ec-
clesie limina, et non solum in ea laudes dñi canedo,
sed et in omni loco dñationis eius, ea que ad laudem
gloriamq dñionis nostri proficiat, verbis pariter
et factis ostendendo. Et Jesús inquit, proficiebat
scientia, etate et gratia apud deum et homines. Nam
ram vere humanitatis indicat, in qua proficere ad
tota voluit, quod in diuinitate idem est, et anni eius non de-
ficient. Verba hominis quippe natura proficiebat
sapientia, non quod ipse sapientior ex tempore exis-
tendo, quod prima conceptionis hora spū sapientie
plenus imbutus, sed eadem quod plenus erat sapientia
am ceteris et tpe paulatim demonstrado. Verba ho-
minis natura proficiebat etate, quod de infantia ad pu-
eritiam, de pueritia ad iuuentutem, plures hos bonis cre-
scendi ordine puenit. Verba hos naturam proficiebat gra-
tia, non ipse p accessum tpe accipiendo quod non habe-
bat, sed pando domi gratie quod habebat. Et bene
(cui dictum esset, quod Jesús proficiebat sapientia, etate et
gratia) adiuuante etiam apud deum et homines, quia
quantum proficente etate hominibus sapientie et gra-
tie, que sibi inerat bona patefaciebat, tantum eos
ad laudem dei patris semper excitare curabat, per-
agens ipse quod ceteris agendum precepit. Luce
atq vestra coram hominibus, vt videant opera
vestra bona, et glorificent patrem vestrum qui in ce-
lis est. Atq ideo non solum apud homines, gratia
et sapientia proficere dicitur, inquantum ipsi eius sa-
pientia, gratiamq potuerit cognoscere, sed etiam
apud deum inquantum ad eius laudem, gloriam, sa-
pientiam, ac gratiam quam in eo cognouere ritu-
lerunt, cuius beneficijs et muneribus eternis sit laus,
gratiaz actio in omni secula seculorum. Amen.

Ps. 101.

Mat. 5.

**De radem dñica Sermo
sancti Augustini de charitate.**

Diuinaru scriptu-
raru multiplicem abundantiam, latissimam
doctrinam fides charitatis, sine vilo
errore comprehendit, et sine vilo labore custodit,
cuius plenitudo est charitate, dicit apostolo. Ple-
nitudinis legis est charitas. Et in alio loco. Simile in-
quit legis est charitas. Et iter dicit: Simile precepti est
charitas de corde puro et conscientia bona, et fide non fi-
cta. Si ergo vacat omnes paginas scripturarum reuol-
uere, tene charitatem, et in ea inuenies oem scientiam.
Quis est aut finis precepti, nisi precepti adimple-
mento, nisi legis plenitudo? Quod ergo tibi dixit: Ple-
nitudinis legis est charitas, hoc etiam tibi dixit: Simile
precepti est charitas. Nec dubitari vilo modo pot-
est tēplum dei sit homo, in quo habitat charitas. I. Jo. 4.
cit enim et Johannes: Deus charitas est. Illec enim
dicitur apostolo, nobis charitatis excellentiam com-
mendant. Non vtiq aliud nisi quod comederunt

Rom. 13.
I. Tim. 1.

I. Jo. 4.

eructare potuerunt. Ipe quoque dominus pascens eos verbo veritatis, quod est ipe panis vivus q̄ de celo descendit. Abandati inquit novum vobis, vt diligatis invicem. Et iter: In hoc sciet omnes q̄ discipuli mei estis, si vos invicem dilexeritis. Al le em̄ qui venit per crucis irrationē, carnis p̄mere corruptionem, et verusatem vinculi mortis nostre, sue mortis novitate dissolvere, mandato novo fecit hōem novum. X̄p̄s est veteris erat, vt homo mox ref. Quid ne p̄alerem in poie, res nova facta est vt deus moxeret. Sed q̄ in carne mortuus ē non in divinitate, p̄ sempiternā vitā divinitatis nō p̄misit esse sempiternum interitū carnis. Itaq̄ sicut dicit Apostolus: Adortuus ē p̄p̄i delicta n̄ra, et resurrexit p̄pter iustificacionem n̄ram. Qui ē p̄tra mortis veniſſarē atulit vitē novitātē, ipe p̄tra ver̄ p̄ctm̄ oppōnit novū mandatū. Quap̄od̄ q̄ quisq̄ vetus p̄ctm̄ vsq̄ extinguit, mādato novo extingue cupit dicitatē, et amplectere charitatē. Sicut em̄ radix oīm maloz est cupiditas, ita et radix oīm bonoz ē charitas. Moram magnitudinē et latitudinem divinorū eloquiorū secuta possidet charitas, q̄ dīm p̄mū q̄ diligimus. Docet em̄ nos vnus celestis magister et dicit: Diliges d̄m̄ oēm̄ tuū et toto corde tuo, et er tota aīa tua, et diliges p̄mū tuum sicut teip̄m. In his duobus p̄ceptis, vniuersa lex p̄det et p̄phete. Si nunc ergo nō vacat oēs paginas sanctas p̄curari, oīia volumina sermonum enoluerē, scriptura rōi secreta penetrare, tene charitatem vbi pendent omnia, ibi tenebis etiam quod ibi non didicisti. Si em̄ nosti charitatem, aliquid nosti vnde et illd̄ p̄det quod forte non nosti, et in eo quod in scripturis non intelligis, charitas patet in divinis sermonibus, q̄ charitatem tenet in moribus. Quap̄od̄ p̄ter fratres sectantini charitatem, dulce ac salubre vinculū mētium, sine qua diues pauper est, et cum qua pauper diues est. Hec in aduerſitatibus tolerat, in p̄oſp̄eritatibus temperat, in duriis passionibus fortis, in hospitalitate latissima, inter veros fratres lenissima, inter falsos patientissima, in Abel sacrificio grata, in Hōe per diluuium secuta, in Abrahāe peregrinationibus mansuetissima, in tribus pueris in gulandis ignes innocenter expectat, in Abrahāe beis seuos ignes fortiter tolerat. Casta in Susanā ergo virum, in Anna post virum, in Maria p̄ter virum, libera in Paulo ad arguendum, humilis in Petro ad obediendum, humana in Chyristia nis ad confitendum, diuina in Chyristo ad ignoscendum. Sed quid ego de charitate malus ac hubertus possum dicere, quā per os Apostolorū laudes eius intonat dominus, super eminentem viam demonstrantis atq̄ dicentis: Si linguis hominum loquar et angelorum, et charitatem autem non habeam, factus sum velut esonans aut cymbali timiēns. Et si habuero prophetiā, et nouerim mysteria omnia et oēm̄ sciētiā, et habuero omnē fidem, ita vt mōtes trāſſeram, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest. Et charitas magnanima est, benigna est, charitas non emulat, non agit perperam, nō inflatur, non dehonēſatur, non querit que sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniūſticia, congaudet autem iūſtitiā. Omnia tolerat, omnia credit, omnia sperat, omnia suffert, charitas nūq̄ cadit. Quanta est ista animaz salus, sciētiē solidamentum, fidei fructus, diuitie pauper, vita mortis rēſtītū? Quid tā magnanimum q̄ pro impijs moriē Quid tam benignum q̄ inimicos diligere? Solā ē quam felicitas aliena nō premit, q̄ nō emulat. So

la est quam felicitas sua nō extollit, quā nō inflat. Solā est quam conscientia mala nō pungit, quā nō agit perperam. Inq̄ opprobria secura est, inq̄ odia benēfica est, inter iras placida est, inter inſidias innocens, inq̄ iniquitates gemens, in veritate respiciens, Quid illa fortis, nō ad retruendās, sed ad nō curandas iniurias? Quid illa facilis, non vanitate, sed veritate? Nam quid tolerat omnia in presentia, quia credit omnia de futura vita, et suffert omnia que hic irrogant, quia sperat omnia que ibi promittunt, merito nunquam cadit. Ergo sectantini charitatem, et eam sancte cogitantes, afferre fructus iūſtitię, et quod hubertus quam ego dicere potui vos in ueneritis in eius laudibus, appareat in vestris moribus. Quod et ergo vt lenis sermo non solum nō sit grauis, sed etiam diuus.

Homilia secunda. In bannis .ii.

In illo tempore. Hupric facte sunt in Ebana Ballece, et erat mater Feluibi. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede presbyteri.

Quod dominus non

ster atq̄ saluator ad nuptias vocatus, non solum venire, sed et miracula ibi edidit q̄ cōtinuas lectificari facere dignatus est, exceptis celestis sacramētum figuris, etiam iuxta literam adērecte credētium confirmat. Porro Zacariā et Abrahāam, ceterorumq̄ qui nuptijs deſerunt p̄ſidias, quā sit d̄mnabile inſinuat. Si em̄ ih̄o vn̄ immaculatus et n̄p̄tius debita castitate celebratis culpa inſeſt, neq̄ q̄ dominus ad has venire, nequaquā eas figuris iūſtitię oīm̄ intijis consecrare voluisset. Hic autē quā bona est castitas coniugalitatis, melior continentia vidualis, optima p̄fectio virginialis, ad comprobandā oīm̄ electionē graduum, discernendum tamen singulorum meritum, ex intemerato Marie p̄ginis vtro naci dignatus est, a prophētico Anne vidue ore mortuo benedicti, a nuptijs celebratoribus iam iuuenis inuitat, et hos vsq̄ presentia virtutis honozat. Sed nunc redeamus ad altiozem celestium lectitiam figurarum. Miracula nanq̄ facturus in terra dei filius venit ad nuptias, vt ipsum fe esse doceret de quo sub typo Ios̄ p̄ſalmiſta p̄cinitur: In sole posuit tabernaculum suum, et ipe tanq̄ sp̄s sus procedens de thalamo suo. Exultauit vt gigas ad currendam viam a summo celo egressus ipe. Et occurſus eius vsq̄ ad summum eius. Qui et ipe quodam loco de fe suisq̄ fidelibus ait: Nunquid p̄ſit filij sponſi lugere, quā d̄m̄ cum illis est sponſus? Ele nient aut dies cum auferetur ab eis sponſus, et tunc tēunabunt: quia nimirum incarnatio nostri saluatoris, ex quo paribus cepit p̄mitti, multis est sanctorum lachrymis et lacru sermone expectatā donec veniret. Similiter et quo post resurrectionem ascēdit ad celum, omnis sanctorum spes ad eius p̄dētē rediit. Solo autē quo cum hōibus conuersatus est tpe, flere ac lugere ne querunt, q̄ iam seculū etiā cor̄p̄ozaliter, cum quē spiritaliter dilexerūt habebāt. Sponſus ergo Chyristus, sponſa eius ē ecclesia, filij sponſi vel nuptiaz, linguli q̄q̄ fidelit̄ eius sunt. X̄pus nuptiaz est tēpus illud, q̄ in incarnatiōis mysteriū, sanctam sibi ecclesiam sociat. Non igit caſus, sed certū gratia mysteriū venit ad nuptias in ter

Psal. 18.

Mat. 2.

Roma. 1

Joh. 19.

ra carnali more celebratas, qui ad copulādam sibi spiritali amore ecclesiam de celo descendit ad terrā. Quis quē thalamum incurruere genitricis vire sua fuit, in quo deus humane nature coniunctus ē, et ex quo ad locandam sibi ecclesiam, tanq̄ sponſus p̄cessit. P̄mum nuptiarum locus Iudea extitit, in qua filius dei homo fieri, et ecclesiam sui corp̄ozis participatione consecrare, filij spiritus p̄gnore in si de confirmare dignatus est. Sed vocatus ad fidem genibus, vsq̄ ad fines orbis terre, earundē nuptiarum vortua gaudia peruenit. Hec vacat a mysterio, q̄ die tertia post eam que superioz euāgelij sermo deſcriperat, nuptie facte referuntur, sed tertio tpe seculi dominum ad optandam sibi ecclesiam venisse designat. P̄mum quippe seculū tempus ante legem patriarchaz exemplum, secundum sub lege p̄phetaz scriptis, tertium sub gratia p̄conij eius euāgelitaz quasi tertie die luce mundo refulsit, in quo dominus et saluator noster p̄ redemptionē gnis humani, in carne natus apparuit. Sed et hoc q̄ in Ebana Ballece, id est, in celo transmigrationis per petrate eodem nuptie esse p̄hibentur, typice de nuntiant eoz maxime gratia Chyristi dignos existerē, q̄ zelo feruere pie deuotiōis et emulari charitatis a maiora, ac de virtijs ad virtutes bona operando, de terrenis ad eterna nozum sperando et amando transfigurare. Descumbente autem ad nuptias domino vino deficit, vt vino melioz pro ipsum mirabili ordine facto, manifestare gloria latente in homine dei, et credentium in eum fides aucta profice ret. Quod si mysterium q̄rimus apparēte in carne d̄no, meraca illa legalis sensus iuuitas paulatim ceperat ob carnalem phariseoz interpretationē, a p̄ſca sua virtute deſicere, q̄ mor ea que carnalia videbantur mandata ad spiritalē quertit doctrinam, cunctamq̄ literę legalis superficie, euangēlica celestis gratie virtute mutauit, quod est vinum fessile de aqua. Sed primo dicemus indagare, q̄d sit q̄ cum deficiente vino duceret mater Iesu ad eum: Quam non habent, respondit, quid mihi et tibi est mulier? non dūm venit hora mea. Hec em̄ matrem suam in honozaret, q̄ nobis iubet honozare patrem et matrem, aut eam sibi esse matrem negaret, ex cuius carne virginea carnem suscipere nō deſperit, etiam Apostolo teste q̄ ait: Qui factus est ex femine Dauid secundum carnem, Quomodo em̄ ex femine Dauid secundum carnem, in nō ex corpore Marie secundum carnem, que ex femine Dauid descendit? Sed in eo q̄ miraculū facturus ait, q̄d mihi et tibi est mulier? significat se diuinitario q̄ miraculū erat patrādū, non p̄ncipiū paliter accēptare de mre, sed p̄ eternitatē semp̄ habuisse de patre. Quid mihi et tibi inq̄ est mulier? nondū venit hora mea, cui ex diuinitate quā ex patre semp̄ habuit cum tua carne, et q̄ carnē suscepi, comune nō ē. Nondū venit hora mea, vt fragilitatem sumptere te humanitatis moriendo demonſtrem, prius est vt potentiam eterne deitatis virtutes operādo patefaciam. Venit autē hora, vt q̄d sibi et matri comune esset ostenderet, cum eam mortuus in cruce discipulo virginē virginem cōmendare curauit. Carnis nanq̄ infirma p̄petuis matre de qua hec suscepi te cogniuit, et quē maxime diligebat discipulo cōmendauit, quā diuina facturus quasi incognitam se nosse distimulat, quia hanc diuine naturitaz auctorem nō esse cognoscit. C̄terant autem lapidee hydries fore polite scdm̄ purificationem Iudeoz, p̄ca p̄ca singule metretas binas vel ternas. Hydrie vocant vasa aquaz receptiū parata, et ecce em̄ aq̄

hydros dicitur. Aqua autem scripture sacre sciētiā designat, que suos auditores et a peccatorū fozde abluere, et diuine cognitionis solet fonte potare. Hanc fa fer quibus continēbantur, corda deuota sunt hanc crotum, quoz perfectio vite et fides exemplum recte viuendi ac credendi p̄p̄olita est generi humano, per seculū labentis etates, id est, vsq̄ ad tēp̄m vsq̄ dominice p̄dicacionis. Et bene lapidee sunt vasa, quia fortis sunt p̄cedoia iustorum, vt pote illius hie et dilectione solidata lapidis, quem vidit Daniel p̄ſecutum de monte sine manibus, creuisse q̄ in montem magnum, et impleſſe omnem terram. Et de q̄ dicit zacharias: In lapide vno sepe oculi sunt, id est, in Chyristo vniuersas sciētiē spiritalis inhabitat. Quia et Apostolus Petrus meminit de cētis: Ad que accedentes lapide vnum, et ip̄i tanq̄ lapides vni p̄ſedificamini. Bene secundum purificationem Iudeoz t̄p̄i polite erant hydrie, q̄ Iudeoz t̄p̄i populo lex p̄ Iudoyen data est. Nam gratia euāgelij et veritas non minus genibus q̄ Iudeis p̄ſellum facta est. Sapientes, inquit, singule metretas binas vel ternas, q̄ scripturę sancte auctores et ministri prophete, modo de patre tantum loquunt et filio, vt est illud: Omnia in fapia p̄ſentia fecisti. Citrus etenim dei et sapientia Chyristus est. Modo etiam ip̄i sancti faciunt mentionē, iuxta illud p̄ſalmographi: Verbo d̄ni celi firmati sunt, et sp̄s oris eius omnis virtus eoz. Verbo d̄ni domini, et sp̄m̄, tota, q̄ vnus deo ē, intellige trinitatē. Sed q̄m̄ inter aquā et vinum, t̄p̄i distat inter sensum illū quo scripture ante aduentū saluatoris intellegebant, et eū qui venies ipe reuelauit apostolis, eozq̄ discipulis perpetuo sequendum reliquit. Et quidem post dominus vacuus implere hydrias vino, quoniam exotidū mundane creationis cuncta creauit ex nihilo, sed maluit de aqua facere vni, et tripice docere, non fe ad soluendum improbandumq̄, sed ad implendum potius legem prophetaz vsq̄ nisse. Hec aliā se per euangēlicam gratiam facere et docere, q̄ legalis se per euangēlicam gratiam facere et docere, q̄ legalis et prophetica scriptura cum facturum docturumq̄ signaret. Addeamus ergo f̄ſca fer hydrias scripturarum aqua saluari repletas, videmus eandem aquā in suaustissimum odorem gustumq̄ vini conuerſam. In prima etate seculi, Abel iustum frater inuidens occidit, et ob hoc ipe perpetua martyri gloria beatus, etiam in euāgelicis et in apostolicis literis iustitie laude accepit, fratricida impius eterne maledictionis penas luit. Quidē q̄ his auditis metuunt cum impijs damari, cupientes benedici cum pijs, omnium odiorum et iniūſtitię somitem abijciunt, deo placere per sacrificium iustitie, modeste, innocente, ac patientie curant, vas plenum aquę in scriptura inueniunt, vnde salubriter ablutipotatis gaudent. Sed si intellexerint Cain homicidam iudocum esse p̄ſidiam, occisionē Abel pallone esse d̄ni saluatoris, aperuit os suum et suscepi eius sanguinem de manu Cain, ecclesiam esse que effusam a Iudeis Chyristi sanguinem in mysterium fidei reuoluit accepit, nimirum aquam in vinū mutarant accepit, que dicata legis facturas intelligunt. Secunda quia f̄ſca seculi inchoante, delerit est aquis diluuij mundus ob magnitudinē p̄ccoz, sed solus Hōe p̄opter iustitiam esse cum domo sua liberatus in arca. Huius plage audita vastatione horribili, paucorūq̄ liberarione mirabili, quis emēdatis viuerē cepit, liberari deſiderans cum electis, timens et terminari cū reprobis, hydria p̄fecto aquę q̄ mundaret vel reficeretur accepit. At vero cum alius respicere cō

Mat. 2.

zach. 3. 1. Pet. 2.

Psal. 109.

Psal. 32.

Gen. 4.

Gen. 7.